

REFORMÁTUSOK LAPJA

Primredactor : DEBRECZENI I. Redactor responsabil : KOVÁCS J.

Egyházkerületünk problémái.

VIII.

(Folytatás.)

A lelki problémák között kell foglalkoznunk az *egyházfegyelem gyakorlásával*. Ez a probléma, bár nem látszik olyan jelentőségűnek, mint az úrvacsorával élők számának növelése, mely a lelki élet mélységének fokmérője, vagy mint az áldozatkészség fokozása, mely egyházunk létkérdésének egyik jelentős része, mégis mindakettőnél súlyosabb. Egyfelől azért, mert helyes gyakorlásától a gyülekezeti élet tisztasága, szinte keresztyén volta függ, másfelől, mert megoldása, azaz helyes gyakorlása mindegyiknél nehezebb.

Ez a probléma mindenesetre lelki, mert az egyházi fegyelmezés célja a lelki élet nemesítése az egyénben és megtisztítása a gyülekezetben. De lelki azért is, mert eszközei is mindig lelkiek, ellentétben a világi fegyelmezéssel, melynek eszközei mindig testiek. Szükséges ezt újra, meg újra kihangsúlyoznunk azokkal szemben, kik az egyházi fegyelmezés visszaállítását — az egyházfegyelmezés történetének ismerete nélkül és a fegyelmezés lényegének téves megítélése miatt — helytelenítették és még ma is helytelenítik. Azokkal szemben, kik a fegyelmezésben csak büntetést látnak és nem javítást, pedig kizárólag csak ez a célja — akik azt hiszik, hogy a fegyelmezés indító oka a bosszu, holott semmi más, mint a szeretet. A szeretet az Úr Jézus iránt, akinek anyaszentegyházát tisztává tenni és tisztasága fölött örködni követőinek kötelessége, és szeretete az anyaszentegyház tagjai, a mi testvéreink iránt, akiket az Úr Jézushoz méltó életre nevelni, vezetni az anyaszentegyház hivatalosainak, bár nehéz, de áldott hivatása. A lelkekért való munka, sokszor harc, nehéz küzdelem az egyházi fegyelmezés, hogy a lelkek minél jobban Krisztuséi legyenek, vagy megmaradjanak birtokában.

Az egyházfegyelem kérdése probléma volt éveken át a visszaállítás előtt, de probléma maradt a visszaállítás elhatározása után is, mert probléma az alkalmazása ott, ahol életbeléptették és ott, ahol meg nem tették. Probléma az aggodalmaskodás miatt afelől, hogy egyes gyülekezetek életében többet ront, mint amennyit épít. Végtelenül elszomorító, hogy ez az aggodalom fennállhat és hogy

egyáltalán aggodalom is ébredhet ebben az irányban. Ez nem ellen-érv az egyházi fegyelmezés ellen, hanem inkább mellette, mert azt bizonyítja, hogy a visszaállítás későn jött. Probléma a fegyelmezés gyakorlása, ott, ahol a presbyterium nem áll hivatása magaslatán és nincs fegyelmező ereje, tekintélye. Még nagyobb probléma ott, ahol magát a presbyteriumot, illetőleg tagjainak jó részét kell, vagy kellene fegyelmezni, és a lelkipásztor magára marad a fegyelmezésnek még a szándékában is és kötelességében, ellenszenvet váltva ki önmaga ellen, mely nagy akadálya minden másnemű munkának is és a fegyelmezés gyakorlására nem is kerülhet sor. Probléma, mert népünk többféle félreértette, szigorubbna magyarázva, mint amilyen és ez a magyarázat legtöbbször nem tekintélyének emelésére szolgált, hanem ellenkező hatást váltott ki. Probléma, mert egy-egy gyülekezetben annyi a fegyelmezni való, hogy ha a szabályrendeletet minden részletében egyszerre mindenkire alkalmazni akarnánk, a presbyteriumnak szinte állandóan működésben kellene lenni. Probléma, mert nagyon sok helyen csak a lelkipásztor ügyének — sokszor személyes ügyének tekintik és tartják és sok helyen — mint minden jó szándékával és kötelességteljesítésével segítség nélkül teljesen magára marad. Ezenkívül még számtalan egyetemes és helyi ok van, melyek ezt a nagyfontosságú és nehéz kérdést problémává avatják. De a nehézségek és akadályok nem riaszthatnak vissza, sőt annál jobban kell, hogy a megoldásra sarkaljanak.

A megoldásra sem állandó és egyetemes irányítást, sem minden esetben alkalmazható receptet adni nem lehet. De lehet a megoldás keresésére két határozott és biztosan beváló elvet felállítani és ez az, hogy *állandóan és a legkomolyabban foglalkoznunk kell vele és egymást testvéri jóakarattal támogatnunk kell!* Ezért foglalkozni kell gyülekezetünkben és egymás között.

A gyülekezetekben ott, ahol már bevezették és gyakorolják, mert — különösen a nagyobb gyülekezetekben — még mindig vannak, akik tájékozatlanok és mindegyikben, kivétel nélkül a legkisebbekben is, akik meg nem értéssel, ellenszenvvel, sőt ellenséges indulattal fogadták. Foglalkozni kell vele a szentírás, az őskeresztyén gyakorlat és a történelem alapján, de főképen a mi református egyházunkban fennállott gyakorlat szempontjából.

Hogy azonban úgy ezt a gyülekezetekben való ezirányú munkát, mint általában a probléma megoldását megkönnyítsük, foglalkozniok kell vele a gyülekezet vezetőinek egymás között és pedig a lelkipásztoroknak és világiaknak egyaránt. Ennél a pontnál ismét nem győzöm eléggé hangsúlyozni a lelkészértekezletek fontosságát mindenekelőtt a lelkészi körökét, aztán az egyházmegyeieket, mely

szempontból nagyjelentőségűnek és rendkívül hasznosnak tartom az értekezletekre kitüzött közös tételt: »Az egyházfegyelem gyakorlása egyházunk történetében«, melynek célja, hogy az egyes egyházközségek multbeli gyakorlatát megismerjük, és ennek alapján hiveinkkel is megismertessük. De ugyancsak hasznosnak és szükségesnek tartom, hogy a visszaállítás óta tapasztalt gyakorlatot, az akadályokat, nehézségeket, valamint az áldásokat feltárjuk, hogy így egymás tapasztalatait kiegészítve tegyük lehetővé egymás számára a probléma minél sikeresebb és teljesebb megoldását s az egyházfegyelmi szabályrendelet által nyújtott előnyöknek a lelki élet erősítésére és gazdagítására minél körültekintőbb kihasználását. E célból készséggel közlöm lapunkban is az egyházfegyelem gyakorlásával kapcsolatos eljárások ismertetését, tapasztalatokat és közérdekű irásokat, valamint az e tárgyban felvetett és beküldött kérdésekre tanácsadó válaszokat.

De nemcsak a lekipásztotoknak kell foglalkozni ezzel a kérdéssel, — mert ez nemcsak a lelkészek ügye, de nagyon is egyetemes egyházi ügy, — hanem minden egyházi vezetésre elhívott egyháztagnak: presbytereknek, egyházközségi főgondnokoknak, magasabb tisztséget viselőknél és épen ezért nemcsak a lelkészi értekezleteken, hanem minden olyan összejövetelen, melyen világi testvéreink is jelen vannak, sőt nagyon áldásos lenne a lelkészi kör értekezletekre is meghívni őket, mikor erről a tárgyról értekezünk. *Általában egyre jobban és világosabban kell látnunk, hogy mily nagy jelentősége van a lelkészek és világiak együttműködésének és mily égetően szükséges, hogy a két elem, főképp a vezetők és vezetésre hivatottak két tábora minél közelebb legyen egymáshoz.* Mindenesetre sokkal közelebb, mint ma, mert csak így tudunk közös célunkért: anyaszentegyházunk minél jobban lelki egyházzá tételéért közösen, egyértelemmel és eredményesen munkálkodni.

(Folytatjuk.)

Debreczeni István.

Nevelve tanítsunk.

Nincs ma a pedagógiának égetőbb problémája, mint a nevelés nagy kérdése. A több, mint negyed század óta tartó világkrízis önbírálatra kényszerítette a pedagógiát is, melynek a tragikus tetemrehívásnál szintén meg kell jelennie. A mai elferdült emberi élet utkeresésének az ügye nemcsak a közgazdászok és társadalomtudósok dolga, hanem a pedagógusoké is, akik ráeszméltek arra, hogy valahol a nevelésben is hiba történt. Mert a mai válság nemcsak a gazdasági élet, hanem a lelkek krízise is, vagy talán elsősorban a

lelkek krízise, mert egy erkölcsileg kiegyensúlyozott lelki élet a gazdasági élet kérdéseit is kitudta volna egyensúlyozni.

A letűnt félszázad pedagógiája az oktatásban a fősúlyt az értelem fejlesztésére fektette. Gyömöszölte a növendék agyába a szédületesen kiszélesedett ismeretanyagot, anélkül, hogy a lelki élet többi területét: az érzés, kedély, akarat és jellem megtermékenyítésre váró talaját megművelte volna. A pedagógia mesterséggé, az ismeretközlés egyszerű módszertanává sülyedt, nevelői intenciók és lendületek nélkül. A verbálizmus lett a lényeg, a dolgok lelkének és erkölcsi vonatkozásainak a kihangsúlyozása nélkül. A felhagyott lecke nem mozdította meg sem az érzést, sem a kedélyt, sem pedig az akaratot és nem fejlesztette ki az erkölcsi jellemet. S a racionális szemekkel néző ember, aki lelke tartalmát az iskolától kapta, — képtelen lett morális életfeladatok megoldására. Ezért kuszálódott össze ennek a mai emberi kornak úgy szellemi, mint gazdasági élete.

Ma már minden gondolkodó pedagógus elismeri, hogy az oktatásban hiba történt. Elismeri, hogy a kizárólag tanítás módszere bajt, sőt tragédiát hozott az emberiségre. Belátja, hogy a tanítás — csak mesterség; a pedagógiai művészet — a nevelésnél: a növendék érzélem, kedély, akarat és jellemvilágának, egy egész ember kialakításának a nagy művénél kezdődik. Tudja, hogy csak annak az embernek és embervilágnak lesz erkölcsös jelleme és egészséges megoldásai, akit nemcsak tanítottak, hanem neveltek is.

Az a pedagógus, aki csak tanít, nem használ, sőt árt az emberiség nagy ügyének, mert raffiniális emberi szárnyakkal gyarapítja a világot, akikben vad ösztönök, nyers emberi indulatok dominálnak. Az ilyen ember és embervilág csak abban különbözik az állattól s világa az állatvilágától, hogy komplikáltabb és kegyetlenebb eszközöket képes kitalálni önző, egyéni céljainak a megvalósítására.

A nevelés művészet; a nevelői munka alkotó munka, rokon a teremtéssel. Mert az ember, az emberiség lelkiségének ködös világából erkölcsi világrendet kell létrehoznia. Az ösztönök önös világából ki kell szabadítani az emberi lelket, hogy általános emberi szempontok magas kilátóiról tekinthessen széjjel.

Bár a nevelés az elhivatottság kérdése, amit megtanulni nem lehet, megpróbálom mégis felvázolni annak általános szempontjait.

Mindenekelőtt szakítva a régi verbálizmussal s a modern pedagógia racionalizáló elveivel, térjünk vissza a keresztyén pedagógia alapelveihez és a vallás természetfölötti öreivel magasabb szempontok felé fordítsuk az ember, enélkül sárhoztapadt tekintetét.

Minden tantárgy, sőt lecke tárgyalásánál hangsúlyozzuk ki az érzésre, kedélyre, akaratra és a jellem fejlesztésére kínálkozó szempontokat, ahol pedig hiányzanak azok, magunk vigyünk ilyen szempontokat bele. Különösen aknázzuk ki a vallástannak és olvasókönyvnek, e két alapvető tantárgynak minden léleknevelő lehetőségeit. Ne a tudásra fektessük a fősúlyt, hanem arra, hogy tud-e a növendék erkölcsi szempontok szerint gondolkodni és cselekedni. A jó és rossz cselekedetek konzekvenciáinak a levonását ne tekintsük idővesztegetésnek, sőt alkalomnak az erkölcsös jellem fejlesztésére.

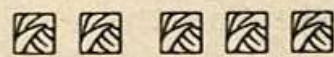
Mivel pedig mindég a leghatásosabb nevelési eszköz a példa: a tanító az erkölcsi jellem mintaképe legyen. Az a hivatásos nevelő, akinek tanítványai bátran lemintázhatják a saját életét...

Nem az ad legtöbbet a világnak, aki találmányokkal gyarapítja annak tudását, hanem aki nemesen gondolkozó emberekkel gazdagítja azt. S ha ilyen emberek népesítik majd be ezt a jobb sorsra eljegyzett földet: a lelki és gazdasági válságok csak mint régi, rossz emlékek fognak kísérteni.

Tóth Zsigmond

KÜLFÖLD

Franciaország. A La Croix ápril. 21. sz. statisztikája szerint a jezsuita rendnek 17121 tagja volt 27 tartományban 1923-ban, ma 42 tartományba 25.460 taggal dolgozik. Ezek közül 11,365 pap, 8796 egyetemi hallgató és 5299 más tag.

A Britt és Külföldi Bibliaterjesztő Társulat autója Páristól kezdve bejárja az országot és előre megállapított terv szerint bibliaterjesztő és evangélizáló munkájukról előadást, sokszor vetített képekkel színesítve előadást tart a Társaság titkára. A körut Isten Lelke munkájának alkalma. Sok Szentírást árusítanak így is el.

A Brit és Külföldi Biblia-Társulat a canterbury-i érsek elnöklése mellett május 4-én tartotta 134-ik évi közgyűlését. Hálaadással számolnak be arról, hogy az elmúlt év folyamán 12 új nyelvre fordítottak le részeket a bibliából és 100 országban 11 millió szentírást adtak el. Fennállása óta 723 nyelvre és nyelvjárásra fordították le a Szentírást, vagy annak részeit és 498.723.000 példányban terjesztették.

Németország. Egy német statisztikája szerint 1933—34-ben 6641 theologiai hallgató volt az egyetemeken, míg ez a szám 1937 nyári félévére 2000-re szállott. A kerek számban 1700 lelkeszi állomás közül 3730 van Németországban üresedésben.

Dr Niemöller, a német hitvalló egyház irányítója börtönben, vagy gyűjtőtáborban van. Helyette dr Müller dahlemi lelkész irányítja ideiglenesen a poroszországi hitvalló egyházat. Nem régen adott ki Müller egy pásztori levelet, amelyben a hitbeli szabadságot kinyilatkoztatva Hitler eskütételére vonatkozó rendelkezésével kapcsolatban ezt írja: »Ön nem egyházi tekintély és a mi kötelességünk, hogy ne engedelmessédjünk Önnek, amikor a vallásról van szó.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

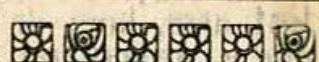
Sziky Ádám livadai nyug. ref. lelkész, életének 76. évében, rövid szenvedés után június 20-án Satumaren elhunyt. A megboldogult Oraşul noun volt segédlelkész. Rendes lelkészként szolgált a tauţii-magherausi, matolcsi, oşorheiui és livadai gyülekezetekben. Ezelőtt 6 évvel ment nyugalomba. Temetése jun. 22-én délután volt, amikor is a gyászháznál Boros Jenő esperes imádkozott, Sárközi Lajos lelkész hirdette a vigasztalás igéjét, a temetőben pedig Kiss Bertalan lelkész végezte a szolgálatot. Legyen pihenése édes, emléke áldott.

Boros Gáborné, született Borsos Riza arpaşeli lelkipásztor felesége életének 69-ik, boldog házasságának 45-ik évében május 16-án váratlanul visszaadta nemes lelkét Teremtőjének. Férje, hat gyermeke és tizenkét unokája gyászolják. Hűséges feleség, jóságos családanya, buzgó papné volt. Legyen áldott emlékezete és szereteteinek vigasztalójuk az életnek Fejedelme.

Vidits János Cheşea-i és Suplacul de Tinca-i fiók-egyházak előkönyörgő pásztorja, életének 61-ik, házasságának 34-ik évében, f. év június hó 6-án rövid szenvedés után visszaadta nemes lelkét Teremtőjének. Vidits János ősi papi családból származott. Maga is a papi pályára készült, de az élet vihára más utra terelte őt. Tanító lett. Cheşan kezdte tanítói működését, majd Ghintan folytatta, amíg nyugdíjba nem ment. Gyermekekortól kezdve egész haláláig a katedra iránti szeretete nem lanyhult le. Ha csak egy alkalom is ki-nálkozott, Ő prédikált. Ékesen szónokolt s mindenkor örömmel hallgatták. Mint ifju tanító a cheşeai fiók-egyháznak is vezére. Templomot, paplakást tervez és készített számukra. Nyugdíjba vonulása után megnyeri az ottani katedrát s mint előkönyörgő fejezi be életét. Hívei az első naptól az utolsóig szerették. Emlékét ma is áldják. Gyászolják: felesége, három leánya, egy fia, unokája és veje. Isten a hűséges sáfárt megjutalmazza, szeretteire pedig gondot visel.

HIREK

Az oradea-i Református Kör Dalkara vasárnap június 26-án avatta fel zászlóját szép ünnepek között. Az ünnepi nap reggelén a Dalkar a testvér Kálvin Kórusal együtt részt vett az istentiszteleten az oradea-olosi templomban. Csernák Béla lelkész az éneknek arról a jelentőségéről emlékezett meg, amely az istentiszteletben helyet biztosít számára. Predikáció előtt a Kálvin Kórus, utána az ünneplő Dalkar énekelt. Este a Református Kultur-palota dísztermében 10 órakor kezdődött az ünnepség, amelyre a nagyszámú közönség mellett felvonult az Oraşul-Noui Egyházi Énekkar, a Sztárai Énekkar, a Kálvin Kórus, és az episcopiai Református Énekkar. Az ünnepséget a Kálvin Kórus által előadott »Tatăl nostru« c. choral vezette be. Utána a Csernák Béla lelkész-elnök ünnepi megnyitó beszéde következett. Megnyitás után a zászlót jelmondataik hangoztatása mellett felszalagozták Csernák Béláné zászlóánya, Bancsik Valéria korszoruleány, Röff Józsefné, Fehér József és neje. A dalos-szövetség nevében dr Szabó Lajos köszöntötte az új lobogót; a Kálvin-Kórus nevében Fodor Ödön, az orasul-noui Énekkar nevében Cser József, a Sztárai Énekkar nevében K. Barabás Margit, az episcopia bihori Énekkar nevében Szabó Albert. — A zászlóra szalagot kötöttek: Vitállyos Ilona a Kálvin Kórus, Vincze Ida az episcopiai Énekkar, K. Barabás Margit a Sztáray Énekkar nevében, míg Balajthy Éva az episcopiai dalosokat üdvözölte, Pázmány Gizike a Kálvin Kórus

zászlóját szalagozta fel, Kegyes Klára az Oraşul-noui Énekkar-nak nyújtott át egy babérkoszort, Mátéfy Erzsébet a Sztáray Énekkar zászlóját szalagozta fel. Jakab Gyula titkár az új zászló történetéről, készítéséről számolt be. A titkári beszámoló után a megjelent énekkarok adták elő versenydarabjaikat nagy tetszés mellett. Az ünnepséget az Imnul Regal fejezte be.

Az aiudi ref. tanítóképző intézet tájékoztatója az 1938—39 tanévre megjelent. Egyházkerületi közgyűlésünk és a Püspök ur is figyelmeztette a lelkész urakat, hogy erre az intézetre hívják fel a jól tanuló gyermekek szüleinek figyelmét. Erdek-lődők forduljanak tájékoztatóért Direcţiunea Şcoalei Normale Ref. de Băieţi Aiud (jud. Alba) címre.

Ifjusági missziói kirándulás. A timişoari ifjusági egyesület tagjainak egy csoportja missziói kirándulást rendezett f. hó 26-án délután a moşniţa noua-i egyházközségbe. Délután pedig társszekéren és kerékpáron mentek át és a templomban vallásos ünnepélyt tartottak, melyen Bokor Sándor helybeli lelkész imádkozott. Ajtay Gábor timişoari s. lelkész ígét hirdetett, az ifjuság pedig több szavalattal, magán — és karénekkal, hegedű és tárogató számmal fokozta az áhítatot. Este egy kedves délután és a jól végzett munka emlékével tértek vissza otthonukba.

Külmissziói konferencia, melyet Babos Sándor első kimenetele óta minden esztendőben megtartanak, ez évben aug. 28—29 napjain lesz, Világválság és világmisszió főtémával.

Felkérjük a lelkész urakat arra, hogy dr Makkai Sándor v. ardeali ref. püspök »AZ EGYHÁZ MISSZIÓI MUNKÁJA« című műre vonatkozó megrendeléseiket legkésőbb július hó 10-ik napjáig sziveskedjenek eljuttatni püspöki hivatalunkhoz, mert a később érkező megrendeléseket a rendelkezésre álló csekély példányszám miatt nem tudjuk teljesíteni.

Püspökválasztás a csehszlovákiai dunáninni egyházkerületben. Balogh Elemér halálával megüresedett püspöki tisztségre beadott szavazatok szerint Sörös Béla losonci lelkész 38, Czeglédy Pál a barsi egyházmegye esperese 27, Soós Károly a komáromi egyházmegye esperese 14 szavazatot kapott. A két első legtöbb szavazatot kapott között új szavazás lesz.

Református Egyháztörténeti pályázat. Az »Ifju Erdély« pályázatot hirdet egy »Élőkönyvek« sorozatában kiadandó egyháztörténeti munka megírására. A pályázat feltételei a következők: 1. A pályázat címe: »A református világegyház története.« A kálvini reformáció kialakulásának, a Presbiteri Világszövetségbe tömörült református egyházak történetének, mai életének, helyzetének, lélekszámának a megírása a feladat. Azok a protestans egyházak, melyek e szövetségen kívül állanak, de hitvallásukban, vagy szervezükben kálvini hatásokat mutatnak fel, csak megemlítendőek. Azok az országokba, ahol a református egyháznak számosabb hive él, feltüntetendő az ország más felekezetének lélekszáma s

az országlakosságához viszonyított arányszáma is. 2. A pályadíj 2500 Leu, mely csak abszolút becsü munkának adható ki. A pályadíj meg nem osztható. 3. A jelíges lezárt pályamunkák az »Ifju Erdély« kiadóhivatalába (: Cluj Ref. Theologia :) küldendőek be 1938 szept. 15-ig. 4. A kiadási jog, minden ellenérték nélkül az »Ifju Erdély« iratterjesztésé lesz. 5. A pályázat megírásánál főszempont az, hogy a könyv ifjuságunk és református népünk számára készül, valamint az is, hogy az Élőkönyvek sorozatában jelenvén meg egy-egy országos egyházzól 9-10 nyomtatott oldalnál több nem írható. 6. A beérkező munkák bírálatát 1938 október 31-én fogja a bíráló bizottság közzétenni az Ifju Erdélyben.

A magyar belmisszió atyja, dr Szabó Aladár nyugalomba ment. A magyarországi egyházi lapok nagy szeretettel emlékeznek meg róla és méltatják azt az úttörő munkát, melyet a magyar belmissziói munka megindítása körül végzett.

Másod évet végzett teológiai hallgató a nyári szünidőre lelkészi szolgálatokra és középiskolás tanulók magántanítására ajánlkozik. A román nyelvet tökéletesen beszéli. Megkeresések a főszerkesztőhöz küldendőek. (Timișoara parochia reformata.)

Az egyetemes konvent csatlakozott a kereszttilalomhoz, és kimondotta, hogy keresztet nem használnak a református templomokon, sem a templomok belsejében, vagy berendezési tárgyain mint látható szimbólumot. A zsinattal együtt helyte-

leniti a Konvent a református templomoknak festményekkel való díszítését is.

Harangavatás Potău-n.
Pünköst másodnapján felejthetetlenül kedves ünnepe volt a potăui (baia marei e. m.) reformátusoknak. Ekkor avatták fel a Református Énekkar és Nőszövetség által öntetett új harangot az egész napot betöltő ünnepség keretében. A bensőséges egyházi ünnepélyen nemcsak a helybeli református gyülekezet tagjai, de a környékbeli község református hívei is olyan tömegesen jelentek meg, hogy az ünneplő gyülekezetnek fele sem fért be a templomba s így a kívül maradtak részére a paróchia udvarán külön istentiszteletet kellett tartani. A délelőtt kezdődő istentiszteleten a templomban a gyülekezet éneke után, Gulya Géza apai lelkész, mondott pünkösti lélekből fakadt szép imádságot, míg alkalmi egyházi beszédet Boros Jenő esperes tartott a XIX.: 1—2 alapján s buzgó imádságban kérte Isten áldását. »A visszatért harang« című éneket adta elő az Egyházi Énekkar, Erdey Gábor kántor vezénylese mellett, míg Barkász Imre lelkész az új harang beszerzésének történetét ismertette, melyből megtudtuk, hogy a 236 kg. súlyu harang 47.000 Leuba került, amely összeg teljes egészében az Énekkar és Nőszövetség, valamint a gyülekezet tagjainak adományából gyűlt össze. A templomi istentiszteletet a gyülekezet éneke zárta be. A paróchia udvarán összegyűlt híveknek Balla Zoltán mediesul-auriti lelkész hirdette az ígét építő hatással. Az ünnepi istentisztelet befejezése után történt meg az új harang meghúzása. Legelő-

szőr Tóth László földbirtokos, egyházi főgondnok hozta meg, és utánna sokan a hívek közül. Egy órákor közebed volt az iskola udvarán felállított lombátorban, melyet a Tóth Lászlóné és Barkász Imréné vezetése mellett a Nőszövetség tagjai állítottak elő izletesen. Délután ismét szorongásig megtelt a templom a hívekkel, sőt a kívül maradtak részére is ismét kellett külön istentiszteletet tartani a paróchia udvarán. A templomban a délutáni istentiszteleten Várady József careșeui lelkész mondott magasan szárnyaló imádságot, mely után az Egyházi Énekkar énekelt. Az ígét Gulya Géza apai lelkész hirdette II. 37. és 39. alapján szóközi hévvel és erővel. Majd Nagy László szóló éneke után Erdey Irma szavalt egy alkalmi költeményt hatásosan. Kiss Bertalan satu-marei lelkész az egyházukhoz való hűségre és kötelességeik buzgó teljesítésére buzdította a jelenlevőket lendületes előadásában. A Nagy Jolán szóló éneke után pedig Kürthy Károly halmeui lelkész, e. m.-i tanácsbíró olvasott fel költeményei közül néhányat, mélyen meghatva a hallgatóságot. A hatalmas vallásos ünnepélyt a gyülekezet éneke fejezte be. A paróchia udvarán összegyűlt híveknek Várady József tartott egyházi beszédet, akit a hívek kívánságára, a templomban elmondott imája után kért fel a helyi lelkész a szolgálatra. Adja Isten, hogy a potăui harangavatási ünnepély áldott hatásai látszodjanak meg az azon résztvevőkön és teremjenek áldott gyümölcsöket az anyaszentegyház építésére, a lelkek üdvére és az Isten dicsőségére.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

4529—1938-I. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. esperesi és lelkészi hivatalnak.* Tudomásvétel és mihez tartás végett közlöm, hogy a Vallás- és Művészetügyi miniszter 24641—1938 sz. alatt megküldte hivatalomnak megfelelő intézkedés megtétele végett az Egészségügyi miniszter urnak 23483—1938 sz. rendeletét, mely az egyéni tisztaságnak és a lakásoknak egészségessé tételére vonatkozó propaganda kiszélesítésére az ország különböző helyein »egészségügyi hét« rendezésével a közegészség javítását óhajtja munkálni. Hogy az eredmény e téren minél kedvezőbb lehessen, kéri, hogy különösen a vidéken működő papok naponta kifejtendő tevékenységükkel *teljes erejükkel együtt dolgozzanak a egészségügyi szervekkel*, felkarolva az egészségügyi problémák megoldását. Fentiek értelmében, felhívom lelkész testvéreimet, hogy a közegészség nagyjelentőségére tekintettel az állami, vagy községi közegészségügyi szervek munkáját támogassák s e munkából pásztori buzgósággal igyekezzenek kivenni részüket. Oradea, 1938 június hó 22. Atyafiságos szeretettel: Csernák Béla sk. egyházker. főjegyző.

Pályázati hirdetés. Az oradeai Református Leánygimnázium Igazgatótanácsa pályázatot hirdet egy francia-történet, vagy földrajz helyettes (esetleg óraadó) tanári állásra. Fizetés az Egyházkerület rendelkezése szerint. Okmányokkal felszerelt pályázati kérvények 1938 július 17-ig küldendők az Igazgatótanács Elnökségéhez. (Oradea, Parcul Eminescu 32.)

Pályázat tanári állásokra. A satu-marei református főgimnázium igazgatótanácsa pályázatot hirdet a következő főszakos tanári állásokra: román, magyar, francia, német nyelv, történelem, földrajz, filozófia, mennyiségtan, természettan-vegytan, természettudomány, rajz, ének-zene. Okmányokkal felszerelt kérések július 20-ig küldendők be a főgimnázium igazgatóságához.

Pályázati hirdetés a baia-mare-i egyházmegyébe kebeleztetett culciul-mic-i ref. kántortanítói állásra. Fizetés: a) 3 szoba, konyhából álló lakás, szükséges melléképületekkel és kert. b) 21 köblös föld haszonélvezete egy tagban. c) 10 mázsa buza. d) 10 mázsa szemes tengeri. e) 24 m³ hasáb tűzifa beszállítva. f) Államsegély elnyeréséig minden iskolás gyermektől 1/2 véka szemes tengeri, 1 csirke és 5 lei. (Tankötelesek száma circa 50.) g) Esetleges államsegély. h) A temető fűtermésének a fele. i) Stóla az egyházkerületi szabályzat szerint. j) Földek adóját az egyház fizeti. Kötelesek: 1. I—VII. osztályu osztatlan iskola vezetése az állami és egyházi törvények szerint. 2. Összes kántori teendők végzése orgonával. 3. Egyházi énekkar vezetése és tanítása. 4. Egyházépítő munkában segédkezés. 5. Lelkész akadályoztatása esetén szószéki szolgálat. 6. Egyházi jegyzőség. 7. Vasárnapi iskola vezetése. Pályázhatnak egyházi és állami törvényeinknek megfelelő képesítéssel bíró férfi tanítók, akik katonai kötelezettségüknek eleget tettek. Pályázók az autorizációs kérvény mellékletéül szolgáló összes okmányokat máso-

latban kötelesek bemutatni. Pályázati határidő 1938 július 17. Próba-éneklés, orgonázás, választás 1938 július 17. Pályázati kérvények ref. lelkészi hivatal Culciul-Mic jud. Satu-Mare címre küldendők. Az állás 1938 szeptember 1-én elfoglalandó. Presbitérium.

Pályázati hirdetés. A mişcai ref. egyháztanács pályázatot hirdet a II. tanítói (női) állásra azzal a megjegyzéssel, hogy a jelöltek esetleg már a választáskor nem helyettesnek, hanem véglegesnek választja meg. *J a v a d a l o m:* 1. Lakás kerttel. 2. 14 hold föld haszonélvezete, adóját egyház fizeti. 3. Kézpénz 11.400 lei. 4. 4 erdőjog. 5. 4 legelőjog. *K ö t e l e s s é g:* Presbitérium által kijelölt osztályok vezetése, belmissziói, társadalmi munkában segédkezés, szükség esetén kántortanító helyettesítése. Pályázhatnak román vizsgával bíró okleveles tanítók (nők), akik a 3003—1935-II. sz. püspöki körrendeletnek (Ref. Lapja 1935. jul. 1. sz.), valamint az 1938. ápr. 1-i Ker. Ig. Tanács 4. sz. határozatának megfelelnek. A szükséges okmányokkal felszerelt pályázati kérvény beadásának határideje, a hirdetéstől illetve annak megjelenésétől számított két hét. A pályázatot a mişcai ref. lelkészi hivatal jud. Bihor címére küldendők. Presbitérium.

Pályázat. A tormaci egyháztanács pályázatot hirdet 5 tanerős iskolájának egy rendes és egy helyettes tanítói állásra. A) rendes tanítói állás: I. *J a v a d a l o m.* 1. Lakás helyett presb. által megállapított megfelelő lakbér (jelenleg 3600 lei és 2400 ha nőtlen illetve hajadon). 2. Kézpénz 18.000 lei, havi előleges részletekben. 3. 10 q. buza és 5 q. zab. 4. 6 hold szántóföld, melynek adóját az egyház fizeti. 5. 2 m³ tűzifa. 6. A természetbeni járandóságok pénzbeli értékének figyelembe vételével presbitérium minden esztendőben korpótlék fizetékiegészítést állapít meg tanítói számára. (Jelen évre 500, 3000 és 6000 lei állítottatott be az I. II. és III. korpótlékosok számára.) II. *K ö t e l e s s é g:* A presbitérium által kijelölt osztály, vagy osztályok vezetése. Részvétel a belmissziói és egyházépítői munkában, általában a törvény által kiszabott s az egyházi főhatóság által megállapított kötelességek végzése. Pályázhatnak okleveles női tanerők, akik románul kifogástalanul tudnak és eredményesen tanítanak, bibliakör, vasárnapi iskola vezetéséhez értenek. A tanítóválasztással kapcsolatos főhatósági rendeletek ismerete feltételeztetik. Presbitérium feltétlenül megkívánja, hogy a pályázó hatósági orvosi bizonyítvánnyal igazolja mely szerint teljesen egészséges és nem szenved semminemű tüdőbajban. Bizonyítvány hiánya esetén a pályázat érvénytelen. Pályázati kérvények július 15-ig a lelkészi hivatal címére Tormac, jud. Timiş küldendők. B) A helyettes tanítói állás. *J a v a d a l o m:* Kézpénz 10.000 lei, havi előleges részletekben. 6 hold szántó, melynek adóját az egyház fizeti. 10 q. buza. 5 q. zab. 2 m³ tűzifa. Eredményes belmissziói munkásság esetén még évi 1200 lei lakáspénz. *K ö t e l e s s é g:* A presbitérium által kijelölt osztály vezetése, emellett a belmissziói munkában való részvétel, valamint a törvény által megszabott kötelességek elvégzése. Román nyelvtudás, valamint orvosi bizonyítvány feltétlenül megkívántatik. Pályázhatnak férfi tanerők. Pályázati kérvények beküldési határideje július 15. Az állások szept. 1-én foglalandók el. Presbitérium. Esperesi szám: 1125—1938.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Bihor

Tinca

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Református Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.		Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél évre 180 lei. — Egyes lappéldányok ára 10 lei. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján.
---	--	--

**Ref. Egyházkerületünk
kiadásában megjelent**

Kisbetűs

Hangjegyes

Énekeskönyv

szines és fekete vászonkötésben

Ára 60 Lei.

KÁLVIN-KÖNYVNYOMDA

Tulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, STRADA DR. LAZAR AUREL 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületben

Kálvin-könyvnyomda, Oradea.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Primredactor: DEBRECZENI I. Redactor responsabil: KOVÁCS J.

Egyházkerületünk problémái.

(Folytatás.)

X.

A belső problémák harmadik csoportjában a *kulturális problémák* állanak előttünk. Lényegét ebben foglalhatjuk össze: népünk műveltségének megtartása.

Mikor valakinek általában problémáinkról beszélni kezdtem, ezt a kijelentést tette: iskoláink a legnagyobb problémánk. El kell ismernünk, hogy sok igazság van e megállapításban. Mert bár nagyság és fontosság tekintetében alig lehetne sorrendet megállapítani, de ha a kérdést egyházunk multjának és népünk jövőjének szempontjából a jelen nehézségei között nézzük, akkor iskoláink és általában kulturánk problémája nagyon nagy értékkel és még nagyobb sullyal nehezedik lelkünkre.

Népünk műveltségének megtartásában legelső eszközünk kétségtelenül az iskola. Mivel pedig műveltséget mindenki csak az anyanyelvén adhat népének, egyáltalán nem vitatható, hogy ez az eszköz csak a mi iskolánk, a felekezeti iskola lehet. Elszomorító, hogy iskoláink megtartása — a hatalom változás után két évtizeddel — még mindig probléma. Szomorú, hogy még mindig akad, — ha szórványosan is — egyházközség, vannak egyháztagok, akik a felekezeti iskolától szabadulni akarnak és vannak szülők, akik nem ismerik fel azokat az áldásokat, melyeket gyermekeik a felekezeti iskolában nyerhetnek, akik mielőtt gyermekeik anyanyelvüket megtanulhatták volna, más iskolába viszik őket, hogy aztán soha se tudjanak anyanyelvükön írni, olvasni és ha elkerülnek a szülei háztól, ne tudjanak nekik levelet sem írni.

Probléma iskoláink fenntartása, mert egyházunk tagjai nagyon kevés helyen hozzák meg azt az áldozatot, mely által tisztességesen, vagy legalább türhetően fizetett tanítóink megelégedett lélekkel munkálkodhatnak. A szükösen megállapított fizetés hány egyházban csak papiroson van meg, egy talán soha teljesen meg nem tartott és újra meg újra alkudott díjlevélen, míg a valóságban évről-évre növekedő nagyösszegü hátralékok vannak, melyeket soha sem akarnak megfizetni. Bizony szomorú és szégyenteljes állapot, hogy

sok iskolát nem a hivek, hanem a tanítók tartanak fenn azzal a soha eléggé nem méltányolható áldozattal, melyet azáltal hoznak, hogy minimális, sokszor elképzelhetetlen csekély fizetésért végzik nagyjelentőségű munkájukat lemondás és nélkülözések között elmenve az önfeláldozás végső határáig. Probléma az iskolák fenntartása, mert ez nem mehet így az idők végtelenségéig. Ha tanítóinkat nem fizetjük és nem tisztességesen fizetjük, ki fog erre a pályára menni? Hiszen ma is, amikor olyan nehéz az elhelyezkedési lehetőség, fiaink közül alig néhányan választják évenként a tanítói pályát és lehet-e rajta csudálkozni? Nem egy-két egyházközség, hanem *egész egyházunk, sőt fajunk, népünk kulturális érdeke, hogy tanítóinkat becsületesen fizessük*. Míg kulturemberhez illő fizetést nem tudunk részükre biztosítani, addig hiába álmodozunk magasabb tanítói képesítésről!

Probléma az iskolák fenntartása, mert az állami tanügyi követelmények egyre súlyosabb igényekkel lépnek fel velünk szemben, melyeket úgy szegény egyházaink, mint ezer gonddal küzdő tanítók alig tudnak teljesíteni. Az elemi iskolák mellett ott vannak középiskoláink. Ma már összesen csak három és e három fenntartása is probléma. Mi ennek az oka? Az áldozatkészség hiánya szervezetlenségünk, közönyösségünk? Mindegyik. De legnagyobb baj az iskolák tanulóinak csekély száma. Végtelenül lehangoló, hogy a szülők ma már olyan kevés áldozatot hoznak, vagy képesek hozni gyermekeikért, taníttatásukért. Igen, mert a múltban a legtöbben — a tehetősek is — nem a műveltség elnyeréséért taníttatták gyermekeiket, hanem diplomáért, állásért. Ma pedig midőn az utóbbira egyre kevesebb remény van, nem tartják jó befektetésnek gyermekeiknek csak magáért a műveltségért való taníttatását. A múltban még jobban megtörtént, hogy jómódu gazdálkodó és iparos hiveink igyekeztek fiaikkal és leányaikkal is néhány középiskolai osztályt elvégeztetni, aminek hatása meg is látszott rajtuk egész életükben, — de ma szinte évről-évre kevesebben hozzák meg gyermekeikért ezt az áldozatot. Pedig ma sokkal több szükség van rá, mint 20—30 évvel ezelőtt! Ha ez a gondolkodás állandósul, népünk szellemi színvonala végzetesen le fog süllyedni!

A fiúk taníttatásával szorosan összefügg iparososztályunk megmentése is. Az iparos és kereskedői pályához a négy középiskola ma már elengedhetetlenül hozzátartozik. Ha ezt az iskolai végzettséget meg nem szerzik, ha önálló iparosok nem lehetnek, egész életükön át csak mint segédek, vagy a gyárakból is kiszorulva még nagyobb számmal mint napszamosok tengethetik máról-holnapra egyre bizonytalanabbá váló életüket.

A probléma megoldását két irányban kell keresnünk: iskoláinkban és iskoláinkon kívül. Az iskolákban kettőre kell minden erővel törekedni. Először arra, — és itt első sorban elemi iskoláinkra gondolok, — hogy gyermekeink helyesen tudjanak magyarul irni és fogalmazni. Erre feltétlenül nagyobb gondot kell fordítani. Mert az, aki csak épen, valahogy tud olvasni és gondolatait nem képes helyesen írásban kifejezni s amellet írása tele van a nevetségesebbnél nevetségesebb íráshibákkal, alig különbözik az analfabétától. Iskoláinknak pedig épen az a feladata, hogy az analfabétizmust megszüntesse. A másik, amire minden iskolában törekedni kell, hogy a román nyelvet minél alaposabban tanítsuk. Sok szülő nem egyháza iránt való hűtlenségből, sem a teher alól kibujás céljából, hanem azért, vagy legalább azzal az indokkal, — néha ürüggyel — adja állami iskolába gyermekét, hogy ott jobban megtanul románul. Mindent el kell követnünk, hogy ezt az indokot megdöntsük. Ha a tanító tudja az állam nyelvét, akkor — hasonló körülmények között — elérheti ugyanazt az eredményt, mint az állami iskolában és mire az iskola teljes elvégzése után a gyermek kikerül, fog románul beszélni. Az állam nyelvének tanítása különösen a középiskolákban végtelenül fontos és mindenesetre legfontosabb egyetlen főgimnáziumunkban. Erről azt hiszem, nem szükséges érveket felsorakoztatni.

Az iskolán kívül első sorban az a feladatunk, hogy minél nagyobb tevékenységet fejtsünk ki az iskola és általában a műveltség érdekében. Erre jó alkalmak az iskolavasárnapokon rendezett propaganda ünnepélyek és az iskolai évváró ünnepélyek, melyeket minden iskolában kötelezővé kell tenni és örömmel ragadni meg, hogy szólhassunk az iskola fontosságáról, a műveltség értékéről s az ezekért való áldozatra nevelhessünk és buzdíthassunk. De jó alkalmak ezek arra is, hogy a szülőket is figyelmeztethessük gyermekeik nevelése iránt való kötelességeikre.

Az iskolán kívüli munkánk másik része szintén a szülők kötelességeinek hirdeteése és pedig azoknak a szülőknek, akik nem a mi iskoláinkban taníttatják gyermekeiket. Velük szemben annak a megértetése a feladatunk, hogy nekik kell pótolni azt, amit gyermekeik nem nyerhetnek meg az iskolában, az ő kötelességük, hogy gyermekeiket magyarul irni és olvasni megtanítsák.

Aztán egyre nagyobb fontosságu az a munka, melyet iskolán kívüli nevelésnek szoktunk nevezni, vagyis a felnöttek tovább művelése. Egyházunkban a belmissziói alakulatokban, egyházunkon kívül pedig mindazok az egyesületekben, melyekben egyházunk bármilyen hivatalosai és vezetöi tevékenyen munkálkodnak. Ma

minden tanult embernek — aki népünk körében él, — valóságos kulturmissziót kell végezni! Többet kell törödni népünk szellemi és lelki életével, de mindenesetre törödni, foglalkozni kell népünkkel, nevelni, művelni, hogy szellemi és értelmi színvonalát legalább is megtartsuk és hogy a műveltséget tőlünk, egyházunktól kapja és ne mástól. Kell-e hangsúlyozni, hogy a református lelkipásztorra és a református tanítóra most újra az a feladat vár, ami régen: a templomon és iskolán kívül is legyen népének papja, tanítója, pásztor, legyen prófétája és vezére!

(Folytatjuk.)

Debreczeni István.

„Legdicsőségesebb örökségünk.“

Az angol biblia négyszázados jubileuma.

Ilyen és ehhez hasonló címek alatt irnak az összes angol protestáns lapok a bibliáról, abból a történelmi nevezetességü alkalomból, hogy ebben az évben volt négyszáz esztendeje annak, hogy a *Tyndale*-féle legelső angol nyelvü bibliafordítás olvasása királyi dekrétum által rendeltetett el az összes templomokban.

Az 1638. évi szeptember havában kelt és az összes lelkészi hivataloknak külön-külön megküldött királyi rendelet, szószerint így szólt:

»Köteles Ön gondoskodni arról, hogy a ránk következő husvétü ünnepekig a legterjedelmesebb angol nyelvü biblia a leghozzáférhetőbb helyen letétessek az ön templomában, hogy mindenki olvashassa azt. Senkit sem szabad elriasztani a biblia olvasásától, sem titkon, sem nyilvánosan. Ellenkezöleg a leg-hathatóságban kell buzdítani mindenkit arra, mivel eleven szava az az Istennek, amit minden keresztyén embernek hinnie, lelkébe fogadnia és követnie kell, hogyha idvezülni akar.«

Ennek a megmérhetetlen fontosságu, ennek a sorsdöntö rendeletnek az emlékezetére mély áhitatteljes emlékűnnepet rendezett az uralkodó, a kormány és összes előkelőségek jelenlétében az egész angol nemzet. A bibliának az angol nemzet lelkületére, sorsára gyakorolt nagy hatásáról beszéltek az összes prédikátorok. Egyháziak ugy, mint világiak. Anglia „felértékelhetetlen kincsé“-nek, „világhatalmi nagysága titká“-nak, „Isten legnagyobb áldásá“-nak nevezve azt.

»Egybegyülekeztünk ezen a történelmi nevezetességü nagy napon, — mondotta emlékbeszédjében a manchesteri püspök a f. évi június 19-én a Szent Pál templomban tartott emlékűnnepen — amikor négyszáz évvel ezelött elhelyezték az angol nyelvü bibliát az

összes templomokban a nép használatára, hogy hálát adjunk Istennek e sorsdöntő cselekedet megmérhetetlenül áldott következményeiért.

Ebben a nevezetes templomban még 1626 február 11-én ünnepélyesen elégették a legelső angol nyelvű újtestamentomot. 1638. évben Tyndale Vilmos bibliafordító, akinek az angol nemzet kiszámíthatatlanul sokat köszönhet, halálra ítéltetett és holtteste máglyán elégettetett bibliafordításáért. Utolsó szavai e nagy léleknek ezek voltak: »Uram! Nyisd meg Anglia királyának lelki szemeit!« Imája még abban az évben meghallgattatott. Cromwell Tamás ajánlatára megjelent a fenti királyi rendelet. Illő tehát, hogy ugyanezen a dicsőségesen szent helyen adjunk ezer hálát Istennek a szentírásért.

A biblia mivoltát és a nemzetek lelkére gyakorolt áldásos hatását a canterbury érsek jellemezte klasszikus tömörséggel:

»A bibliának nem az a legfőbb csodája, hogy mint irodalmi mű felségesen nemes szellemű, nem is az, hogy Istennek fokozatosan tökéletesedés kinyilatkoztatása folytatódik benne, hanem az, hogy általa és benne maga az Isten beszél minden korok és éghajlatok embereihez.

Soha meg nem szünő eleven Lélek él ezekben az öreg könyvekben, amelyik a biblia szavain keresztül rátalál az emberi lélek elevenére... A legegyszerűbb lelkekhez is hozzáfér és csodálatosakat beszél nekik. Nem gátolja azt nevelés, hagyomány, szokás, faj, nyelv. Mindenkiné a szívéhez férkőzik. Nemcsak a magas műveltségű népek gyermekeihez, hanem Ázsia, Afrika, Ausztrália és az Óceánnak szétszórt szigetei népeihez is.

Nemcsak a lelkükhöz férkőzik pedig, hanem — ami legcsodálatosabb — *át is alakítja* őket. Szilárd bizonyítéka ez annak, hogy a szentírás Isten lelkétől sugaltatott. Az a legautentikusabb jele ugyanis az isteni inspirációnak, hogy a szentírás által Isten élő lelke állandóan beszél az emberekhez.

Nem tudom mennyire értékelitek a bibliát, de kérve-kérlek benneteket, a legfőbb helyet adjátok annak a lelkekben, az éle-tetekben, a hajlékokban. Beleszövődött az a multban az angol nemzeti élet szövetébe; formálta a nyelvet, a jellemet, egyensúlyt, szilárdságot, erőt, tiszteletet adva annak. Megtartja-e avagy elveszti a biblia magasztos helyét a lelkekben a jövőben? Kimondhatatlan veszteség származik az elhanyagolásából! Mert az anyagi veszteségekért mindig akad valamiféle kárpótlás, a lelkiekért azonban soha sem! Ha azért a jövőben a biblia félretéteik, az angol nemzet lelke pótolhatatlanul elszegényedik!«

A legőszintébb hála érzésével veszünk részt mi is angol protestáns testvéreink magasztos ünneplésében és Isten áldását kérjük annak a nagy nemzetnek nemes cselekedetére, amelyik a bibliát több mint 700 nyelven juttatja el az emberek millióinak lelkéhez.

A „Cristian World” nyomán

Bokor Sándor.

Értesítés.

A református Theológiai Fakultásról az 1938—39. tanévre vonatkozólag.

1. Felvétel. Úgy a tanintézetbe, mint az internátusba és a konviktusba való felvételért a folyamodványok az I. évfolyamra jelentkezők részéről *a)* keresztlevéllel, *b)* konfirmációi bizonyítvánnyal, *c)* érettségi (baccalaureatusi) bizonyítvánnyal, vagy lecke-könyvvel (index), vagy ezek hitelesített másolatával, *d)* curriculum vitae-vel (rövid életrajz, melyben az életrajzi adatokon, családi helyzeten kívül feltárandó, miért óhajt a lelkipásztori pályára lépni), *e)* gimnáziumi vallástanárának az igazgató által megerősített ajánlólevelével, melyben a lelkipásztori pályára való rátermettsége igazoltatik rövid személyleírás kapcsán, *f)* lakóhelye lelkipásztorának ajánlólevelével, melyben szintén a lelkipásztori pályára való alkalmatossága igazoltatik a személyi adottságok részletes felsorolásával (mind a két ajánlólevél hivatalos pecséttel ellátott zárt borítékban kérendő ki és mellékelendő), *g)* testi épségét és alkalmatosságát igazoló orvosi bizonyítvánnyal, melyben okvetetlenül feltüntendő, nem szenved-e tüdőbajban vagy nem látszik-e tüdőbajra hajlamosnak, *h)* negyedív alaku, ajánlottan felbélyegzett, a folyamodó pontos címével ellátott válaszborítékkal (különben a felvételtől nem értesítjük) felszerelten és a Fakultás igazgatóságához címzetten legkésőbb augusztus 10-ig küldendők be, a folyamodványok felzetén pontosan megjelölve a folyamodó lakása: község (esetleg utca, házszám) utolsó posta és vármegye, román nyelven is. Az első évfolyamra, miként az elmúlt esztendőben, úgy most is korlátolt számban veszünk fel romániai református férfi hallgatókat.

Az első évre felvettek a beiratkozás előtt a testi épség, különös tekintettel a lelkészi pályára való alkalmatosság szempontjából (hang, hallás, beszéd stb.) az intézeti orvos által felülvizsgálatnak és csak az orvosilag alkalmasnak nyilvánítottak irhatók be.

Az Előljáráóság határozata értelmében minden férfi hallgató az internátusban lakni és a konviktusban étkezni köteleles.

2. Díjak. Minden felvett növendék a beiratkozás alkalmával 3000 lei lecke-pénzt tartozik fizetni, ezenkívül beiratkozási díj közös

cím alatt — nyugdíjárulék (200 Lei), könyvtárdíj (100 Lei), énekzenekari díj (20 Lei), irodaköltség és nyomtatványdíj (60 Lei), orvosi díj (60 Lei), felszerelési díj (200 Lei), fürdődíj (csak bennlakók) 100 Lei, — összesen egy évre 740 Leit tartozik fizetni. Ezekon kívül letétbe helyezendő 150 Lei, amely összeg, ha kártétel az illetőt nem terheli, év végén visszafizettetik. Az ifjúsági egyesületi, betegsegélyező- és kurzusdíjak ezenfelül kb. 300 leit tesznek ki.

Internátusi díj egy évre 3200 (háromezerkettőszáz) Lei és konviktusi díj 6000 (hatezer) Lei, mely félévi előleges részletekben fizetendő szintén a beiratkozáskor és február 1-én. Kérhető havi részletekben való fizetése is.

Fenti árak ideiglenesen állapították meg, az előjáróság a végleges árakat, a piaci árakhoz mérve, szeptemberben állapítja meg és a díjaknak a viszonyokhoz való módosítási jogát fenntartja magának.

A konviktusi díjak egész évre kötelezők.

Köteles minden hallgató magával hozni egy rend, a theol. hallgató hivatásához és szolgálatához elengedhetetlenül szükséges fekete ruhát és megfelelő egyéb ruházati és felszerelési cikket.

3. Beiratkozás. A jövő tanévre való beiratkozások szeptember hó 30—október 1. napjain lesznek.

4. Internátus. A bennlakásra felvett ifjak beiratkozás és díjfizetés után költözhetnek be. Az összes ágyneműt az ifjaknak kell magukkal hozniok, valamint a konviktusba legalább 2—2 darab asztalkendőt megjelezve, legalább 40×40 cm. méretben.

Esetleges tudakozódások a theologiai Fakultás igazgatóságához intézendők (Cluj, Ref. Theologia, Calea Marechal Foch 38.) Válaszbélyeg csatolandó.

A Fakultás Igazgatósága.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Makláró Károly a tiszántuli egyházkerület püspöke f. hó 7-én délután egy napig tartó betegség után hirtelen elhunyt. Mindenkit méltán megdöbbenve szállt szerte a hír, mely ezt a gyászesetet tudatta, mert a legnagyobb egyházkerület püspöke, élete teljes munkabíró korában váratlanul tért haza az ő Urához. 1876 május 24-én született Hejőpapiban, Borsodvármegyében, ahol atyja lelkész volt. Középkiskoláit Miskolcon és Sárospatakon, a theológiát Sárospatakon és Budapesten végezte. 1897-től kezdve 1901-ig s. lelkész, 1904-ig Nyékládházán, 1934-ig Kunhegyesen volt rendes lelkész, amikor a debreceni egyház hívta meg az Árpád-téri lelkészi állásra. Előbb a hevesnagykunsági egyházmegyében viselt több tisztséget,

1924-től a tiszántuli kerület jegyzője, 1929-től főjegyzője. 1936 novemberében a szavazatok négyötöd részével püspökké választották és dec. 16-án iktatták be diszes tisztségébe, melyet ilyen korán, másfél év múlva itt kellett hagynia. Nagy elődjének, Baltazár Dezsőnek koporsója fölött még alig olvadtak egygyé a siri göröngyök és a Tiszántul újra püspököt temet. Temetése 10-én, vasárnap délután nagy részvét mellett ment végbe. Az átvett hiradások szerint a temetési szertartást Ravasz László végezte. Az Úr adja az ő hű szolgájának, ahogy magát püspöki székhelyében nevezte, »sáfárnak,« hogy — alapigéje szerint — »mindenekben hivnek találtassék«.

HIREK

Lelkészi jubileum. Bensőségteljes szeretettel meleg ünneplésben részesítették az oradea-olosígi paróchiális kör hivei lelkipásztorukat *Csernák Béla* egyházker. főjegyzőt, oradeai lelkészi szolgálatának husz éves fordulója alkalmából. Istentisztelet után a paróchia gyönyörű, pompázó diszkertes udvarán gyűlt össze, onnét vonult be a zsalugateres ablaku lelkészi szobába tisztelőinek nagy serege. Váratlan volt az a megjelenés, amikor is a tisztelgők szép és diszes koszorújában elsőnek *Erdélyi Ferenc* presbiter mondotta el mélyen átgondolt üdvözlő beszédét az olosígi hivek és férfiszövetség nevében, kiemelve azt az eredményes munkát, melyet itteni tisztségben 20 éve végez. Ezután *Béres Károly* nyújtotta át közvetlen meleg szavakkal a paróchiális kör hiveinek szép ajándékát: Két ezüst tálat. *Kovács Józsefné* az olosígi nőszövetség, özv. *Lázár Mártonné* az oraşul-noui nőszövetség, *Kiss Károly* a venetiai nő- és férfiszövetség, *Vargha Geleon* az Árvaház és középiskolai tanuló ifjuság, *László Margit* a leánygimnázium, *Kiss Béla*

ig. tanító az elemi isk. tantes-tülete, *Vitálljos Ilonka* a Kálvin kórus nevében mondottak köszöntő beszédet. A szivből jövő üdvözlésekre a jubiláns lelkész megindult lélekkel, meghatottsággal válaszolt: »Halásan köszönöm, hogy megtiszteltetésben részesíteni méltóztattak; nem tagadom — ha emberi gyarlóság is ez nálam, — de jól esik. Valóban június 30-án lesz 20 esztendeje, hogy a gyülekezetnek bemutatkoztam. Visszatekintve működésének megkezdésére, számbavette az egyház 20 évi munkáját és így folytatta: Mikor mindezt számba vesszük, bár örvendezhetünk, hogy egyházközségünk igyekezett hegyen épített város lenni a többi egyházközségek előtt, de alázatosan kell megvallanunk, hogy mindezt nem magunknak köszönhetjük, hanem Isten munkálta ezt közöttünk. Öneki köszönhetjük, hogy ezt a 20 esztendőt, — melynél nehezebbet nem igen ismer egyházközségünk története, — olyan vezérek alatt töltöttük el, mint Püspök urunk és Főgondnok urunk, akik a kötelességteljesítés bámulatos példáit mutatták meg nekünk. Az

Ur cselekedte azt is, hogy adott a gyülekezetnek munkás, buzgó presbitereket, áldozatos lelkű jóttevőket, szolgálatra kész nőket és férfiakat, akik nemcsak hallgatták Istennek Igéjét, hanem be is fogadták azt. Az Urnak köszönhetem, hogy mi e munkákból reám várt, annak végzésében olyan segitőtárs állott mellettem, mint feleségem. A multa visszatekintve, a jövővel számot vetve megállapíthatjuk, hogy még nagyon sok feladat vár gyülekezetünkben megoldásra, de a multból reménységet meríthetünk a jövőre, mert az Ur, aki mindeddig megsegített minket, megsegíti az oradea-i református egyházközséget ezután is, ha majd eljön a nap, mikor engem nem használhat többé céljai munkálásában, rendel másokat, alkalmasabbakat országa építésére. Végül köszönetet mondott és Isten áldását kérte a gyülekezetre. Ez alkalomból felkeresték az egyházkerület központi hivatalának tisztviselői, akik közül *Balajthy Jenő* titkár fejezte ki a tisztikar jókívánságait, tolmácsolva Püspök ur szives üdvözlését is; dr *Thúry Kálmán* egyházkerületi főgondnok az istentisztelet végeztével látogatta meg és üdvözölte a huszadik évfordulóhoz érkezett lelkipásztort. Ugy éreztük, hogy egy lelkipásztorra nincs megnyugtatóbb és boldogítóbb tudat, — értékesebb jutalom, — mint hiveinek szeretete.

A templom jubileumának méltó megünneplése. — A b.-pesti fasori templom 25 éves jubileumát jun. 12-én ünnepelte a gyülekezet és Budapest reformátussága. Az ifj. és ünnepi

istentiszteleten kívül azonban azzal ünnepelt még a gyülekezet, hogy több, mint 600 egyháztag a jubileum alkalmából 6500 Pengőt ajánlott fel egyházi jótékony célra hálaáldozatul. Szabó Imre lelkipásztor felesége pedig egy gyönyörű úrasztali terítőt, melyen több, mint két esztendeig dolgozott. A Juliánna isko'a volt és jelenlegi növénydekei két kelyhet. Özv. Kiss Gáborné református tanár özvegye 2000 P.-ős alapítványt tett összegyűjtött pénzéből.

Kérés. A Fakultás Elöljárósága és Tanárkara elhatározta, hogy áldott emlékezetü Nt. dr Kecskeméthy Csapó István professzor ur emlékezetét azáltal is megörökíti, hogy nevére egy alapítványt létesít, melynek kamatait évről-évre a bibliai tudományokban legjobb előhaldást tett hallgató vagy hallgatók jutalmazására fordítja. Mindazokat, akik dr Kecskeméthy István barátai, tisztelői és tanítványai voltak, arra kérjük, adományukkal járuljanak hozzá ez alap létesítéséhez. Az adományokat a Református theologiai Fakultás Gazdasági Hivatala Cluj, Calea Marechal Foch 38. címére kérjük. Cluj, 1938. július 10-én. Dr. *Gönczy* Lajos, theologiai igazgató.

Felkérjük a Lelkész urakat ismételtten arra, hogy dr Makkai Sándor: Az egyház missziói munkája című művét, amit máskülönben lapunk folyó évi június 10-iki számában részletesen ismertettünk, legkésőbb e hó végéig megrendelni sziveskedjenek, mert később beérkező igényléseket nem áll módjában az Iratterjesztési Osztálynak ki-elégíteni.

Részletes tudnivalók a Magyar Református Világgyűlésről. (*Külföldön lakók részére.*) A Magyar Reformátusok Világgyűlése 1938 augusztus hó 23-án lesz Debrecen városában. Az Országos Református Lelkészegyesület konferenciája és közgyűlése pedig közvetlenül a világgyűlés után augusztus 24—26 napjain ugyanott. Jelentkezés. A Magyar Reformátusok Világgyűlésén résztvehetnek azok a külföldi magyar reformátusok (férfiak és nők), akik a Magyar Református Világgyűlés Szervezeti Irodájánál (Debrecen Központi Egyetem) július hó 15-ig szabályszerűen jelentkeztek. Jelentkezési díj 1 P 50 f. Azok a külföldi magyar református lelkipásztorok és családjaik, akik nemcsak a világgyűlésen, hanem a lelkeszi konferencián is részt akarnak venni, jelentsék ezt ugyancsak a Szervezeti Irodánál. Az ilyen jelentkezők részvételi díja összesen 10 P (segédlelkészeknek 7 P), amelyben már a világgyűlésre jelentkezés díja (1 P 50 f) és az ORLE-konferencia idejére (aug. 24—26. napokra) szóló étkezési díj is bennfoglalatik. Aki július 15-ig szabályszerűen jelentkezett, még július hó folyamán megkapja (vagy közvetlenül, vagy a csoportvezetője útján) az 50 százalékos kedvezményes utazásra jogosító vasuti igazolványt. E vasuti kedvezmény Magyarország területén határtól határig fog szólni. **Elszállásolás.** Akik saját költségükön szállodákban (vagy esetleg magánhelyeken és internátusokban) szállást igényelnek, július 15-ig külön értesítsék erről a Szervezeti Irodát, mert Debrecenben csak korlátozott szám-

ban lehet megfelelő szállodai

szobáról és magánhelyeken való elszállásolásról gondoskodni. — **Ellátás.** A szabályszerűen jelentkezők ellátást illetőleg (reggeli, ebéd, vacsora) aug. 23-án a világgyűlés rendezőségének szívesen látott vendégei. A magánházaknál elszállásoltak a házigazdánál kapnak reggelit. Az internátusokban vagy tömegszállásokon elszállásoltak a világgyűlés rendezőségének költségén kapnak egyszerű reggelit a Kollégiumban. Ebéd és vacsora a világgyűlés résztvevői részére közösségben történik a Kollégiumban. Mindez csak aug. 23-ra vonatkozik. Más napokon a külföldről érkezett reformátusok saját költségükön étkeznek. Kivétel csak azok a külföldi lelkipásztorok s családtagjaik, segédlelkészek képeznek, akik a Szervezeti Irodánál nemcsak a világgyűlésre, hanem az ORLE-konferenciára is jelentkeztek.

*

A Magyar Reformátusok Világgyűlésének programtervezete. Augusztus 23. Kedd. Reggel negyed 8 órakor reggeli a szálláson, illetve a Kollégiumban. 8-kor istentisztelet a Nagytemplomban. Tárgy: Lelki egység a Krisztusban. 9-kor gyülekezés a Kollégium udvarán és zárt sorokban felvonulás a Kistemplomba. Fél 10-kor a Magyar Reformátusok Világgyűlése az alábbi tárgysorozattal: 1. LXV. zsoltár. 2. Bibliaolvasás és imádság. 3. A világgyűlés megnyitása. 4. A világgyűlés üdvözlése a magyarországi és külföldi magyar reformátusok képviselői által. 5. Dr. Ravasz László dunamelléki püspök, ORLE-elnök válasza az elhangzott üdvözlésekre. 6. Hitvallásos deklaráció

és határozati javaslatok. 7. Záró imádság. 8. XC-ik zsoltár. 9. Himnusz. A világgyűlés után a Kossuth-szobor és a Kollégium falán levő Kölcsey-emléktábla megkoszorúzása. Fél 2-kor disztribúció külföldi vendégeink tiszteletére a Kollégiumban (csak hivatalos felkészítők). Délután 3—6-ig Debrecen város nevezetességeinek megtekintése. 6 órai kezdettel az Arany Bika nagytértermében műsoros délután a

Kálvineumok javára. Tanácsos, hogy a jelentkezők előre jelezzék, hogy milyen áru jegyet kívánnak fenntartani. A Magyar Reformátusok Világgyűlés programja este 8 órakor közös vacsorával végződik a Kollégiumban.

Társszerkesztők :
Ardai Aladár, Bokor Sándor.
Boruzs Lajos, Tóth Zsigmond.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

Pályázat. A salontai em. bekebelezett pancotai helyettes tanítói állásra. 1. Fizetés havi 2000 (kettőezer) lei, havi 100 lei villany átalány, lakás kerttel, mellékhelyiségekkel. 2. Kötelességek : I—VII. osztályok vezetése, tanítása, az összes irodai munkák elvégzése, minden belmissziói munkában részvétel, illetve a lelkésznek minden egyházi munkában való segítése, akadályoztatása vagy távolléte esetén helyettesítése, egyh. jegyzőkönyv vezetése, s a megalakult 32 tagú férfikar vezetése s a kántori teendők végzése. 3. Az egyh. hatóságok által előírt okmányok beterjesztésének határideje 1938 július 31. 4. Bemutatkozó megjelenés és próbaéneklés ideje 1938 augusztus 7. 5. A megválasztott tanító vonatkozásait az egyház fedezi. 6. Az állás szeptember 1-én foglalandó el. (A megválasztott tanítónak reménye lehet, hogy véglegesítik, amennyiben a helyettes éve alatt minden tekintetben meg lesz vele elégedve a presbitérium.) Pályázatok : ref. lelkészi hiv. Pancota jud. Arad, küldendők.

Cserehirdetés. Az 1500 lelkes gyülekezetem lelkészi állását, melynek kiszolgáltató jövedelme : 1. Lakás, mely áll 4 szoba, 2 konyha, kamarából, a szükséges gazdasági és melléképületekkel, s egy hold gyümölcsös és veteményes kerttel. 2. 34 katasztrális hold jó fekvésű és jó minőségű föld, melyből 8 hold jó rét-kaszáló, a többi pedig első osztályú szántó. (A földek régi egyházi tulajdonok, melyeknek adóját egyház fizeti.) 3. Évi 3500 Lei készpénz, díjlevél megváltás címén, melyet a presbitérium hajlandónak ígért felemelni. 4. 4 legelő- és 4 erdő-jog. Az erdő-jog szolgáltatja az évi tüzifát. 5. Stóla szabályrendelet szerint. 6. Államsegély. — Elcserélném olyan lelkésztárssal, aki a gazdálkodást szereti. Ajánlatokat a »Reformátusok Lapja«-nak Szerkesztősége továbbítja.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Bihor

Tinca

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Alexandrii 31.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

**Ref. Egyházkerületünk
kiadásában megjelent**

Kisbetűs

Hangjegyes

Énekeskönyv

színes és fekete vászonkötésben

Ára 60 Lei.

KÁLVIN-KÖNYVNYOMDA

Tulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Roman Károly

ORADEA, STRADA Dr. LAZAR AUREL 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületben

Kálvin-könyvnyomda, Oradea.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Primredactor: DEBRECZENI I. Redactor responsabil: KOVÁCS J.

Mária anyakirályné a ravatalon.

Az egész ország közönsége mély megrendüléssel fogadta a gyászhírt, hogy királyunk édesanyja, Mária özvegy anyakirályné, 1938 július 18-án, hétfőn délután félhat órakor Sinaia-ban meghalt. Az országnak minden vidékén zúgnak a gyászoló harangok, az épületeken feketével borított nemzeti zászlók adnak kifejezést az általános mély fájdalomnak. Mária királyné

egyike volt a legujabb idők történelmiegyéniségének, aki az uralkodás művészetének kiváló hozzáértője volt s lángeszű áttekintésével tudta meglátni országa sorsának biztos irányvonalait. A világháború idején, az önfeláldozás példaadásával járt népe között, hogy a beteg és sebesült katonákat gyógyítsa. De nagy volt abban is, hogy a családi életben szintén tudott tündökölni. Amellett gyermekeinek is jó nevelője volt, aki szíve minden figyelmét fordította az ő természetes testi és lelki fejlődésükre. Nekünk is megvan a külön cimünk arra, hogy Mária királyné emléke

íránt mély tisztelettel viseltessünk. Szinte két évtized távolságában áll már az az esemény, hogy a romániai magyar anyák egy negyvenezres aláírásu felségfolyamodványt állítottak össze. Az anyanyelvért és a gyermekekért szólott az a folyamodvány, melyet diszes albumba foglaltak, s küldöttség vitte el Mária királynéhez. Vendégül látta őket teázó uzsonnára. Aztán a fölséges asszony maga elé vette a diszalbumot, forgatni kezdte annak lapjait s aztán egyszerre csak fölvetette tekintetét és az anyák küldöttsége meghatódva vette észre, hogy könny ragyog a királyné szemében. Ezzel váltak el egymástól s ennek a könnynek a melegsége azóta is él emlékezetünkben. Ez a mi külön jogcimünk, hogy most mi is könnyes szemmel álljunk Mária királyné ravatalánál.

Egyházkerületünk problémái.

XI.

(Folytatás.)

Ma és jelen helyzetünkben azonban népünknek nemcsak lelki és szellemi életével kell többet törődnünk, hanem anyagi életével, anyagi helyzetével is. És e tekintetben a kulturális problémákkal egy sorban és sulyban állanak a *szociális problémák*, mint egyházunk belső életében megnyilvánuló problémáinak negyedik csoportja.

Egyházunknak nem lehet és nem szabad tétlenül elmenni az élet szociális problémái mellett. Habár nem elsőrendű feladata a társadalmi kérdések megoldása, még kevésbé az anyagi javak elosztásában levő nagy különbségek kiegyenlítése, vagy egyáltalán a gazdasági élet irányítása, de napról-napra kevésbé térhet ki ezek elől a kérdések elől. Nem térhet ki először azért, mert egyházunk elsőrendű feladatainak miként való teljesítése szoros kapcsolatban van hiveink anyagi helyzetével, sőt — valljuk be őszintén — egyenesen létkérdés egyházunk jövőjére tagjainak anyagi helyzete. Ma jobban, mint bármikor! Multunk története hirdeti, jelenünk pedig szemmel láthatóan igazolja, hogy egyházunk élete sok tekintetben függ tagjainak teherbíró képességétől és áldozataitól, a jövőben pedig hovatovább egyedül ettől fog függeni. Nem térhet ki másodszor azért, mert mint az egyén hitéletének egyik fokmérője, cselekedete, úgy az egyházban levő életnek is az a legfőbb bizonyága, hogy az általa hirdetett krisztusi tanításokat mennyire képes életté tenni, tettekben megvalósítani. Harmadszor, mert a mai materialista világban, mely mindent az anyag értékével és mértékével mér, egyáltalán nem ütközhetünk meg rajta, ha csak annak a tannak és igazságnak van értéke és csak azt a tant fogadják el igazságnak, amelyiket hirdetője reálításokká, valósággá képes váltani. Ma már nem elégszik meg a kételkedő és hitetlen ember és a világ csak szavakkal, elméletekkel, bármilyen szépek és magasztosak legyenek is, hanem tetteket akar látni, melyek a tant igazolják, gyakorlatot, mely az elméletből következik. Végül a belmissziói munkának is az a próbája, hogy mit és mennyit tudunk az Úr Jézus tanításai-ból életté tenni. Mert a belmissziói munka nemcsak szóban, hanem cselekedetekben való igehirdetés. A belmisszió nagyjai nemcsak üres elméleti kegyes életre törekedtek, hanem gyakorlati keresztyénségre, nemcsak érzés keresztyénségre, hanem cselekvő keresztyénségre, mellyel hiveik, népük anyagi jólétét igyekeztek felvirágoztatni, vagy később hatalmassá fejlődött szeretetintézményeket létesíteni.

Egyházunk szociális problémájának megoldása négy irányban

tárul elénk és ró feladatokat reánk. Ez a négy: *általában népünk anyagi helyzetének javítása, jólétének elősegítése, a szükségben, szegénységen segítés, jóléti intézmények létesítése és végül az egyke kérdés.*

Mivel népünk, hiveink legnagyobb része mezőgazdasággal foglalkozik, elsősorban ezen a téren kell intézményesen segítségére mennünk, hogy minél nagyobb szakismeretre tehessen szert és több eredménnyel gazdálkodhassék. Ezért egyik elsőrendű feladat egy gazdasági iskola létesítése, melyből az évek során kikerült képzett gazdálkodók által egész népünk gazdálkodási módja átalakuljon és a modern, szakszerű földművelés által anyagi helyzete megjavuljon. Ez azonban a termelés mellett a termények értékesítésétől is függ és amíg egyházkerületünk egy gazdasági iskola felállításával az előbbit segíti elő, addig az egyes egyházközségekre, főleg pedig azok vezetőire az a feladat vár, hogy a szövetkezeti eszmének minél nagyobb mérvű elterjesztésével és megerősítésével hiveinket oda neveljék, hogy terményeik legnagyobb részét is szövetkezeti uton értékesítsék. Így a közvetítő kereskedelmet, mely legnagyobb részben tőlünk idegen faj kezében van, kizárva, az eddig általa élvezett haszon is a mi népünk tulajdona maradjon. Ezzel kapcsolatban egy másik nagy feladat is vár reánk: képzett iparos és kereskedő osztály megteremtése. Ma, amikor már a gyermekek nem tudnak megélni az apáikról rájuk maradt földből s amikor minden közpálya és a gyárak kapui is bezárultak előttünk, csak az ipari és kereskedői pálya nyújthat érvényesülést számukra. Megdöbbenő, hogy ezeket a multban mennyire átengedtük másoknak. Timișoaran pl. ebben a kifejezetten ipari és gyárvárosban alig lehet egy-két olyan iparágat találni, melyet reformátusok is művelnek, kereskedőt még kevesebbet. Hiveink a multban vagy állami alkalmazást kerestek, vagy gyárakban igyekeztek elhelyezkedni s most, mikor mindkettőtől kiszorulnak, nincs a multból egy erős iparos és kereskedő osztály, melynek tagjainál a jövő nemzedék kiképzését és elhelyezkedést nyerhessen. Mivel azonban az ipari és kereskedői pályákon is épen nekünk, a tőkeszegényeknek és más érvényesülési lehetőség nélkülieknek, minél több tudásra, szakképzettségre van szükségünk és mivel az iparosnak is egyre több kereskedelmi ismerettel kell birnia, igyekezzünk hiveinket odanevelni, hogy értelmes fiaikat vigyék a kereskedelmi iskolába, ahonnan ne akarjanak bizonytalan sorsu, vagy épen állás nélküli tisztviselői pályára lépni, hanem ipari és kereskedői pályákra.

Addig is azonban, míg népünk anyagi helyzetén lényegesen javítani lehetne, előttünk van a jelen számtalan szükségességével,

sokszor nagy szegénységével, melynek enyhítése a krisztusi szeretet hirdető egyháznak hivatásából önként folyó kötelessége. Nem az elesettek, a nyomoruságban levők alamizsnával segítésére gondolok, — ezt a szövetségeink utján eddig is igyekezett tenni — hanem azokra, akik pillanatnyilag akadtak el és az idejében segítség ismét talpra állíthatja őket. Jól tudjuk, hogy sokszor az év egy-egy szakában, különösen falusi hiveinknek, mennyire nincs pénze és ha ilyenkor éri őket valami váratlan károsodás, valami megpróbáltatás, milyen szegényedést von maga után, ha a szükséges összegért vagyonának valamely, addig nagynehezen megszerzett — ingó, vagy ingatlan részétől kell megválnia. Aztán ott vannak azok, akiknek nincs is mitől megválni, de akiket egy idejében kapott, talán nem nagy összeg, így sokszor egészen nagy bajból segítene ki.

Hitelszövetkezet nincs mindenütt és nincsenek is meg az előfeltételek, de mindenütt össze lehet hozni egy kis tőkét, mely arra szolgáljon, hogy belőle megszorult református testvéreinknek rövidlejáratu kölcsönrel igyekezzünk segítségére lenni. A takarékmagtárak hasonmása lenne ez, mely az idők folyamán magát az egyházközséget is támogathatná.

A harmadik szociális feladat a népjóléti intézmények szervezése az egyház, vagy annak egyesületei — pl. a Férfiszövetség — keretében. Évekkel ezelőtt felvettem egy református temetkezési segélyegylet létesítésének gondolatát, melyet a Református Jövő előfizetői táborában meg is akart valósítani, azzal a távolabbi tervvel, hogy belőle az élet különféle viszonyaiban alkalmas segítő egyesületet fejlesszen ki. Akkor az egyházkerület is kezébe vette az ügyet, azzal az elgondolással, hogy megalkot egy ilyen általános Jóléti Egyesületet, melyben a lelkészek akkori önsegélyező mozgalma is megoldást nyerjen. Azóta semmi sem történt, sőt az egész ügy elaludt és vele együtt a lelkészi segélyakció is — úgy látszik — örökre. Pedig ilyen jóléti intézmény megszervezése s ebben első sorban egy temetkezési segélyegylet megalkotása, nemcsak népünk, hanem önmagunk iránt is elsőrendű kötelességünk. Amennyiben az egyházkerület hivatalosan nem alkotta meg, alkossák meg akár az egyházközségek, vagy megyék, akár a férfiszövetségek egyházközségenként, vagy egyházmegyénként. Belőle ki lehet fejleszteni a szélesebb körűt, vagy idővel egyetemessé lehet egyesíteni.

Végül itt van az egyik legégetőbb szociális probléma az egyke kérdés. Jelentőségét, egyre aggasztóbban növekvő súlyosságát jól ismerjük és érezzük, hogy lelkiismereti kötelesség egyházi szempont-

ból is foglalkozni vele. Egyházkerületi közgyűlésünk fel is hívta erre az egyházközségeket és az egyházmegyéket. E helyen nem részletezem. A kérdés megoldásának szerintem két módja van. Az egyik gazdasági, a másik erkölcsi. Ez az utóbbi teszi főként egyházi problémává, bár gazdasági jelentősége is súlyosan érinti egyházunk életét. A kérdés gazdasági megoldási módja a fentiek megvalósításával elintézését nyer, mert ha népünk anyagi helyzete megjavul, akkor az egyke gazdasági okai is megszűnnek, vagy legalább is jelentéktelenebbé válnak. De szerintem az egykének nem a gazdaságiak a leggyakoribb okai, hanem a legbűnösebb önzés, mely nem akar a maga kényelméről a gyermekekben nyerhető áldásokért sem lemondani.

(Folytatjuk.)

Debreczeni István.

Felvétel a Református Árvaházba.

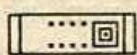
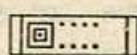
A Lorántfy Zsuzsánna Jótékony Egylet által fenntartott Református Árvaházba felvétetnek oly *negyedik* évüket már betöltött, de *nyolc évnél még nem idősebb* fiu és leány árvák, akiknek szülei egyházkerületünk területén éltek. Első sorban apátlan-anyátlan, teljes árvák, másodsorban félárvák vehetők fel.

A kérvényhez csatolandók:

1. Születési bizonyítvány (állami anyakönyvi hivatalból).
2. Keresztelési bizonyítvány (lelk. hiv.)
3. Szülők halotti bizonyítványa (lelk. hiv.)
4. Lelkeszi ajánlólevél és értesítés az árva családi és vagyoni helyzetéről, fél árváknál a lelkeszi hivatal igazolja, hogy az árváról az élő apa, vagy anya miért nem tud gondoskodni.
5. Állampolgársági bizonyítvány.
6. Orvosi bizonyítvány, hogy a gyermek egészséges.
7. Ujraoltási bizonyítvány.
8. Iskolai bizonyítvány, ha az árva más iskolába járt.
9. Teljes árváknál a gyám, félárváknál az élő szüle, vagy gyám az illetékes lelkész előtt kiállított nyilatkozata, hogy a felügyeleti jog gyakorlását átengedi az Árvaháznak az árva 18 éves koráig; továbbá, hogy az Árvaházzal szemben semmiféle igényt nem támaszt s a gyermeket gondviselésébe visszaveszi, ha az árvát meg nem felelő magaviselete miatt az Egyesület az árvaházból kizárja. A felsorolt mellékletek a kérvény mellől nem hiányozhatnak.

A kellően felszerelt kérvények a Lorántfy Zsuzsánna Jótékony Egylet Elnökségéhez címzetten küldendők a Református Lelkeszi Hivatalba: Oradea-Olosíg. — Beadás határideje: 1938 aug. 15.

A satumarei főgimnázium e hó 31-én tartja szokásos vándor találkozóját és ünnepélyét, melynek keretében rendezik meg a 10, 20, 25, 30 és 40 évvel ezelőtt a főgimnáziumban végzett volt diákok találkozójukat.

ISKOLA**TÁJÉKOZTATÓ****a satu-marei ref. líu-gimnáziumba és internátusba
az 1938—39. iskolai évre vonatkozó felvételre.**

Felvétel. A törvény értelmében felvehetők azok a tanulók, akiknek szülei magyar nemzetiségűek. Minden tanuló, aki ebbe az intézetbe először lép be, köteles a felvételre jelentkezéskor az igazgatóságához benyújtani születési állami anyakönyvi kivonatát, keresztlevelét, újraoltási, állampolgársági és az előző osztály elvégzéséről szóló iskolai bizonyítványát, illetőleg az iskolai anyakönyvi lap másolatát. Az I. osztályba lépő tanulók a revizortól láttamozott IV. vagy magasabb osztályu elemi iskolai bizonyítványt nyújtanak be. Mindezen okmányok csak úgy fogadhatók el, ha román nyelven vannak kiállítva, akár eredetiben, akár hiteles másolatban, a román mellett azonban párhuzamosan szerepelhet a magyar nyelv is. A főgimnáziumnak azok a növendékei, akik ezeket az okmányokat már egyszer beadták, nem kötelesek újból benyújtani.

Az I. osztályba nem vehetők fel a 9 évesnél fiatalabb, vagy 13 évesnél idősebb növendékek, határnapul véve szept. 1-ét. A 13 évesnél legfeljebb egy félévvel idősebbek részére külön kérésre az iskola igazgatósága, még idősebbek részére csak a minisztérium adhat korengedélyt. Az I. oszt. felvételi vizsgára augusztus hó 27-ig lehet jelentkezni.

Beírás. A II—VIII. oszt. tanulók felvétele a beiratkozás alkalmával történik. A beírások aug. 25—31. napjain délelőtt 9—12 óra között eszközöltetnek. Az I. oszt. tanulók végleges beírása a felvételi vizsga után, a javító vizsgára utasított tanulóké pedig a javítóvizsgák befejezése után történik. Beírási-díj 100 Lei és még 100 Lei fizetendő kérvényre, bélyegre, igazoló könyvecskére és sorszámra. A beírás alkalmával 1 drb. fénykép is benyújtandó.

Iskolai díjak. Tandíj és fenntartói járulék évi 250 Lei. Az iskolai díjak két egyenlő részletben fizetendők: az első részlet beíráskor, a második február 1-ig, indokolt esetben ezek a díjak negyedévi részletekben is fizethetők. Szegénysorsu, jó előmenetelű tanulók tandíjmentességért, illetve tandíjmérséklésért szept. 10-ig folyamodhatnak. A tandíjkedvezményért folyamodók kérésükhöz mellékeljenek az illetékes lelkész és egyházi gondnoktól aláírt vagyoni és családi értesítőt.

Javító vizsga. Jelentkezni lehet e vizsgálatra augusztus 29-ig. A vizsga írásbeliből és szóbeliből áll, díja — tekintet nélkül a tárgyak számára — 150 Lei.

Ruházat. Minden tanuló köteles egyenruhát, egyensapkát és karszámot viselni. Az egyenruha szövete és a szabásminta beiratkozásakor a szülők rendelkezésére fog bocsáttatni.

Az *előadások kezdetét* a beiratások alkalmával fogjuk tudatni.

Az internátus.

Az *internátus* épülete ugy elhelyezés, mint felszerelés tekintetében megfelel az egészségi és tanulási követelményeknek. Magas és tágas termei, villanyvilágítása és vízvezetéke biztosítják a korszerű ellátás lehetőségét. A hálótermeken kívül tanulótermek, mosdó, társalgó és tágas udvar áll a tanulók rendelkezésére. A tanulók felvétele az iskolai beiratások alkalmával történik.

Díjak. Felvételnél minden internátusi növendék 200 Lei butor és felszerelés-rongálási kauciót tartozik letétbe helyezni, ezt az összeget év végén visszakapja, vagy elszámolhatja, ha év közben kárt nem okozott. Az egész évi tandíj pénzben 7000 Lei ellátási és 200 Lei orvosi díj, továbbá természetben 1 métermázsza buza és 10 kgr. zsir, ha a tanuló az étkezést nem veszi igénybe, akkor bennlakási díj címen évi 2000 Leit és 200 Lei orvosi díjat fizet. A természetben fizetendő járandóságok pénzben is megválthatók s szeptember 15-ig beszolgáltatandók. A többi díj negyedévenként előre fizetendő, indokolt esetben a havi részletekben való fizetés kérhető.

Az étkezés reggeliből, ebédből, vacsorából, délelőtti és délutáni uzsonnából áll. Az internátus vezetősége különös gondot fordít az ételneműek egészséges, tápláló és kielégítő minőségének ellenőrzésére.

A felügyeletet az internátus épületében lakó tanárok és pedagógusok gyakorolják. Állandó orvosi ellenőrzés mellett gondoskodás történik arról is, hogy a ragályos betegségekre gyanus növendékek a többiektől azonnal elkülöníttessenek az udvarban erre a célra épített kórház helyiségében.

Felszerelés és ruhaneműek. Minden tanuló magával hoz 1 párnát (3 huzattal), 1 paplant vagy dunnát (3 huzattal), 3 lepedőt, 1 ágytakarót és 1 üres szalmazsákot. Fehérneműből annyi szükséges, hogy a legalább hetenkénti fehérneműváltás akadályokba ne ütköznek. Mosásról az intézet csak külön, mérsékelt díjazás ellenében gondoskodik. Felső ruhából az egyenruhán kívül még legalább egy otthoni öltözet szükséges, továbbá egy téli kabát és 2 pár cipő. Ruha, cipő, fogkefe és mosdótál.

Kedvezmények. Jó előmenetelű és kifogástalan magaviseletű szegénysorsu tanulók meghatározott számban egész ingyenes, fél-díjas és negyedíj elengedéses kedvezményekben részesülhetnek. Egész ingyenes felvételre csak a főgimnázium régebbi, érdemes tanulói tarthatnak igényt. Az internátusba való felvételért és kedvezményekért augusztus 30-ig kell folyamodni. Az augusztus 30

után jelentkező növendékek csak abban az esetben vétetnek fel, ha még maradt számukra üres hely. Az igazgatótanácshoz címzett kérények a főgimnázium igazgatóságánál nyújtandók be.

Az igazgatóság.

T Á J É K O Z T A T Ó

**a satu-marei református leánygimnáziumba
az 1938—39-ik iskolai évre vonatkozó felvételre.**

1. *Felvétel.* A törvény értelmében felvehetők mindazok a tanulók, akiknek szülei magukat magyar anyanyelvűeknek vallják.

Minden tanuló, aki az intézetbe először lép be, köteles a felvételre jelentkezéskor az igazgatósághoz benyújtani születési, állami anyakönyvi kivonatot, egyházi keresztlevelet, állampolgársági bizonyítványt, újraoltási bizonyítványt és az előző osztályról szóló iskolai bizonyítványt, vagy iskolai anyakönyvi lap másolatát. Az I-ső osztályba lépő tanulók a revizortól láttamozott IV—V., vagy magasabb osztályu elemi iskolai bizonyítványt nyújtanak be. Az I-ső osztályba nem vehetők fel, akik 9 évesnél fiatalabb, vagy 13 évesnél idősebbek. E korhatáron túl miniszteri engedély szükséges.

2. *Beírás.* Augusztus 25—31. napjain délelőtt 9—12 óráig, a tanulók felvétele a beírás alkalmával történik. Beírási-dij 200 lei.

3. *Iskolai díjak.* Tandij és fenntartói járulék évi 2000 lei. — Szegénysorsu jó tanulók folyamodhatnak a tandijnak részben való elengedéséért. — Szegénysorsu tanulók folyamodhatnak a tandij mérsékléséért. A folyamodáshoz csatolni kell hatósági szegénységi bizonyítványt, melyet különösen a család tagok igazolása szempontjából láttamoztatni kell az illetékes református lelkészi hivatallal.

A tandij két egyenlő részletben fizetendő: az első részlet a beíratáskor, a második részlet február 1-ig; indokolt esetben negyedévenként, vagy havonként is fizethető.

4. Az I. osztályban a felvételi vizsga szept. 2-án lesz.

5. Tandijmentességért, vagy mérséklésért szeptember 10-ig lehet folyamodni.

6. *Javitóvizsgálat* szeptember hó 1—5-én. Vizsga-dij 150 lei, tekintet nélkül a tárgyak számára.

7. *Az iskolai év kezdetét* a miniszteri rendelet vétele után fogjuk közölni.

8. Minden növendék köteles egyenkötényt, egyenruhát, egyenkalapot viselni, melynek készítését az iskola vezetősége határozza meg.

Az igazgatóság.

A film és az iskola.

Egy rövid pedagógiai hír közli, hogy Olaszország minden elemi népiskolájába bevezették a filmet, mint a tanítás, illetve szemléltetés hathatós eszközét.

Általános az iskolában a panasz, hogy a gyermekek nem szeretnek és nem akarnak tanulni; a magyarázott lecke nem érdekli őket, unalmasan, szórakozottan hallgatják a fejtegetéseket; sokszor nem is figyelnek, sőt társaikat is háborgatják s mikor az elmagyarázott leckét visszakérdezi a tanító, elárulják, hogy az elmagyarázott leckéből alig szűrődött be a lelkükbe valami.

Csodálatos, sőt hihetetlennek tetsző megállapítás ez, mert ellene mond a gyermek alaptermészetének. Hiszen a tapasztalatlan gyermeknek mindegy, ami előtte megjelenik s ami a dolgok körül lejátszódik. Az újság ingere éppen a gyermekre hat a legerősebben és órákig elbámulna egy ismeretlen állatot, egy, még nem látott gépet; száz és száz kérdéssel ostromol egy-egy feltűnt természeti jelenség körül: miért alszik ki egyszerre az iskolában a gyermek hihetetlenül élénk érdeklődése?!

Hát ennek aztán nem a gyermek, hanem a mai természetellenes nevelési rendszer az oka. Ugy áll ugyanis a dolog, hogy beültetjük a gyermekeket az iskola falai közé; hermetice elzárjuk őket a külvilágtól; még az alsó ablaktáblákat is bemeszeljük, hogy látni se lásson egyebet a négy fehér falon kívül; aztán elkezdünk magyarázni abstrahált, könyvbemerevített dolgokról: fogalmat akarunk alkotatni a gyermekekkel olyan dolgokról, melyeket öt érzékszerve közül egyikkel se tapasztalt meg; közben ülniök kell mereven, karbatett kezekkel, nem utánozhatják a macska ugrását, a vonat pöfékelését, a hős küzdelmét a fránya törökkel: és csodálkozunk, hogy a mi muzeumi tárgyakká merevített gyermekeink undorodnak a mi természetellenes tanításunktól.

Szörnyű nagy haladása volt a pedagógiának, mikor a szemléltetés elvét felfedezte és módszerei közé iktatta. De hát hol vagyunk még ma is ettől a legalább holt dolgokon való szemléltetéstől!? Hát mi áll e tekintetben a legtöbb iskola rendelkezésére? S ha teljes szertárunk és muzeumunk volna, akkor is csak egy lépéssel mennénk előre az igazi cél felé, mert valódi, eleven és maradandó benyomást csak a mozgás és élet ritmusában levő dolgokról nyerhet a gyermek.

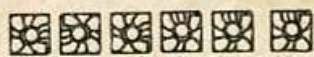
A lüktető világot nem vihetem be az iskola négy fala közé, de az előirt anyagot filmen a gyermek szemei előtt lejátszhatom. Képzeld el a földrajz, történelem, természettudomány, sőt vallás tanítását filmen keresztül. Micsoda maradandó és kitörölhetetlen nyomokat hagyva pl. a lelkében Jézus gyermekkor, küzdelme a kísértővel, Jézus keresztfeszítése, mely utóbbinál együtt sirnának azokkal, akik siratták a halálba menőt.

Az olasz tanító megmondja előre, miről lesz szó, aztán peregni kezd a film, a gyermekek lélegzetvisszafojtva figyelnek, majd beleélik magukat az eseménybe és végig élik a megtanulandó anyagot. Amit a pusztá szóval ritkán lehet elérni: működésbe jön a kedé-

lyük, megmozdul a szivük, indítékot kap az akaratuk, formálódik a jellemük: megindul az egész ember képzésének a nagy műve.

Nálunk ez ma már jámbor óhaj, de lehet, hogy holnap már komoly problémává válik.

Tóth Zsigmond.

HIREK

Sulyok István főtiszteletű Püspök urunk folyó hó 18-án mintegy 3 heti üdülés céljából Bártfára utazott (C. S. R.) és a Püspöki Hivatal vezetését előreláthatólag augusztus hó 20. körül veszi át. Távolléte alatt Csernák Béla egyházkerületi főjegyző ur helyettesíti.

A debreceni református világggyűlésen az előjelekből ítélve sok-sok ezren fognak megjelenni. Két hajóval jönnek Amerikából, a nagyon távoli Dél-amerikából is jön küldöttség. A bécsi magyar reformátusok is elmennek, de jelentették jövetelüket a franciaországi magyar reformátusok. Sőt résztvesznek a magyarokon kívül külföldi más nemzetiségű barátaink is. Így Hollandiából a református miniszterelnök: Colijn és a református kultuszminiszter: Slotemakerde Bruine 50 holland presbiterrel. A csehszlovákiaiak közös utlevéllel jutányos áron utaznak.

Püspök választás a csehszlovákiai dunáninnyi egyházkerületben. A Balogh Elemér elhunytával megüresedett püspöki tisztségre az első szavazás alkalmával egyik jelölt sem nyervén abszolút többséget, az elrendelt pótválasztás rendjén beadott szavazatokat e hó 4-én bontotta fel Érsekújváron a bizottság. Sörös Béla losonci lelkész 52, Czeglédy Pál ipolyzántói esperes lelkész pedig 28 szavazatot kapott. Ezek szerint Sörös Béla lett a dunáninnyi egyházkerület új püspöke. Az új püspök Dunántul szülötte, 1877-ben született a zalamegyei Nemespécsegyen, hol atyja lelkész volt. Theológiai tanulmányait több theológián végezte. Külföldi tanulmányai után Budapesten szolgált, onnan került Losoncra lelképásztornak, hol szívós kitartással munkálkodott a theológiai szeminárium felállításán.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

8338—1938-I. KÖRRENDELET *Valamennyi Nagytiszteletű Lelkeszi és Eperesi Hivatalnak.* A Piatracraiuului ref. egyházkerület mélységes részvétellel osztozik abban a nagy gyászban, amely II. Károly király Öfelségét, a felséges királyi családot és az egész országot érte megdicsőült Mária királyné halálával. A mély gyász kifejezéséül

1. a templomok harangjai a temetés napjáig minden nap meghuzandók a hatóság által megjelölt órában.

2. Mindennapi istentiszteleteken a gyászbaborult felséges királyi családeért könyörgés tartandó.

3. Temetés órájában július 24-én vasárnap délután fél 6 óraker minden templomban istentisztelet tartassék, amelyre a gyülekezet tagjai és a hatóság meghivassanak.

Nagytiszteletű Esperes urakat a további intézkedések megtételére felkérem. — Oradea, 1938 július 20. Atyafiságos szeretettel: Csernák Béla, püspök ur távollétében egyh. ker. főjegyző.

5090—1938 sz. RENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. esperesi és lelkészi hivatalnak.* Tudomásulvétel végett közlöm, hogy a vallás és Művészetügyi miniszter ur 2806—1938. leiratához mellékelten megküldte a C. F. R. vezérigazgatóság és a belügyminiszter között a csoportos utazások esetére a C. F. R. által adandó utazási könnyítések tárgyában kiadott következő átiratát:

12583—1938 sz. Van szerencsénk tudomásukra hozni, hogy ez a miniszterium megegyezett a C. F. R. Vezérigazgatóságával, hogy a csoportokban való utazások, kirándulások, zarándoklások alkalmával azok a köz és magánintézmények, amelyen ezeket az utazásokat rendezik, előzetes értesítést (aviz) kapjanak a ministerium kebelébe tartozó Rendőrigazgatóságtól, hogy a C. F. R. vezérigazgatóságánál azzal jelentkezzenek a C. F. R. vonalain vagy autobuszain utazási kedvezmények elnyerése végett, — kérve önöket, hogy hasonló utazások alkalmával ezt a rendelkezést figyelembe venni sziveskedjenek. Minister h. Olvashatatlan aláírás sk. Igazgató h. D. Tomescu sk.

Oradea, 1938. július hó 12. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, sk. püspök

Pályázati hirdetés. A satumarei református leánygimnázium igazgatótanácsa pályázatot hirdet egy francia — román, egy román — latin és egy földrajz—történelmi tanszékre. Pályázhatnak református vallású, licentia-val és pedagógiai szemináriummal rendelkező tanárnők. A capacitate vizsgával bírók előnyben részesülnek. Fizetés az egyházkerület rendelkezése szerint. Okmányokkal felszerelt pályázati kérvények 1938 augusztus 1-ig küldendők a leánygimnázium igazgatóságához. (Satu-Mare, str. Mihai Viteazul No. 6.)

Pályázat. A salontai em. bekebelezett uileac de beiuși rendes kántortanítói állásra. *Ja v a d a l o m:* 1. Tanítói lakás, mely áll 2 szoba, konyha, kamra pincéből 150²-öl kert, 2. Havi 1500 lei fizetés, 3. 9 köből tiszta buza, 9 köből szemes tengeri, 4. 9 m³ tűzifa beszállítva, 5. tankötelesek után 10 lei kb. 300—350 lei. *Kántori ja v a d a l o m:* 3 m³ tűzifa beszállítva, 3 köből tiszta buza, 3 köből szemes tengeri, 6 vékás szántóföld, melynek adóját az egyház fizeti. Haszonbére 1200 lei. Törvényes stóla. Egyházi jegyzőségért 300 lei. *Kötelesség:* a presbitérium által reábizott osztályok vezetése, jelenleg III—VII. vegyes osztályoknak a vezetése. Kántori teendők ellátása harmóniummal. Lelkész akadályoztatása esetén szószéki szolgálat. Énekkar vezetése s minden belmissziói munkában való segédkezés. A pályázat az Uileac de Beius-i Jud. Bihor ref. lelkészi hivatalhoz küldendő, teljesen felszerelve. Pályázhatnak oklevéllel és román vizsgával rendelkező férfi tanítók. Pályázati határidő a pályázat megjelenésétől számított 2 hét. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Presbitérium. 526-1938. esperesi szám.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Bihor

Tinca

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Református Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél évre 180 lei. — Egyes lappéldányok ára 10 lei. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján.

**Ref. Egyházkerületünk
kiadásában megjelent**

Kisbetűs

Hangjegyes

Énekeskönyv

szines és fekete vászonkötésben

Ára 60 Lei.

KÁLVIN-KÖNYVNYOMDA

Tulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, STRADA Dr. LAZAR AUREL 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületben

Kálvin-könyvnyomda, Oradea.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Primredactor : DEBRECZENI I. Redactor responsabil : KOVÁCS J.

Egyházkerületünk problémái.

(Folytatás.)

Nem a szegénység az oka, mert nem a szegény emberek között terjedt el, hanem a tehetősek és jómóduak között. Legalább városokon így van, annyira, hogy ha külvárosok nem volnának, már holnap nem is keresztelnénk. Ha pedig így van, akkor az egyke kérdés megoldását erkölcsi úton kel megkezdeni. A legerőteljesebben hirdetni ennek a bűnnek nagyságát és következményeit, azoknak a bűnöknek rettentő voltát, melyeket a gyermekek születése ellen elkövetnek és a legmegrendítőbb színekkel rámutatni ezek következményeire, az Isten soha el nem maradó ítéletére. Nincs más módja, mint az evangélium és a megtérés erőteljes prédikálása szóban és írásban.

Lehet, sokan tiltakoznak ellene, hogy a szociális problémákat egyházunk problémáinak tekintsük és megoldását egyházi kötelességeink közé sorozzuk. De senkinek sem lehet tiltakozni az ellen, hogy a belmissziói munkát legfőbb ideje minél jobban gyakorlativá tenni. Azzal is mindenki tisztában lehet, hogy ezeket a problémákat a mi népünk részére senki és semmi közösség nem fogja megoldani, másfelől egyre világosabban kell állani mindenki előtt, hogy az egyház vezetőin kívül alig lesz más, aki ezekkel a kérdésekkel foglalkozzék és ezeket népünk és egyházunk javára megoldani igyekezzék. Végül ez elől épen az egyháznak lehetetlen kitérni, mert ma is hangzik hozzánk az Ur Jézus Krisztusnak, az ötezer megvendégelése alkalmával tanítványaihoz intézett parancsa: »Nem szükséges elmenniök, adjatok nekik enni ti!«

XII.

A belső problémák mellett vannak kerületünknek külső problémái is.

Egyik az *ardeali egyházkerülettel való viszonyunk*. Testvér viszony ez, nem is lehet más, mert egy hitet vallunk és egy közös anyának vagyunk gyermekei. Csak az a baj, hogy helyzetünk nagyon a kisebbik testvér, a szegényebbik testvér helyzete, melyet minduntalan kénytelenek vagyunk érezni. A kisebbik testvér hely-

zete pedig mindig az alkalmazkodás és sokszor a háttérbe szorítás, a mellőzés, de nem mindig a közjó érdekében. Csak néhány példát lássunk. Az egyik az új liturgia ügye. Igaz, nem kényszerültünk alkalmazkodni a testvér kerület hivatalos tervezetéhez, de ha egyenlő testvéreként állottunk volna egymás mellett, akkor ma [egységes liturgia volna a két kerületben, vagyis az egész romániai református egyházban, mert akkor szavazás döntött volna a két tervezet között és a többség a mieinket fogadta volna el hiszen a gyakorlatban a többség azt vezette be.

A másik példa a nyomdaalapítás esete. Mikor egyházkerületünk a Kálvin nyomda megvásárlására részvényeket bocsátott ki, a testvéregyházkerület akkori püspöki hivatalát is felkérte részvények elhelyezésére. Ugy gondoltunk, hogy ha Ardealban létesült közös támogatással református kórház, létesítsünk szintén közös támogatással Oradean egy református nyomdát, ami a reformáció és közelebbről a magyar reformáció története szerint még elsőbrendű kötelességünk és létérdekünk, mint a kórház felállítása. De kérésünk, felhívásunk semmi visszhangra sem talált. Annyira nem, hogy a részvényaláírási felhívások és iverk csomagját felbontatlanul küldték vissza. És ez kevéssel azután történt, mikor mi a kórházsorsjegyek ezreit és ezreit árusítottuk és súlyos összegeket (magam is több mint 100.000 leit) szállítottunk be a kórház részére.

A jelenben pedig itt van a zsinat és az országos lelkészértekezlet nagyfontosságú ügye. Többször sürgetik mindakettő összehívását, illetőleg megalkutását. Az első munkájától életkérdéseink megoldását várjuk, a másik pedig a lelkészi kar testvériközösségét és egymáshoz közelebb jutását s ezáltal a két kerület között bensőségesebb testvéri viszonyt lenne hivatott megteremteni. De mind-egyik mindeddig elmaradt a nagyobbik testvér akaratából már évek óta. Ezeken kívül még sok nagyfontosságú ügy van, melyben az egyöntetű eljárás nélkülözhetetlen lett volna és nem a mi hibánkból nem történt meg, de mindig a mi rovásunkra és hátrányunkra.

Másik problémánk egyházkerületünk maga, azaz az *államhoz való viszonyunk*, amely még mindig rendezetlen. Itt maradtunk egy megadott történeti keretben, mint külön önálló egész, mely nem egyesülhet egy egységben a másik — szintén külön történeti kerettel bíró és önálló egész egyházkerülettel, sem függvénye nem lehet annak. Nem, mert sokkal nagyobb és mert olyan eltérések és lényegbeli különbségek vannak, hogy egységes kormányzás alá vonni semmiképen sem lehet.

Külsőleg a legszembetűnőbb a liturgiális különbség. Más az istentiszteletünk formája, jelentős különbség van az énekeskönyvünk-

ben és pedig nemcsak beosztásában, a felvett énekekben, hanem még az egyes énekekben, is, szövegben és dallamban egyaránt. És ezek a különbségek a multban olyan mélyen gyökereznek, és kölcsönösen olyan lelkiségeken alapulnak, hogy azokat megszüntetni hosszú évtizedeken át sem lehetne.

Kevésbé látható, de jóval lényegesebbek a jogi, egyházkormányzati illetve egyházalkotmányi különbségek. A mi teljesen keresztülvitt demokratikus egyházalkotmányunkkal szemben az ardeali egyházalkotmány még magán viseli a fejedelmi egyházkormányzás hatását és kevesebb jogot ad a presbyteriumoknak.

Nagy akadálya az egységes kormányzásnak a két egyházkerület területének nagysága, valamint az egyházközség és a lelkek nagy száma, amiért a kettőt egy kormányzattal igazgatni és egy püspökkel gondoztatni lehetetlenség. Mikor a lelki életet egyre jobban elmélyíteni törekszünk és egyre jobban kell is törekednünk, mikor ma a püspöknek egyik legfőbb hivatása, hogy minél közvetlenebbül pásztorolja a gondjaira bízott egyházakat és mikor nemcsak adminisztrátornak, hanem misszionáriusnak kell is lennie, — aminek egyik leghatékonyabb gyakorlási módja a gyülekezeteknek minél gyakrabban és minél nagyobb számmal felkeresése, — akkor az egész romániai egyházat egy kerületbe, egy püspökségbe összevonni annak végzetes elhanyagolás nélkül lehetetlenség. Már pedig ahol a hitetlenség uralkodik, ott vele jár ennek testvére; az erkölcstelenség száz-meg százféle alakban és ott felburjánzanak a szélsőséges irányzatok, melyek már a társadalmi békét és az állam nyugalmát veszélyeztetik.

Épen ezért kerületünk e problémájának megoldása, vagyis törvényes elismertetése az államhatalom érdeke.

(Folytatjuk.)

Debreczeni István.

A Magyar Reformátusok Világgyűlésének programja.

Augusztus 23. Kedd. Reggel fél 8 órakor reggeli a szálláson, illetve a világgyűlés tagjainak közös étkezőhelyén, a Kollégiumban.

Fél 9 órakor gyülekezés a Kollégium udvarán és zárt sorokban felvonulás a Nagytemplomba.

9 órakor istentisztelet a Nagytemplomban. Az igehirdetési szolgálatot végzi Szabó Imre esperes, Budapest. Az igehirdetés tárgya: Lelki Egység a Krisztusban.

10 órai kezdettel ugyancsak a Nagytemplomban a Magyar Reformátusok Világgyűlése az alábbi tárgysorozattal: 1. LXV. zsoltár. 2. Bibliát olvas és imádkozik: Farkas István tiszáninneri püspök. 3. A világgyűlést megnyitja báró Vay László m. kir. földmive-

lésügyi államtitkár, a tiszántuli egyházkerület főgondnoka. 4. A világgyűlés üdvözlése a magyarországi és a külföldi magyar reformátusok képviselői által. 5. Dr Ravasz László dunamelléki püspök, ORLE elnök válasza az elhangzott üdvözlésekre. 6. Hitvallásos deklaráció. 7. Határozati javaslatok. 8. Záró imádságot és áldást mond Medgyasszay Vince dunántuli püspök. 9. XC. zsoltár. 10. Himnusz.

Közvetlenül a világgyűlés után felvonulás a Kossuth-szoborhoz és annak megkoszorúzása. 1. Szózat. 2. Ünnepi beszédet mond és a szobrot megkoszorúzza dr Takaró Géza new-yorki lelkipásztor. 3. Alkalmi ódáját előadja dr Hegyaljai Kiss Géza debreceni lelkipásztor. 4. Hiszekegy.

A Kossuth-szobortól átvonulás a Kollégium homlokzatához és ott a Kölcsey-emléktábla megkoszorúzása a Himnusz halhatatlan írója halálának 100. évfordulója alkalmából. 1. Közének. 2. Ünnepi beszédet mond és az Emléktáblát megkoszorúzza dr Incze Gábor budapesti vallásoktatási igazgató. 3. Alkalmi ódáját előadja Szigethy Ferenc sajszentpéteri lelkipásztor. 4. Himnusz.

Fél 2-kor díszebéd a Magyar Református Világgyűlés külföldi vendégeinek tiszteletére a Kollégiumban (csak hivatalos felköszöntők!)

Délután 3—6 óráig Debrecen város nevezetességeinek (templomok, kollégium, egyetem, klinikák, Déri-muzeum, stadion stb.) megtekintése előre felkért csoportvezetőkkel.

Délután 6 órai kezdettel az Arany Bika nagytermében műsoros est a Kálvineumok javára. (Belépti díjak: 2, 1 P, vagy 50 f. Jegyek előre válthatók az »ORLE Gyűlési Irodá«-nál.) Mivel ezt a műsort a rádió is közvetíteni fogja, a résztvevők kötelesek legkésőbb háromnegyed 6 órakor helyüket elfoglalni. A műsor megkezdése után érkezők a terembe nem bocsáthatók be. Műsor: 1. Szigethy: CXXIII. zsoltár. Énekli a Szenczy-Molnár Énekkar, vezényel: Szigethy Gyula karigazgató. 2. Megnyitó beszéd, tartja: dr Ravasz László dunamelléki püspök, ORLE elnök. 3. a) Papin: Meditation; b) Herbert: Szerenád; c) Schubert: Moment Musicales; d) Popper: Fonódal. Gordonkán előadja: Haydu István, zongorán kíséri Szabó Emil városi zeneiskolai tanár. 4. Krisztus magyar családja. Dr Makkai Sándor volt ardeali püspök, egyetemi ny. r. tanár ünnepi előadása. 5. Zsoltárok, kantikumok Kálvin első énekeskönyvéből (Árokháty Béla feldolgozásában.) Zongorakisérettel énekli: Kóréh Endre, a M. Kir. Operaház művésze. A zongorakiséretet Szabó Emil városi zeneiskolai tanár látja el. 6. Tebened biztunk... (Ünnepi vers a Magyar Reformátusok debreceni világgyűlésére.) Irta és előadja: Bódás János szombathelyi lelkipásztor. 7. Záróbeszéd. Tartja: dr

Tasnádi Nagy András ny. államtitkár, egyházmegyei gondnok. 8. Huber Károly: Fohász. Énekli a Szenczy-Molnár Énekkar. Vezényel Szigethy Gyula karigazgató.

Este közös vacsora a Kollégiumban.

TÁJÉKOZTATÓ

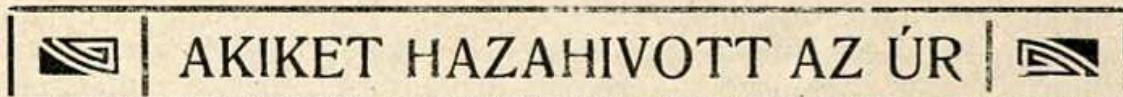
az oradeai Református Leánynevelő-intézetbe való felvételhez.

Intézetünkbe azon növendékek vétetnek fel, akik valamelyik oradeai elemi, vagy leány-középiskolában végzik tanulmányaikat. A felvételhez a következő okmányok szükségesek: 1. születési bizonyítvány; 2. orvosi bizonyítvány arról, hogy a gyermek egészséges; 3. lelkészi ajánlólevél.

Internátusi díj az egész iskolai évre 11.500 Lei, mely negyed-évenként előre fizetendő. *Ebben a díjban benne foglaltatik orvos, fürdő, mosás, zongora és könyvtárhasználatának a díja is.* A bentlakó növendékek leckéinek elkészítésében felügyelő tanárnő és nevelőnő segédkezik. A felvétel alkalmával minden szülő vagy gyám egy *kötelező nyilatkozatot* ír alá, melynek benyújtása alkalmával az első negyedévre eső részletből 2000 lei fizetendő. Az internátusi díj az egész iskolai évre szól, melyből sem szünidőre, sem más címen levonás nem kérhető. Az Igazgatótanács fenntartja magának azt a jogot, hogy az élelmiszerek szokatlan drágulása esetén az internátusi díjat évközben is emelhesse.

A növendék felszerelésének minden darabja a felvételnél kapott intézeti számmal látandó el. A növendék összes tárgyairól leltár készítenő 2 példányban, melyből egyik a növendéknél marad, a másik a felügyelőhöz kerül.

Az igazgatóság.

Nagy Elek nyugalmazott református lelkész, 30 évi lelkészi szolgálat után, életének 84-ik, boldog házasságának 56-ik évében, súlyos szenvedések között július hó 13-án Sântion-on visszaadta ne-
mes lelkét Teremtőjének.

Felhívás

a kerületben levő egyházmegyék tanítói értekezletének elnökeihez és a kerületi tanítóképviselőkhöz.

Az eriului egyházmegyei tanítóértekezlet Säcuenin 1938 május 6-án tartott értekezletén az alábbi két javaslatot fogadta el s terjesztette fel a felsőbb egyházi hatóságokhoz megfelelő és sürgős intézkedések megtétele céljából:

I. A ker. igazgatótanács nyugdíjszabálmódosító javaslatával kapcsolatban az eriului-tanítóegyesület helyesnek és üdvösnek tartja az egyházi szolgálatban eltöltött összes szolgálati évek beszámíthatásának elismerését, azonban az utánfizetés mértékére nézve elmentésben és eltérőleg az igazgatótanács javaslatával szemben az igazságnak és a méltányosságnak érvényesítésével a nyugdíjszabályzat 12. §. 2-ik bekezdését a következőképen kéri ezen tanítóegyesület módosítani: »A most belépésre kötelezett tanító tagok előző egyházi szolgálati ideje is beszámítható, ha ezt a tag kéri s a hasonló szolgálati idejü lelkész által az egyházker. nyugdíjintézetbe 1938 dec. végéig befizetett nyugdíjintézeti járulék 50°/₁₀₀-át 5°/₁₀₀-os kamattal 24 havi egyenlő részletben 1940 dec. 31-ig a nyugdíjintézeti pénztárba be is fizeti. Aki a most belépésre kötelezett tanító tagok közül 1940 dec. 31-ig nem érvényesíti avagy nem rendezi a beszámításra vonatkozó jogát és kötelezettségét, továbbá ezen kedvezményt nem veheti igénybe.

Ugyancsak kéri ezen tanítóegyesület a nyugdíjszabályzat 22 §. b. pontjának törlését, mivel a kerületi nyugdíjpénztár a részére befizetett díjak ellenében teljesíti kötelezettségeit s a tag által más hasonló intézménynél vállalt külön fizetés ellenében szerzett jogtól nem fosztható meg senki által sem, annál is inkább, mert a fenti §.-ban nincs tisztázva az sem, hogy az egyházmegyei segélyegyesületekre is vonatkozik az a »bárhonnan nyerendő állandó jellegü nyugdíjellátmány.« Minden további nézeteltérés kikerülése céljából, leghelyesebb tehát a 22. §. b. pontjának telje törléses.

II. A felekezeti iskoláknál működő tanerők részére az 1907. évi XXVII-ik és az 1913. évi XVI-ik magyar törvények alapján az állampénztár fizetésekiegészítő államsegélyt folyosított mind azon felekezeti iskoláknál, ahol azt az iskolafenntartó egyházak igényelték s a törvényes követelményeknek megfelelték.

Az impériumvál'ozás után a jogfolytonosság és az érvényben levő törvények alapján iskolafenntartó egyházaink számtalanszor kérelmezték a fizetésekiegészítő államsegélyek folyosítását, azonban az 1923—1930 években pausal összegben kiadott néhány millió lei államsegélytől eltekintve a kérelem törvényesen még a mai napig sem lett elintézve.

Tekintettel az új rendszerváltozásra, amely politikamenetesen az igazság és méltányosság jegyében kormányozza az országot, tekintettel továbbá arra hogy a felekezeti iskolák a kormány által előirt intézkedéseket mindenkor és mindenben a leglelküismeretesebben végrehajtják, tekintettel végül arra, hogy a felekezeti iskolák is a hűséges állampolgári nevelés szent feladatának teljesítésével az

állam érdekében az állami tantestülettel teljesen azonos munkát végez, méltó hogy az eddig mellőzött felekezeti tanítószeg végre törvényes uton es az állampénztár segítsége mellett az állami tantestület tagjaival egyenlő bánásmódban részesüljön s mindazok a jogok biztosítottassanak a felekezeti tanítók részére is, amivel az állami tantestület tagjai rendelkeznek.

Ennek a jogos és méltányos kívánságnak mielőbbi megvalósítása céljából a felekezeti tanerők nevében ezennel tisztelettel kérjük a következőket:

Sürgösen kibocsátandó törvényrendelet utján rendelje el a kormány, hogy:

a) Az állam által elismert egyházak felekezeti iskoláiban alkalmazott tanerők köztisztviselők;

b) Az állam által elismert egyházak felekezeti iskoláiban működő tanerők fizetését az állampénztár kiegészíti a hasonló fokozatban működő tanerők fizetésével azonos színvonalra.

c) Az állam által elismert egyházak felekezeti iskoláiban működő végleges tanerőket szolgálati idejük teljes beszámításával felveszi az országos nyugdíjpénztár tagjai közé, az eddig elmaradt államsegélyek némi kárpótlása képen;

d) Az állam által elismert egyházak iskoláiban működő tanerők részére engedélyezi a CFR. féláru-jegy váltására jogosító arcképes igazolványok kiadását.

Majdnem két évtized óta végzi új hazájában Romániában a felekezeti tanítószeg hivatását a legnagyobb hűséggel és lojalitással. Mindenben igyekszik eleget tenni az állami követelményeknek és úgy érezzük, hogy hűséges munkálkodásunkért, törvénytiszteletünkért, lojalitásunkért, valamint az állam érdekében végzett hasznos szolgálatainkért jogosan terjeszthetjük elő kérelmünket és méltán várhatjuk annak két évtizedi várakozás után a törvényes rendezését.

Bizva a felekezeti tanítószeg sorsát minden tekintetben ismerő patriarcha miniszterelnök és püspök, kultuszminiszter ur, valamint miniszter társaiknak igazságszeretetében, várjuk kérelmünk mielőbbi törvényes és kedvező elintézését, a fizetésekiegészítő államsegély folyósítását, az állami nyugdíjintézeti jogosultságunk elismerését és a C. F. R. félárujegy váltására jogosító igazolvány megadását.

Ezen memorandum elkészítésére és személyes átadására a kormányelnök, nevelésügyi miniszter és nevelésügyi államtitkár urak, esetleg a kormány többi tagjai részére az iskolafenntartó egyházak és a felekezeti tanítószeg részéről az államnyelvet kifogástalanul bíró tagjai közül szervezzenek egy küldöttséget.

Megfontolás tárgyává teendő, hogy nem volna-e célszerű, ha ezen küldöttség ügyünk kedvező elintézése végett Öfelségétől is kihallgatást kérne.

Néma gyermeknek az anyja sem érti a szavát, tehát mi se legyünk tovább néma gyermekek, hanem jogos kérelmünket addig és annyiszor terjesszük elő az illetékes helyekre, míg a régóta várt kedvező elintézését meg nem nyerjük. Ismervén fenti határozatunkat, a ker. tanítószegot csatlakozásra és hasonló határozat szolgálati uton leendő felterjesztésére hívják fel, tanítóegyesületünk nevében.

Sălacea, 1938 május hó.

Jakab Lajos.

Evangelizáló Beszédvázlatok.

Dr K. Tompa Arthur Luna de josi-i lelkész a romániai C. E. szövetségnek vezető egyénisége a fenti cím alatt bibliamagyarázatokot tartalmazó kézikönyvet ad ki lelkipásztorok és evangéliumi vezetők számára. A könyvet füzetenkint jelenteti meg. Egy füzet ára 15 lej, mely 28 oldalon 23 bibliamagyarázatot tartalmaz. Megrendelhető a Református Püspöki Hivatal címén a Belmissziói Ügyosztálynál.

Lelkésztársaink előtt szükségtelen egy ilyen gyakorlati kézikönyv jelentőségét méltatni. A mű értékére nézve azonban a könyvhöz előszót irt Vásárhelyi János püspököt idézzük: »Beszédvázlatai különösen azért értékesek, mert nagyon széleskörű, alapos bibliaismereten épülnek fel és biztos iránymutatással jelölik ki a tárgyalásul felvett alapigék gondos magyarázatának anyagát. Dr Tompa Arthur évek hosszú során át nagyon tevékeny, eleven evangéliumi munkásságot végzett gyermekek, ifjak, felnőttek között hirdette az igét városon és falun és így közvetlen tapasztalatok alapján szerzett ismeretet arról is, hogy a kereső lelkeknek, melyek azon legfontosabb kérdéseik, amelyekben evangéliumi utmutatást várnak és kívánnak az igehirdetőtől.«

Könyvismertetés. »*Peregul Mic (Kispereg) község és Református Egyház története 1655—1936.*« Második kiadás. Irta Szondy Géza. (Szerző kiadása.) Izlésesen kiállított, képekkel gazdagon tarkított könyv áll előttem. Közel háromszáz év eseményeivel foglalkozik százharminckilenc oldalon keresztül.

Két cél lebeg a hosszú élettel megáldott pásztor szeme előtt. Először hüen és szépen megrajzolja népe multját. A másik inkább gyakorlati cél. Harminchat évi szolgálata minden mozzanatát megörögzíti szélesebb olvasó köre: hivei számára, hogy amit a ma élők tényleg, vagy a szülők elbeszélésében átéltek, írásban olvassák és megtartsák az utódok számára.

A községnek felemelő, párját ritkító története van. Kiváló történelmi regény tárgyául szolgálhatna. Egyek nevü községben éltek háromszáz éve e református magyarok. Az egri káptalan erőszakkal elvéteti ma is meglevő templomukat és iskolájukat. Amikor görcsösen védett kincseiktől megfosztják őket, odahagyják a falut, a földet, s a férfiaktól, asszonyoktól, gyermekektől álló, mindent elhagyott, de a hitet megtartó karaván vonul dél felé. Mintha a népvándorlás századokkal előbb elült szelleme szállotta volna meg őket. Így értek el tizenkét évi pusztai vándorlás után mai lakó helyükre! Lelkükön, testükön, hitükön kívül semmijük nem lévén, gödrökben,

n, n. »gödörfaluban« laktak nyolc éven át. Sokan pusztultak el a terhes és egészségtelen körülmények között. Első lépésük e hithősöknek az volt, hogyha huszonegy évi perlekedés alatt fészkeiket, templomukat, iskolájukat vissza nem kapták, először az előbbihez hasonló, de annál különb templomot, majd hajlékokat építsenek. Amit elvett az emberi erőszak, visszaadta az Isten!...

Nem engedi meg a hely az évszázadok lelki és anyagi állapotainak, az örömöknek és nyomoruságoknak megrajzolását. Még mint érdekességet megemlítem, hogy ez idő alatt hat pásztor volt a gyülekezetnek, kik közül három Szondy: nagyapa, apa, fia 1821-től máig. Ezek előtt nehéz, ezek alatt jobb időt látott a község. Az első Szondy, — mikor parochiájára szekerezett övéivel, — egy dombról csak a templomot és a kútágásokat látta csupán. Bizony e gyarló panoráma miatt elment a kedve a tiszteleteseknek. De mivel munka volt, a kedv is megjött és a tevékenykedés gazdagon gyümölcsözött...

Az agg pásztor bőven beszámol a maga idejéből. Hivei könyvévé akarja tenni művét, mikor szélesen tárgyalja az eseményeket. A testületekről, belmissziói alakulatokról felvett fényképeken talán minden család képviselve van néhány taggal. Hadviseltek és adófizetők névsora zárja be a művet.

A könyv ára füzve harminc, kötve hatvan lei. Az ember csak nézi, hogy lehet ennyi pénzért ennyit adni és maradványt irányozni elő egyházi jótékony célra? Vegyük és olvassuk ez érdekes könyvet, amely boldog bizonyosság ez elernyedtt korban, hogyha népünk öntudatra ébred kábultságából és menetelni fog Jézusa zászlója alatt, a pokol kapui sem vesznek rajta diadalmat.

Bödi Mihály.

| HIREK |

A bucuresti-i református gyermekek nyaralása, egyházkerületünkben. A bucuresti egyházközségből 130 gyermeket vittek el vidékre és helyeztek el azoknál a vidéki hiveknél, akik erre a nemes cselekedetre vállalkoztak. Ezek közül a gyermekek közül 36 nyaral a mi egyházkerületünkben és pedig Tileagdön és Valea lui Mihaion. Ezek a gyermekek mind a keleti egyházrészéből valók.

Kálvinista világgyűlés volt Edinburghban, melyen Magyarországot négyen képviselték: Budapestről dr. Nagy Sándor püspöki titkár és dr. Sebes Jenő theol. igazgató, Pápáról dr. Török István theol. tanár és Sárospatakról dr. Mátyás Ernő főiskolai igazgató.

A tiszáninneri ref. egyházkerület tapolcai konferenciáján 88 helyről 4.000-nél többen jelentek meg.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

5493—1938-I. KÖRRENDELET. *Valamennyi Nagytiszteletű Esperesi és Lelkészi Hivatalnak.* Tudomásvétel és mihez tartás végett a Vallás- és Művészetügyi Miniszter urnak 32376—1938. sz. rendeletét eredeti szöveggel és szószerinti fordítással:

»Domnule Episcop, Avem onoare a vă aduce la cunoștință, că Ministerul Muncii, Sănătății Ocrotirilor Sociale, organizează, cu începere dela 1 August a. c. o companie sanitară rurală în toate domeniile. Vă rugăm să binevoiți a da cuvenitele dispozițiuni preoților rurali din acea eparhie, pentru ca aceștia să sprijine acțiunea întreprinsă de acel Minister. Ministru, iscălirea indescifrabilă. Director, iscălirea indescifrabilă.»

»Püspök Ur! Van szerencsénk értesíteni, hogy a Munka-, Egészség- és Népjólétügyi Miniszterium f. é. aug. 1-től kezdődőleg minden uradalomban egy vidéki egészségügyi csoportot szervez. Kérjük, sziveskedjék rendelkezni, hogy a joghatósága alá tartozó összes vidéki lelkészek a Miniszterium ezen akcióját támogassák. — Oradea, 1938 július 29. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

5533—1938-III. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli egyházközség érdemes Presbiteriumának.* Folyó évi január hó 31-ik napján 1150—1938-III. sz. alatt minden egyházközségnek kiküldötte hivatalom az 1938-ik évre vonatkozó előirásai lapot, amelyen feltüntetett, hogy különböző címen milyen összegű járulék iratott elő az egyházközség terhére és milyen összeg hozatott elő hátralékként az előző időből. Az előirásai lapon fel volt tüntetve az is, hogy az egyes címen előirt járulékok milyen időkben fizetendők be a püspöki hivatal pénztárába. E szerint a közigazgatási járulék, kulturtaxa, elemi iskolai tanulók járulékának befizetése már esedékessé vált. A zsinati költség címen fennálló tartozás pedig már évekket ezelőtt rendezendő lett volna. Mielőtt külön felhívást intéznék az érdekelt egyházközségek Presbiteriumaihoz, *ez uton hivom fel előbb említett kötelezettségeik azonnali teljesítésére*, nehogy annak elmaradása esetén kénytelen legyek a járulékok beszedése érdekében, a szükséges intézkedéseket más irányban is megtenni. Oradea, 1938 július 27. Atyafiságos szeretettel: Csernák Béla sk. püspök ur helyett egyh. ker. lelk. főjegyző.

Pályázat. A Baia-Marei ref. egyházmegye kebelébe tartozó, nyugdíjazás folytán megüresedett, vetísi rendes lelkészi állásra. Javadalom: 1. Tisztességes lakás, évenként kétszer takarítva a szükséges melléképületekkel. 2. Készpénz az egyház pénztárából január és július elsején két egyenlő részletben fizetve 200 azaz Kettőszáz korona. 3. 9 azaz Kilenc méter öl tűzifa beszállítva s összerakva. 4. Osztálybasorozás útján kivetett 60 köböl buza öt évi átlag szerint. 5. 37 és fél (azaz harminchétfél) és 1200 □-ölével számitott, tagositott szántóföld, melynek adóját a lelkész fizeti s maga művelteti, azonban az egyház a lelkészi birtoknak a dobi és csen-

geri vonalakon árokkal tartását s az ároknak folytonos javítását magára vállalja. 6. Az urbéresekkel 7 azaz Hét hold legelő. 7. A papilak kertje végében 1 és fél azaz egy és fél hold 1200 □-ölével számított kerti föld. Mindkettőnek adóját hasonlólag a lelkész fizeti. 8. A palástdíjak mindennemű kiadványokérti fizetések a Főtiszteletű Egyházkerület fennálló rendelete szerint teljesíttetnek. 9. Kongrua. Megjegyzés: A búzán mindenkor rostált, jó kétszeres buza értendő. Megválasztott lelkész elődnek circa 10.000 Lei beruházási összeget tartozik fizetni. A díjlevél módosításra a presbiterium előterjesztést tett az egyházmegyére, amennyiben annak helyt adnának a felettes hatóságok, a megválasztott lelkészre is kötelező lesz. **Kötelesség:** Az összes lelkészi teendők végzése és az állami elemi iskolába járó ref. növendékek hitoktatása. Pályázati határidő a megjelenéstől számított három hét. A pályázni kívánók kérvényeket, lelkészi oklevelükkel, állampolgársági és a saját esperesök által, a pályázati hirdetés közzlése után láttamozott szolgálati bizonyítványokkal felszerelve, Boros Jenő espereshez, Satu-Mare, Str. Mihai Viteazul 4. sz. alá küldjék.

Pályázati hirdetés. A bihori egyházmegyébe kebelezett Şisterea egyházközség presbiteriuma két tanerős iskolájához pályázatot hirdet a férfi kántor-tanítói állásra. I. **Javadalom:** 1. Lakás szép nagy gyümölcsös és veteményes kerttel, valamint a szükséges gazdasági és mellék épületekkel. 2. 16 katasztrális hold jó minőségű földnek a haszonélvezete (ezen földek adóját az egyház pénztára fizeti). 3. Évi 12.000 lei készpénz az egyház pénztárából, havi 1000 leis részletekben kiszolgáltatva. Ezen összeg a régi díjlevélnek pénzüsszegben való kiszolgáltatását és a tanítói fizetésnek a kerületi minimumra való kiegészítését képezi, s ennek kiszolgáltatására a megválasztandó tanítóval szemben, mint eddig, úgy ezután is kötelezi magát az egyházközség. 4. 8 katasztrális hold agrár föld, mely a külön kántori fizetést képezi, s melynek adóját a haszonélvező tanító fizeti. 5. Négy legelőjog és négy erdőjog. Az erdőjog kiszolgáltat évi cca 6—8 méter tűzifát. 6. Kántori stóla az egyházkerületi szabályrendelet szerint, melynek évi átlagos hozama 3000 Lei. II. **Kötelesség:** 1. Az iskolaszék által megjelölt osztályok vezetése. 2. Mindennemű kántori teendők ellátása. 4. Énekkar szervezése és vezetése. 4. A belmissziói munkákban való közreműködés. 5. Lelkész akadályoztatása esetén és kanonikus órákon a teljes templomi szolgálat. 6. Egyházi jegyzőség ellátása. Pályázhatnak kántori és tanítói oklevéllel rendelkező olyan férfi tanítók, akik úgy az egyházi, mint az állami követelményeknek megfelelnek s igazolni tudják azt is, hogy katonai kötelezettségüknek már eleget tettek. Férfi pályázó hiányában kántor-tanítónők pályázata is figyelembe fog vétetni, amennyiben az illető nő pályázó orgonával képes a kántori teendőket is ellátni. Minden pályázó hatósági orvosi bizonyítvánnyal igazolni tartozik a pályázat beadása alkalmával, hogy tüdőbajban nem szenved és arra nem hajlamos. — Pályázati határidő augusztus hó 15-ike. A megválasztott férfi- vagy ennek hiányában nő kántor és tanító az állást szeptember hó 1-én elfoglalni köteles. Pályázatok a Ref. lelkészi hivatalhoz küldendők Şisterea, p. u. Sălard, Jud. Bihor. A Presbiterium, Esperesi szám: 302—1938.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Bihor

Tinca

25 bani Posta

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadhatók.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Alexandrii 31.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizelési ár: egész évre 360 lei. Fél
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Nagyt. Lelkész uraknak szives figyelmébe ajánlom

REFORMÁTUS papi szabóságomat

Felelősséggel készítek ORLE. (Szánthó) palástot; palást-
átalakítást, u. m. selymezést, lerakást. A palást-árak fő-
veggel együtt minőség szerint **2500—5500**-ig válto-
koznak. Távolabbi paróchiákra személyesen is elmegyek.
Postai megrendelést pontosan teljesítek. Eselleges infor-
mációért a helybeli lelk. hivatalhoz sziveskedjenek fordulni.

Tisztelettel: **CSAPÓ LAJOS** papi szabósága
Satu-Mare, Ștefan Cel Mare 7.

Alapítási év 1897.

Egyházkerületünk kiadásában megjelent
KISBETŰS HANGJEGYES ÉNEKESKÖNYV
színes és fekete vászonkötésben ára 60 Lei

KÁLVIN-KÖNYVNYOMDA

Tulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Roman Károly

ORADEA, STRADA DR. LAZAR AUREL 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületben

Kálvin-könyvnyomda, Oradea.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Primredactor : DEBRECZENI I. Redactor responzabil : KOVÁCS J.

Egyházkerületünk problémái.

(Folytatás.)

XIII.

Egyházkerületünknek a belső és külső problémáin kívül még van egy problémája és ez a *lelkészi kar problémája*, melynek két része van: anyagi és szellemi része.

A lelkészi kar anyagi helyzete egyházkerületünknek és egész egyházunknak nagyon komoly problémája, mert hogy milyen az egyházkerület és az egyházközségek lelki élete, az sok tekintetben kapcsolatban van a lelkipásztorok anyagi helyzetével. Szárnyalhat-e, képes lehet-e másokat emelni annak a lelke, akit anyagi gondok terhelnek és egyre a föld felé húznak. Képes-e maga is a lelkiekkel annyit foglalkozni, akit az anyagiakért való küzdelem foglal le. Lehet-e attól olyan lelki munkát várni, kinek ideje jó részét az köti le, hogy a mindennapi kenyeret előteremtse, valósággal kitermelje abból a földből, amely jóformán egyedüli, de mindenesetre legfőbb javadalma. Lesz-e olyan eredmény azon a munkán, mely szinte mellékfoglalkozássá vált, mert a főfoglalkozás a kenyér megtermesztése?

Probléma a lelkészi kar anyagi helyzete, mert sokszor megfejtethetlen, hogy képes a szegény falusi lelkipásztor gyermekeit, — néha kettőt-hármat is — házon kívül taníttatni. Régen is óriási feladat volt ez, de a szegény diákok második édesanyja: a kollégium nyújtotta a kedvezményeket, adta a jótéteményeket, a jelesebbeknek az életkörülményeik. De ma, mikor régi intézményeiktől elszakadtunk, mikor iskoláink önmagukat is alig képesek fenntartani, nemhogy diákokat tudnának segíyezni, mikor gyermekeink a testvérkerület iskoláiban — már elvből se számíthatnak engedményre, hogy képes a szegény református lelkipásztor gyermekeit magasabb kiképzetésben részesíteni?

A leányokról már régen le kellett mondani, azok legfeljebb négy közepiskolát végeznek és sajnos a fiuk egy része se juthat már tovább. Mi lesz népünkben, ha a református papi családokból, melyek a multban annyi értékes férfit, sőt annyi kiválóságot adtak

a kulturális — és általában a közéletnek, — nem juthatnak fel a szellemi élet magaslatára és mi lesz egyházunk jövőjével, ha épen a lelkészi családokból nem kerülnek ki lelkipásztorok és világi vezetők, akik egy-egy lelkészi családi hajlék tiszta erkölcsi felfogását nemzedékeken át is megőrizve beviszik a közéletbe?

Probléma a lelkészi kar anyagi helyzete, mert a lelkészi kar tekintélye és vele együtt az egyházé is attól függ, hogy mennyire lesz képzett és a műveltség milyen magaslatán fog állani. Már pedig — kérдем — várható-e attól a lelkipásztortól, aki semmit sem képes saját theologiai és tudományos képzettségének fokozására, még kevésbé általános kulturális szükségleteinek kielégítésére áldozni, mert a saját és családja megélhetési és neveltetési szükségéit sem tudja hozzá és állásához méltó módon kielégíteni, — várható-e attól a lelkipásztortól, hogy műveltségében emelkedve nemcsak a maga, hanem egyháza tekintélyét is emelje? Amíg az a ritkán megforduló kevés készpénzt a mindennapi életszükségletekre kell fordítani, addig a könyvek, szakfolyóiratok megszerzése, tudományos és más konferenciák látogatása mindig későbbre, a jövőre marad és legtöbbször végleg el is marad. Először még ott élnek a szivekben a reménységek, a lelkekben a tervek, aztán lassankint fogynak, kopnak és mind kevesebb és kevesebb marad meg belőlük. A reménységek megvalósulatlanul szállanak el, a tervek összeomlanak, a nagy reményekkel induló szivek lassankint kiürülnek, majd letörnek, a változhatatlannal megalkusznak és hozzávéve a sok sikertelenséget, kudarcot, sok-sok meg nem értést, méltatlan támadást, igaztalan bántalmat, a leglángolóbb lelküekből is az élet szürke robotosai lesznek, akik már csak egy vigasztalást, egy kárpotlást remélnek: amit gyermekeinkben adhat az Isten. De a jelen helyzetben vajjon ezt is remélhetik-e?!

Ime az anyagiakban benne van a probléma szellemi részének egyik oldala. Probléma a szellemi színvonal fentartása, sőt emelése, mert mintha a lelkekben máris valami lethargikus állapot uralkodnék, valami tétlen, álmos közönyösség, valami keserü fásultság. A fiatalok egy része még terveket érlel, álmokat szöveget, még dolgozik, — de a tervek egyre törpülnek, az álmok mindjobban fakulnak, a munkálni akaró értelem egyre ernyedtebbé válik, míg végre — mert kevés a hasonló testvér — belevész az élet hétköznapi szürkeségébe.

Hát nem problema, súlyos, kínos, emésztő probléma ez? Hát lehet-e ilyen anyagi és ennek folytán ilyen lelki körülmények között élő lelki munkásoktól a lelki élet mélyítését és fokozását jogosan várni?!

A probléma szellemi részének másik oldala a lelkészi kar tagjai között levő gondolkodásbeli, közelebbről theologiai gondolkodásbeli különbségekben van. Ezt a tárgyat egyszer már — a Lelkészértekezlettel kapcsolatban — érintettem, de értekezésem nem lenne teljes, ha itt is meg nem emlékezném róla?

E különbségeknek négyféle oka van. Első az öregek és fiatalok között mindenütt meglevő állandó különbség, amelyik azonban a legkisebb és épen a lelkészi karban érezhető legkevésbé. A második a háboru előtti és utáni nemzedék között levő különbség, amely nem egy az előbbivel, de az előbit növelte. Az a gondolkodásbeli változás, mely a háboru következtében a szellemi élet egész területén előállott, lelki téren és így a lelki munkások körében is végbement. Nem abban az irányban, mint más vonatkozásban, hanem épen ellenkezőleg: nem szélsőséges, hanem konzervatív megnyilatkozásban. Az általános emberi gondolkodásban és így hivatásunk lelki életében is tapasztalható közönyösség, hitbeli gyöngeség, anyagiasabb életfelfogás az újabb lelkészi nemzedék tagjainak nagy részében élénkebb reakciót, ellenhatást váltott ki, mint a régebbi nemzedék tagjaiban, ami lélektanilag is indokolt. Ez magyarázza, hogy a hitélet és lelki élet mélyebbé tételét munkáló irányokat, a belmissziói munkákat jobban értékelik, mint az előző nemzedékek tagjai.

A lelkészi kar tagjai között levő különbségek harmadik oka a két theologia közötti ellentét, melyben a két tábor nevelkedett és szellemi táplálékát nyerte: a régi orthodox debreceni és a liberális theologiából a ma már dialektikai theologia hatása alá kerül cluji theológián még a Barth-féle irány uralomra jutása előtt, sőt még régebben, a sekélyes liberalizmus idejében sem értékelték a debreceni theologia felbecsülhetetlen értékű, megtartó erejű orthodoxiáját, sőt egyenesen leértékelték, — nem egyszer guny tárgyává tették, ami később is, a mi kerületünkben ott tanuló fiaink egy részére is hatással volt.

A negyedik ok abban van, hogy az újabb lelkész-nemzedék tagjai között többen vannak kerületünkben ardealiak, akik nemcsak a theológiáról, hanem más egyházkerületből és más országrészből sok tekintetben elűtő lelket hoztak, mely a régi Tiszántul, a debreceni theologia hatása alatt álló magyar alföldi ember gondolkodás módjától, lélektanától, sőt jellemétől is sok tekintetben különbözik, még akkor is, ha egy közös magasabb műveltség, vagy egyenesen közös képzés, — közös pálya enyhíti is ezeket a különbségeket. Azonkívül nem ismerik ennek a kerületnek a multját — épen úgy mint ahogy mi nem ismerjük az övét — nagyjait, azok lelki világát, akik ezt eddig építették, tehát nincs az itt született, itt élt régebbi lelkésztestvéreikkel sem, aminek természetes következménye,

hogy nincs, vagy legalább is nehezen alakul ki a lelkeszi karban az az egységes szellem, amelynek megléte feltétlenül szükséges egyházkerületünk lelki életének egységes munkálásához. Ennek a problémának megoldása, az egység megteremtése csak az egész vonalon lélekkel folyó lelkeszertekezleti élet által valósítható meg.

(Folytatjuk.)

Debreczeni István.

Iskolai szertárkészítés.

A mai korban mindinkább érvényesül a tanításban az aktivitás elve. Elérkezett az ideje annak, hogy minden tanító, iskolája érdekében játszva, a gyermekek segítségével megszervezze az iskolai muzeumot, vagy más szóval természetrajzi gyűjteményt. Nagy vonásokban tölem telhetőleg ismertetem iskolám természetrajzi gyűjteményét, azért, hogy minden tanító, aki érzi, hogy szüksége van reá, megszervezhesse. Ez a szertár még hiányos, mert mindössze egy évi munkásság fekszik benne, de elég arra, hogy a hivatalos közegek lássák a törekvést, hogy igenis nekünk is van valami s mi is tudunk mutatni e téren is valamit.

Egy szertárszekrény az egész, a felső üveges lapja ferdén esik, s ez az üveg alatti rész 4 részre van beosztva: 1. Bogárgyűjtemény, 1. Maggyűjtemény, 3. Termésgyűjtemény és 4. Ásványgyűjtemény.

A szekrény méretei: hossza 140 cm, szélessége 60 cm, magassága hátul 130, elől 105 cm. Felső üveges lapja egyben felnyitható. Ennek a rekesznek mélysége 10 cm. Az alsó résznek kétfelé nyíló ajtaja van, benne polcok, lent két fiók a fel nem dolgozott anyag és a szerszámok számára. A szekrény 1450 leiben került. (Festett barna színű, puhafa, két ajtós, fedett fiókok.) A szekrényben elhelyezett anyag: A) fent az üveg alatt:

1. Bogárgyűjtemény. Négy részre van osztva a) Pikkelyesszárnyuak, b) Hártáásszárnyuak, c) Fedelesszárnyuak, d) Félfedelesszárnyuak.

a) Pikkelyes szárnyuak a különböző lepkék. Mikor ezeket a tanító elhelyezi mindeniket megnevezi. A lepkék preparálása úgy történik, hogy fából készítünk egy preparáló készüléket. Ez egy deszkára felszegezett 2 drb. 1 cm. falapocskára, mely lapok között 1 cm. vagy 1 és fél cm. nagy hézagot hagyunk, hova a lepke testét behelyezzük s az alsó laphoz odaszurjuk a toron át a lepke testét. A szárnyakat pedig két vagy négy gombostűvel kifeszítjük. Lepke van 30 drb.

Mikor még nem szurtuk fel a lepkét, megöljük, hogy ne szenvedjen annyit. Legjobb erre a célra a terpentines vatta.

b) Hártyásszárnyuak. Ugyanugy készítjük ki, mint a lepkéket. Szitakötő 10 drb. különféle, szöcskék 6 drb. különféle, darazsak 7 drb. különféle, méhek, anya, here, dolgozó és ezeknek a sejtjei.

c) Bogárgyűjtemény. A bogarakat is preparálni kell. Egy üvegbe tesszük a gyűjtött bogarakat, mely félig van töltve denaturált-szesszel. Itt hagyjuk őket addig, amíg gondoljuk, hogy a testet átnem járta a szesz, 1—2 nap után kiöntjük, vagy kivesszük a bogarakat az üvegből s reáhelyezzük egy deszka lapocskára mely itatós papirossal van bevonva. Ezen a deszka lapocskán kipréseljük őket, ugy, hogy átszurjuk a tört a gombostüvel s a lábakat preparálótü segítségével kifeszítjük, elrendezzük s itt hagyjuk egy napig száradni s ha megszáradt a gyűjteménybe helyezzük.

A preparálótü ugy készül, hogy veszünk egy 20—30 cm. hosszú fél cm. vastag pálcácskát a végibe egy fogó segítségével egy tűt szoritunk be fokával felfelé. Ennek segítségével nagyon ügyesen elrendezhetjük a lábakat s könnyen ki is tudjuk venni a bogarakat az üvegből. Célszerű e darabnak elkészítése.

A gyűjteményben lévő bogarakat a gyermekek gyűjtötték és preparálták s a következők: szarvasbogár 2 drb., orrszarvu 2 drb., ganajturó 2 drb., feketecincér 2 drb., hőscincér 2 drb., susztercincér 2 drb., fenyőcincér 2 drb., darázscincér 2 drb., bűdösbogár 2 drb., rózsabogár 2 drb., májusi cserebogár 2 drb., szentgyörgybogár 2 drb., kéknünüke 2 drb., pókok 6 drb., kőrishogár 2 drb., kékfutrinka 2 drb., svábbogár 2 drb., buza ellenségei 6 drb., katicabogár 2 drb.

d) A félfedeles-szárnyuakat ugyanigy készítjük ki. Mezei poloskák 6 drb.

2. Maggyűjtemény. Ugy készítjük, hogy a magvakat üvegfiolákba helyezzük el. A fiola két végén dugó nem engedi kijönni a magvakat. Ezek a fiolák reá vannak erősítve egy kemény papirtáblára (35 drb.) s mindenik magnak a neve reá van írva könnyen leolvasható módon.

Magvak: buza, árpa, rozs, zab; kukorica 6 fajta, cirok, napraforgó, tökmag, lenmag, heremag, muharmag, kendermag, köles, hagyma, lencse-, borsó 3 fajta, bab 6 fajta, sárgarépa, petrezselyem, répa, mák, virágmagok.

3. Termékek: buzakalász, árpakalász, zabkalász, cirok, kukorica (csövek) 6 fajta, szelid gesztenye, vad gesztenye, mák, dió, lencse, mogyoró, borsó 3 fajta, bab 4 fajta. Itt emlitem meg, hogy van egy nagy táblázatom, amin az összes termékek megvannak színes képen. Ez a szekrény felébe van helyezve. Nagy súlyt nem fektettem reá.

4. Ásvány és áru gyűjtemény. Kis polcokra vannak az ásványok és a belőlük készülő áruk rakva, Következők: tőzeg, faszén, csontszén, barnaszén, feketeszén, szénkocsz, gázkocsz, olajkocsz, homokkő, mészkő, cseppkő, szentlászló-pénz, égetett mész, bazalt, gránit: szürke, fekete, márvány: fekete, fehér, szürke, vörös, pala, vasgálic, rézgálic, irlandipát, galenit, megkövesedett kagyló, megkövesedett csiga, dalonit, pirit, zsirkő, kaolin, porcellán, kősó, kristályosított só, timsó, üvegsalak, cukor, nyers vas, öntött vas, kovácsolt vas, acél, réz: sárga, vörös, ón, ólom, cink, bronz.

Ezek vannak a szekrény felső lapja alatt üveg alatt. Tíz perc alatt a gyermekek meg-meg állnak s nézik, tárgyalják, hogy melyiket ki hozta, ki fogta, hol fogta és észrevétlenül megtanulják a környezetükben levő természeti tárgyakkal, bogarakkal s növényekkel nevét.

A szekrénynek belső része polcokra van osztva, fizikai szerek részére. Ezeknek egy részét a gyermekek — a tanító vezetésével — készítették el, mint pld.: Heronlabda, elektromos inga, csigasor, ingasor, függő ón, elektromos-mágnes, másrésztük a tanító és Kiss Pál malomtulajdonos közös munkája és adománya folytán kerültek az iskolai szertárba; elektromos-iránytű, elektromos-induktor, elektromozó-gép, a különböző testek, kocka, hasáb, henger, kup stb.

Heronlabda. Egy átlátszó félliteres üveg dugóján keresztül egy üvegcsövet dugtunk. Ha az üveget félig megtöltjük vízzel s a csőbe belefujunk, a felső vízfelületen a levegő nyomása nagyobb lesz s a víz szökőkut sugarához hasonló ivvel tör ki a csövön.

Iránytű. Egy 20 cm. hosszú acéldrótot végén déli, a másik végén északi mágnespatkó sarkokon huztunk többször végig. Ezt a drótot egy kis parafadugón átszurtuk és cérnával egy álványra felfüggesztettük.

Elektromos-inga. Egy 14×14 cm. falapocskára közepéből egy drót nyulik fel, fent körvonalban meggörbitve. E drót végére két bodzabél-golyót felfüggesztettünk selyemszállra. Ha mindkettőt azonos electromossággal töltjük meg, a két golyócska eltávolodik.

Elektromos-mágnes. Az elektromos-mágnes egy lágy vasdarab, melyet patkó alakra meggörbitettünk s körülcsavartuk szigetelt dróttal. Ha a drótvezetékbe elektromos áramot vezetünk, a vasat magához vonzza. Minél nagyobb erősségű az áram, annál nagyobb a mágnesesség. Sullyal megmérhető a mágnespatkó mágneses erőssége.

Fügnőn. A függőn egy ólomgolyó, melyet elkalapáltunk kup-szerű alakra. A kupalap középpontjába egy csavart belecsavartunk és e szegnél fogva felfüggesztettük egy álványra.

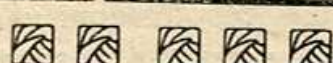
*

Ismertetem még egyetemes álványomat. Igen jó, mert sok fizikai eszközt tudunk elhelyezni rá. Az álvány 65 cm. magas, 90 cm. széles, kb. 5—10 cm. deszkakeret. Fent becsavart horgok. Ezekre lehet felfüggeszteni a függőónt, ingasort, csigasort, iránytűt, mérleget, elektro-mágnezt.

Zöld Gábor peregul-mic-i tanítónak az iskolai szertár létesítéséről szóló jelen tanulmányát tanítói karunk szives figyelmébe a legmelegebben ajánljuk. A peregul-mic-i szertár létesítése körüli buzgósága, ötletessége és szaktudása mindenképpen dicséretes és követésre méltó.

KÜLFÖLD

Nyári Ifjusági mozgalmak Magyarországon. A magyarországi ifjusági munkában a nyarat évek óta élénk konferenciái és tábori élet jellemezte. A Soli Deo Glória Szövetség balatonszárszói nagyszerű telepén a két nyári hónapban egymást érték a konferenciák. Most ez az élet még élénkebb és tevékenyebb lett, amióta a mult esztendőben a KIE is felépítette pompás táborát Dunavecscén, sőt a debreceni KIE is szinte állandósította a nagyerdei táborozásokat. Augusztus második vasárnapján tartja az ország két legnagyobb református ifjusági mozgalma a Soli Deo Glória Diák-szövetség és a Református Ker. ifj. Egyesületek Szövetsége a református ifjusági mozgósítás napját. Ezen a napon az ország minden gyülekezetében megemlékezés történik a református ifjuság testvéri összefogásának szükségességéről. A nap egységesen kidolgozott programját megkapja minden lelkeszi hivatal és ennek alapján rendezik a körzeti ifjusági konferenciákat és a különféle ifjusági ünnepélyeket. Az ünnepségeken befolyó perselypénzt az ifjuság felajánlja a telepítési mozgalom javára, csatlakozva ezzel a debreceni ifjuság által megindított hasonló mozgalomhoz. Ezen a napon egyszersmind megemlékezik a református ifjuság I. István királyról is és így hódol az országépítő nagy uralkodó emlékének. E közös mozgalmon kívül különböző táborozásokat tartanak konferenciákkal, az egész aug. hónapban. Balatonszárszón 8—15-ig középiskolás felsős fiukonferencia. 15—22-ig Soli Deo Glória és RKIE faluvezetői konferenciája. Dunavecscén KIE vilagszövetségi táborozás 3—12 között, melyre 15 nemzet ifjuságának képviselői jöttek el. Részt vesz rajta Carl von Prosch vilagszövetségi főtitkár is, míg a magyarrésről gróf Teleki László dr és Pógyor István a tábor vezetői. Aug. 21—29-én a magyar KIE orsz. vezetőképző tanfolyamot ren-

dez szintén a világszövetségi főtitkár részvételével. A tiszántul KIE ifjuság a debreceni nagyerdőben 17—21 között tart konferenciát: Magyar Ifjuság! Mit akar Isten veled címmel. A CE Ifjúsági Szövetség 10—21-én tartja XII. orsz. konferenciáját Kőbányán.

A debreceni kongresszusra utazók figyelmébe!

A kongresszusra utazást a »Romania« utazási iroda, mint az Oficiul Național de Turism képvisellete fogja intézni és a részvételre való fölhívást pár napon belül közzéteszi. Az átmenetel utlevél nélkül fog történni és így azt pár napon belül le lehet bonyolítani. Éppen ezért a résztvenni szándékozók szives türelmét kéri. Az utazási költség, lakás, koszt és kirándulással 1000—1500 lei körül fog mozogni, habár ez nem végleges összeg, csupán csak tájékozással közöljük. A fővonal Oradeáról indul.

Felvétel a Református Árvaházba.

A Lorántfy Zsuzsánna Jótékony Egylet által fenntartott Református Árvaházba felvétetnek oly *negyedik* évüket már betöltött, de *nyolc évnél még nem idősebb* fiu és leány árvák, akiknek szülei egyházkerületünk területén éltek. Első sorban apátlan-anyátlan, teljes árvák, másodsorban félárvák vehetők fel.

A kérvényhez csatolandók:

1. Születési bizonyítvány (állami anyakönyvi hivatalból).
2. Keresztelési bizonyítvány (lelk. hiv.)
3. Szülők halotti bizonyítványa (lelk. hiv.)
4. Lelkészi ajánlólevél és értesítés az árva családi és vagyoni helyzetéről, fél árváknál a lelkészi hivatal igazolja, hogy az árváról az élő apa, vagy anya miért nem tud gondoskodni.
5. Allampolgársági bizonyítvány.
6. Orvosi bizonyítvány, hogy a gyermek egészséges.
7. Ujraoltási bizonyítvány.
8. Iskolai bizonyítvány, ha az árva más iskolába járt.
9. Teljes árváknál a gyám, félárváknál az élő szüle, vagy gyám az illetékes lelkész előtt kiállított nyilatkozata, hogy a felügyeleti jog gyakorlását átengedi az Árvaháznak az árva 18 éves koráig; továbbá, hogy az Árvaházzal szemben semmiféle igényt nem támaszt s a gyermeket gondviselésébe visszaveszi, ha az árvát meg nem felelő magaviselete miatt az Egyesület az árvaházból kizárja. A felsorolt mellékletek a kérvény mellől nem hiányozhatnak.

A kellően felszerelt kérvények a Lorántfy Zsuzsánna Jótékony Egylet Elnökségéhez címzetten küldendők a Református Lelkészi Hivatalba: Oradea-Olosig. — Beadás határideje: 1938 aug. 15.

HIREK

A Vallástani Kézikönyvpályázat, amit hivatalos lapunk f. é. 3. számában a 32. oldalon hirdettünk meg, a következő eredménnyel zárult. A határidőig beérkezett I. osztály. Jelige: *Az ige. Vezérkönyv és tankönyv egyben. Bizzatok, én meggyőztem a világot.* Vezérkönyv és tankönyv külön. *Apácai Cseri János.* Vezérkönyv és tankönyv együtt. *Máté 11, 28.* Vezérkönyv és tankönyv külön, összesen 4 drb, 6 füzetben. II. osztály. *Máté 11, 28. Bizva bizzál; Tanítsatok Jézusról; Szenteld meg őket a te igazaággoddal - Khrystostomos;* összesen 5 drb. III. osztály, *Máté 11, 27. Keressétek Isten országát. Egyszerű tanítás;* összesen 3 drb. IV. osztály. *Máté 11, 28.* 1 drb. V. osztály. Nem érkezett be pályamű. VI. osztály. *Máté 11, 28.* 1 drb. VII. osztály. *„Ragaskodjál az erkölcsi tanításhoz, ne hagyd el; őrizd meg azt, mert az a te életed.” (Péld. 4, 13.)* 1 drb. I—VIII. osztály. Verses imádságok. Jelige: *„A gyermekek és csecsemők szája által szereztél dicsőséget.” (Máté 21, 16.)* 1 drb.

Gyülekezeti találkozót tartottak a frateliai egyház rendezésében a buziási fürdőben a frateliai, timișoari, moșnița noui, lugoji, tormaci egyházak. Dél előtt istenitiszteletet tartottak,

azután pedig a nap többi részét kellemes testvéri együttlétben töltötték el. E találkozás nagyban erősítette a közösség érzését.

Önálló kántori állás szervezését határozta el a timișoari egyházközség, melynek eddig még sohasem volt rendes kántora. A díjlevelet a presbyterium és egyházközségi közgyűlés megállapította, de természetesen csak felsőbb egyházhatósági jóváhagyás után lesz jogerős és így az állás előreláthatólag csak nov. 1-re kerül — pályázat útján betöltésre.

Helyreigazítás. A satumarei főgimnázium Tájékoztatójában, sajtóhiba következtében tévesen közöltük a tandíj összegét évi 250 L.-ben, amennyiben az évi 2500 Lei.

A cricău-i ref. templom-alap javára a következő adományok folytak be: Ineu 50, Dumbrava 50, Martineni 82, Lipova 200, Santăul mic 350, Oradea 100, Olosig 301, Tarcea 50, Viile Satumare 240, Amați 100, Câmpulung la Tisa 150, Tăutii Magheraus 50, Tinca 50, Sebiș 100, Névtelen 15 Lei, melyért ezúton mondunk köszönetet. Szeretettel kérjük még, azokat, akik adományaikkal segíteni akarnak bennünket, hogy az alábbi címre sziveskedjenek elküldeni: Parochia Reformată Cricău, p. Iglim, j. Alba.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

No. 5673—1938-III. KÖRRENDELET. Felhivom a Lelkészi Kartagjai közül azokat, akik a régi Magyar Országos Református Lelkészi Nyugdíj és Özvegy Árvagyám-Intézetnek már tagjai voltak

és az Intézet által kiállított *tagsági ivvel* rendelkeznek, hogy ezen iveket a lehető legrövidebb időn belül hivatalom címére saját érdekében okvetlen beküldeni sziveskedjenek. Oradea, 1938. augusztus 9. Atyafiságos szeretettel, püspök távollétében, helyette: Csernák Béla, egyh. ker. lelk. főjegyző.

No. 5354—1938-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* Több helyről jelentették, hogy a helyi hatóságok az iskolai feliratot, ha román és magyar nyelven volt, levétették. Előterjesztésünkre a nemzeti nevelésügyi miniszter a következő rendeletet adta ki:

»107.614—938. Domnule Inspector Șef, Referindu-ne la plân-gerea Oficiului Episcopal reformat din Oradea cu Nr. 4182—1938, Ministerul Vă invită de a pune în vedere organelor de control din cuprinsul regiunii Dvs. școlare să se conformeze întocmai dispozițiunilor art. 24 din legea inv. particular, care prevede că orice școală particulară e obligată să aibă pe frontispiciul localului înscricția în limba Statului și facultativ în limba de predare a școlai. Semnături.« — Hasonló ügyben a finiși iskolánál Bihar megye prefektusa a következő rendeletet adta ki:

»Referindu-ne adresei cu Nr. 4788—1938 a Ilustrității Voastre avem onoare a Vă face cunoscut, că am luat măsuri ca organele administrative și polițienesti din comuna Finiș, să nu îndepărteze înscricția, scrisă în limba maghiară, de pe frontispiciul școlai prim. ref. din comuna Finiș. Semnături.«

Ezek alapján ahol az iskolai feliratból a magyar szöveget eltávolították, azonnal vissza kell állítani, s bármely hatóság tenné azt szóvá, azonnal jelenteni kell. Felhivom az esperes urakat, hogy ezen intézkedésem végrehajtását ellenőrizzék és az esetleges mulasztókkal szemben saját hatáskörükben járjanak el. Oradea, 1938. aug. 5. — Atyafiságos szeretettel, püspök távollétében, helyette: Csernák Béla sk., egyh. ker. lelkészi főjegyző.

No. 5479—1938-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* Az iskolai év elején az iskolai nyomtatványokkal való ellátásra a következő intézkedéseket teszem: 1. Valamennyi iskola megrendelés nélkül is megkapja mindazokat a nyomtatványokat, amikre az elmúlt évi létszám szerint szüksége van, amelyek megrendelése a 3671—1936 sz. körrendelet értelmében kötelező. 2. Minden iskola címére 1 drb. jelenléti naplót küldetek ki. Amelyik iskolának a jelenléti naplóból több példányra van szüksége, külön rendelje meg. 3. Egyéb raktáron levő iskolai nyomtatványokat, irodai és tanszereket csak kifejezett megrendelés esetén küld ki a tanszerraktár. 4. Minden megrendelést a lelkész urnak kell aláírnia iskolaszéki elnök minőségben, annak jeléül, hogy felelősséget vállal a pénz beküldésére 1938 okt. 1-ig, vagy hozzájárul az összeg levonásához az október 1, után esedékes bármely államsegélyből. 5. Utánvételes rendelést nem lehet eszközölni. Oradea, 1938 Augusztus 4. Atyafiságos szeretettel püspök távollétében, helyette: Csernák Béla sk., egyh. ker. lelkészi főjegyző.

Pályázati hirdetés. A tarceai ref. egyháztanács a megüresedett kántortanítói állásra pályázatot hirdet a következő feltételek mellett. Fizetés: 1. Természetbeni, a kor igényeinek megfelelő lakás, gyümölcsös és veteményes kerttel. 2. 20 hold föld (1200 ölével számítva), melynek adóját az egyház fizeti. 3. 8 legeltetési jog. 4. 8 (nyolc) m³ tűzifa beszállítva. 5. 21 Hl. és 60 l. rozs kántori fizetés a hivektől. 6. Minden iskolásgyermek után 30 liter cca 12 Hl. rozs a szülőktől. 7. Beiratási díj minden gyermek után 25 Lei cca 1.000 Lei. 8. Stóla az e. ker. határozata szerint. **Kötelesség:** I—VII. osztályok állami és egyházi tanterv szerinti tanítása, kántori szolgálat végzése harmóniummal, esetleg dalárda vezetése, belm. ügyekben segédkezés és egyházi jkv. vezetése. Pályázhatnak törvényes kántortanítói oklevéllel rendelkező, román vizsgával bíró férfi és nőtanítók, kik egészségi állapotukat orvosi bizonyítvánnyal igazolják. Román nyelvtudás és oklevél érvényessége az 1935—d-e-k-i határozat szerint igazolandó. Pályázati határidő 1938 augusztus 20. Kérvények mellékletekkel együtt lelkészi Hivatalhoz küldendők: Tarcea, jud. Sălaj. Esperesi szám: 956—1938.

Pályázati hirdetés. A bihori egyházmegyébe kebelezett Santăul-Mic-i egyházközség presbitériuma pályázatot hirdet egy tanerős iskolájánál megüresedett kántor-tanítói állásra. **Javadalom** 1. 2 szoba, konyha, kamarából álló lakás a szükséges melléképületekkel és 457 □ öl kerttel, amelynek értéke 10.000 lei. 2. 12 m³ fa beszállítva értéke 3360 lei. 3. 7 és fél katasztrális hold föld (tanítói) 6000 lei. 4. 6 és fél kat. hold föld (kántori) 6500 lei. 5. Készpénz havi előleges részletekben 14.400 lei egy évre. 5. Stóla 1500 Lei. **Kötelességek:** 1. Az I—IV. osztályu osztatlan iskola vezetése az állami és egyházi törvények szerini. 2. Az összes kántori teendők végzése orgonával. 3. Egyházi énekkar szervezése és vezetése. 4. Vasárnapi iskola vezetése. 5. Egyházi jegyzőség. 6. Lelkész akadályoztatása esetén szószéki szolgálat. 7. Egyházépítő munkában segédkezés. Pályázhatnak egyházi és állami törvényeknek megfelelő képesítéssel bíró férfi tanítók. Kik katonai kötelezettségüknek eleget tettek, előnyben részesülnek. Pályázati határidő 1938 évi augusztus hó 25. Próbaéneklés és választás augusztus 28. Pályázók orvosi bizonyítvánnyal pályázhatnak. A megválasztottnak utiköltsége megtérítettik. Pályázati kérvények ref. lelkészi hivatal Santăul-Mic, p. u. Episcopia-Bihorului, jud. Bihor küldendők. Az állás 1938 szeptember 1-én elfoglalandó. Presbiterium. Esperesi szám: 328—1938.

Pályázat a hripi orgonista kántortanítói állásra. **Javadalom:** 18 kat. hold föld, 12) q buza. 12 m³ tűzifa. Évi 6000 lei készpénz; minden tanulótl (48 egy véka csöves tengeri és egy csirke. Stóla. 3 szobás lakás nagy kerttel, melléképületekkel. — **Kötelesség:** I—VII osztályok vezetése, kántori szolgálat, dalárda vezetése, belmissziói munkákban segédkezés és esetleges helyettesítése, a lelkésznek akadályoztatása esetén. Pályázhatnak román vizsgával bíró tanerők, akik az egyh. hatóságok által előirt összes okmányaikat f. é. augusztus 21-ig Ref. Lelk. Hiv. Hrip, jud. Satu-Mare cimre elküldik. Bemutatkozás és próbaéneklés időpontja f. é. augusztus 21. Presbiterium. Esperesi szám: 638—938 sz.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Bihor

Tinca

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Alexandrii 31.

Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél
évre 180 lei. — Egyes lappeldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

**Ref. Egyházkerületünk
kiadásában megjelent**

Kisbetűs

Hangjegyes

Énekeskönyv

szines és fekete vászonkötésben

Ára 60 Lei.

KÁLVIN-KÖNYVNYOMDA

Tulajtonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, STRADA Dr. LAZAR AUREL 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületben

Kálvin-könyvnyomda, Oradea.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Primredactor: DEBRECZENI I. Redactor responsabil: KOVÁCS J.

Egyházkerületünk problémái.

XIV.

(Folytatás.)

A lelkeszi kár problémái mellett lehetetlen nem éreznünk és teljes őszinteséggel meg nem vallanunk, hogy mi lelkészek egyénenként is problémák vagyunk, mert *problémák vagyunk önmagunkban*.

Mikor ifju szivvel megindulunk pályánkon, tiszta, erőteljes hitel, melyről azt hisszük, sőt bizonyosak vagyunk felőle, hogy vele Krisztus foglyává tesszük a ránk bizott lelkeket, csakhamar az életben tett legelső lépéseknél felmerül bennünk a kételkedő kérdés: Tisztán látom-é, mi az én hivatásom? Később, sokszor évek mulva is újra, meg újra ránk nehezedik a töprengés sulya: helyes-é az ut, amelyen járok? Hányszor emészt néha kietlen nappalokon és vivódásos éjeken át a gyötrő tusakodás: nincs eredménye a munkámnak, pedig minden igyekezetemmel és a legjobb tudásom szerint végeztem. És mégis gyakran évekig tart az éjszaka, melyen szüntelen hiába vetem ki a hálót.

Vádol a lélek, nemcsak a magam, hanem érzem: az Isten Lelke is, mert igehirdetésemben nem tudtam tolmácsolni az Úr üzenetét. Láttam az arcokon, hogy egykedvűen, unottan néznek reám. Szavaimra nem lobban fel szivükben a hit lángja, nem szállnak magasabbra a lelkek, lent maradnak, ahol eddig voltak, a földön, a porban, sokan talán a szennyben. Nem lesznek tisztábbá sem az érzések, sem a gondolatok. Nem ébrednek nagy elhatározások, nem kezdődik megtérés, nem jutnak közelebb Krisztushoz. Pedig hogy készültem erre a szolgálatra! Hogy tele volt a szivem áhítatos és boldog, hálaadó érzésekkel a kegyelmes Isten iránt! Ugy éreztem, hogy kitártam egészen előtte és még sem sikerült hiveim szivét megnyitni, semmit se voltam képes az ő szivükből Istenhez emelni. Ők vannak, voltak-e nagyon alacsonyan, vagy én álltam-e nagyon magasan fölöttük? Nem képzelem-é magamat tulságosan is fölöttük állónak?

Még több kérdést vet föl bennem pásztori működésem. Ma nem tudtam uralkodni magamon, nem voltam képes leküzdeni indulatos-

ságomat — és csak fokoztam az ellenszenvet önmagam és az általam képviselt szent ügy iránt. Vagy szelid voltam, békét akartam s nem lettem-e tulságosan engedékeny, a mi által csak még jobban felszabadítottam a féktelenséget? Melyik a helyes út, ki az igazi követendő eszmény? Kálvin-e a maga fegyelmező szigorúságával, vagy Melanchton mindig békét akaró szelidségével? Melyik által és melyik módszerével közeledjem a legtökéletesebb eszményhez, az Úr Jézus Krisztushoz? Lehet-e, szabad-én nekem is ostort ragadnom a bűn ellen, vagy soha egy pillanatra sem szabad elfelejtenem: »Boldogok a szelidek... a békességre igyekezők... legyetek szelidek, mint a galambok?«

Sokszor már azt hiszem, hogy ismerem népemet, hiveim lelki világát és a lelkek betegségében nemcsak diagnózisom helyes, hanem mindig a legjobb gyógyítási módot alkalmazom — és mégis újra, meg újra a prófétával kell felkiáltanom: »miért nem gyógyítottat meg az én népem leánya?«

(Vége köv.)

Debreczeni István.

Az egyházmegyei tanítói értekezlet elnökeihez intézett „Felhívás” margójára.

Amikor a Jakab Lajos kartársunk által közölt eriului-i egyházmegyei tanító értekezlet közzétett két javaslatát olvastam, ritkán érzett tanítói örömet éreztem. Kétszeresen örültem. Örültem annak, hogy az eriului-i tanítók szintén megéreztek a változott idők előnyösebb körülményfordulását, mely bizonyára a tanítói sérelmek jogorvoslására is rejteget lehetőségeket. Főképen örültem azonban annak, hogy a tanítóság ügyeivel kapcsolatos javaslatokat épen a legilletékesebb — az egyházkerületi hivatalos lap — közölte velünk.

A javaslat, a mi sérelmeink elmondója, lefényképezett képe. Amikor kapcsolatosan ezzel hangsúlyozom a salontai egyházmegye tanítóinak már szintén papírra vetett egyező felfogását, sietek keretet keresni annak a javaslatnak, amit a mi kívánságaink képének neveztem. S ez a keret, — ami között egyedül helyezkedhet el a jogsérelmek miatt orvoslásra szorult tanítói közös kérelem, — »az egyházkerületi tanítói értekezlet!« Olyan szükség ez nekünk, mint a képnek a keret, mely egy szervesen összetartozó egységet zár körül, erősít és véd, vagy mint folyónak a meder, mely összegyűjti a cseppeket s aztán utat és irányt szab. S milyen sajnálatos, hogy ez az elemi, ez a nagyon jogszerű kívánság: — az egyházkerületi tanítói értekezlet — a sok... sok minden miatt, talán még saját-

magunk előtt is, már olyan meg nem illethető, ki nem mondható ugynevezett kényes kérdéssé vált, aminek megoldási lehetőségeiről csak a széttagolt, szervezetlen tanitóság egyik-másik öntudatos tagja beszélt. Pedig a szervezkedés olyan feltétele a jobbsorsnak, ami nélkül nincs, vagy csak alig lehet ön és közérdek. Hiszen ezt igazolják a különféle klubbok, szindikátusok, kartellek, egyesületek. Ezt látjuk magunk előtt a mindennapi életben.

A földművesek gazdakörbe tömörülnek, a kereskedők, az iparosok, kereskedelmi, illetve iparkamarákat alakítanak. Az ügyvéd, az orvos, a lelkész mind-mind szervezkedik s az érdekvédelmet mindenik a tömörülésben s az egygyártározás erejében keresi. S hogy a tanitóság 20 év óta támolyogva bukdosott sorsa tükör-jegén s keserűen érezte sok fájalmát, annak főoka épen szervezetlensége volt. A mi ügyünk azonban már kezd nemcsak egyéni ügy lenni, hiszen ha csak egyszerű tanítóhaj-viselésről lenne szó, ezt talán még bírná a missziói öntudat hitereje, de ügyünkkel kapcsolatosan a legmagasabb érdek szempontjából is elkerülhetetlenül fontos az egyházkerületi tanítói értekezlet megszervezése, mint az általános konszolidáció első biztosítéka.

A tanitóság ma már minden tekintetben méltánylást érdemlő szellemi nivón áll. Lelkiismeretes munkateljesítésével pedig nagyfontosságú kulturfeladatot végez. Reménykedve hisszük, hogy a mindezeknek tudata, az egyházi főhatóság részéről biztosítják a tanitóság számára azt a támogató jóindulatot, melynek segítségével — egész rövid idő alatt — a kerületi tanitóság megszervezkedhet s törvényes jogait elérheti.

Amikor kérjük egyházi főhatóságunk támogatását, hiszünk a jóindulat erejében s örömmel köszöntjük a megalakítandó egyházkerületi tanítói értekezletet!

Salonta.

Koós Ferenc,
ref. tanító.

A keresztyén Szövetségek világgyűlése aug. 2—8 napjain Melbourneban volt. Ausztráliában a Keresztyén Szövetségek az idén ünneplik fennállásuk ötvenedik évfordulóját. A Keresztyén Szövetségeknek ez a világgyűlése a tizedik.

Az oradeai Református Leánygimnáziumba a beiratások augusztus hó 25—31-ig tartatnak. Szükséges okmányok: 1. Születési anyakönyvi kivonat (állami és egyházi). 2. A IV-ik elemi osztályról Adeverința. 3. Ujraoltási bizonyítvány. 4. Állampolgársági bizonyítvány másolat. Beiratási díj 250 lei és 15 lei bélyegdíj. Bővebb felvilágosítás a gimnázium irodájában nyerhető naponként 11—12 óra között.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

VÉGH JÓZSEF

1861–1938.

Egyházi közéletünk szélesebb teréről egyelőre eltűnik egy derűs, jóságos arc, visszavonul az élről egy bölcs vezér és kevesebbé lesz egy szeretetben gazdag szív. Így kezdtük csaknem négy évvel ezelőtt azt a tiszteletadást, melyet Végh József eriului-i esperesnek e tisztségétől megválása alkalmából irtunk. Most pedig ezt kell írunk: e földön örökre eltűnt a jóságos arc és senkié sem lesz többé itt alant a szeretetben gazdag szív, aki olyan soké volt, aki mindenkit szeretett és akit szintén mindenki szeretett. Most már az Uré lett igazán, akié eddig is igazi hűséggel volt és aki hazahívta őt.

Végh József folyó hó 11-én régi gyöngélkedés, de rövid szenvedés után élete 78-ik évében Carei-ben elhunyt.

1861 május 18-án született Nagylétán, Bihar megyében. A középiskolát Derecskén, majd az ottani gimnázium bezárása után Debrecenben végezte s ugyanott a theológiát is, melyre a jogi pályáról lépett át az első alapvizsga letétele után. A theológiának 1873-ban kiváló eredménnyel befejezése után Álmosdon lett s. lelkész, ahol csaknem 3 évet töltött, mikor Oradeara választották meg egyhangulag vallástanárnak, hol a gyülekezeti életben is tevékenyen munkálkodott. Ő alapította meg az ottani első Egyházi Énekkart, az oraşul nou-i II. paróchiális köri dalárdát, mely a múlt évben ünnepelte félszázados jubileumát, amely alkalommal nagyhatású beszédben emlékezett meg az alapításkori eseményekről. Innen ismét egyhangulag Simionba hívták meg lelkipásztornak. Ebben az állásában egymásután választották meg a különböző egyh. m. tisztségekre: aljegyző, számvevő, tanügyi biz. előadó, majd tanácsbíró. 1912-ben pedig egyhangu választással esperes lett.

Két év múlva ismét egyhangu meghívás által Valea lui Mihai-ra választották lelkésznek. Egyházkerületünk is nagy tisztségekkel tüntette ki, midőn zsinati és a két kerület főtörvényszékének tagjává választotta. Esperesi tisztségéről, melyre a harmadik ciklusban is újra egyhangulag megválasztották, 1934-ben lemondott s ezelőtt 3 évvel lelkészi állásától is megválva, nyugalomba ment.

Akkor már testi ereje hanyatlani kezdett. A folytonos munka, az évek múlása, felesége elvesztése és más megpróbáltatások megviselték, Meghatóan szeretett gyermekei körében még sokszor felfelderült, kedves leánya és családja mellett nagy szeretetben és

nyugodt, boldog öregségben élt, míg végre az Úr földipályáját bevégezte, hogy megkezdje a boldog örökkévalót.

Mint lelkipásztort és kartársat legjobban jellemzi, hogy minden állásába és tisztségébe egyhangulag választották meg. Ez azonban nemcsak az iránta megnyilvánult, hanem az ő szívében élt szeretetnek is bizonyága. Egyházi életünknek nem volt az utóbbi évtizedekben olyan közismert alakja, akit nemcsak az egyh. megyében, hanem az egész kerületben olyan osztatlan megbecsülő szeretet vett volna körül, mint őt. De ez csak viszonzása volt az ő szeretetének, jóságos lelkének. Mindenkire egyaránt és őszintén kiáradó jósága és kedvessége ébresztette. A fiataloknak, s. lelkészeinek igazi atyja, boldogulásukat, jövőjüket elősegítő támogatója volt. Viszont jó lett volna minden fiatal lelkésznek mellette legalább egy évet eltölteni, hogy pásztori módszerét megtanulják — ha ugyan meg lehet ezt — rátermettség nélkül tanulni!

Porhüvelyét f. hó 14-én a Careiben Veress Zoltán geciu lelkész által tartott gyászszertartás után Valea lui Mihai-ra szállították, hol a templomban Csernák Béla e. ker. főjegyző imádkozott, Szabó Zoltán esperes Igét hirdetett. A temetőben Vargha Béla Valea lui Mihai-i s. lelkész végezte a szertartást, Orosz Lajos cheşerui lelkész az egyházmegye, Szathmáry Károly simioni lelkész volt gyülekezete, míg Tóth Zsigmond Valea lui Mihai-i ig. tanító az érmelléki e. m. tanítósága nevében búcsuztak tőle. Temetésére ugy volt gyülekezeteiből, mint a környékről és az egyházmegyéből hatalmas sokaság sereglett egybe s az egyházmegye lelkészei és szép számmal búcsuztak volt vezérüktől.

Mi is meghatott érzésekkel gondolunk eltávozására és gyászoló szeretteire Isten vigasztaló kegyelmét kérjük.

HIREK

Példátadó díjlevél rendezés. Ma, amikor egy-egy lelkési állás megüresedése alkalmával gyakori jelenség a díjlevél csonkításra törekvés, vagy több helyen nagy nehézségekbe ütközik a régi értékeknek csak megközelítő valorizálása is, megörökítésre méltó az a példátadó cselekedet, mellyel a baia-marei egyházmegyében levő darolti lelkési díjlevelet rendezték. A

lelkési javadalom olyan kevés volt, hogy belőle csak magánvagyonra jövedelmének teljes felhasználásával tudott megélni. Most, mikor nyugalomba ment, tisztán állott a hivek előtt, hogy arra a díjlevélre aligha fog valaki pályázni. A község földbirtokosai belátva a helyzetet, tekintélyes összeget adományoztak az egyházközségnek azzal a rendeltetéssel, hogy vele földet

vásároljon lelkészi javadalom céljára. Így névszerint Ember Gézané, Nagy Adél darolti földbirtokos és Kanizsai Jenő lazuri földbirtokos 30—30 ezer Leit, Nagy Béla lazuri földbirtokos 5000, Madarassy Árpád pedig 3500 Leit. Az adományok értékét a pénzbeli összegen kívül növeli az az érzés, melyből azok fakadtak, melyre nézve az egyik adományozó leveléből közöljük a következő részletet: »A napokban lesz egy éve, hogy feleségem egy súlyos operáció után gyógyultán hagyta el a kórházat. Hogy akkor mit éreztem, azt felesleges leírni, minden valóságos ember tudja, akinek családja van. Már akkor, miután az isteni kegyelem nagyságára ráeszméltem, elhatároztam, hogy méltóképpen fogom hálámat leróni az Úr iránt, aki egy életben mindig velem volt, mindig megsegített és javaiban bőven részesített. Ennek az áldott napnak emlékére adományozok a darolti egyháznak 30.000 Leit olyan célzattal, hogy abból föld vásároltassék, melyet lelkészi javadalomra gondolok fordítani.« A szép példán felbuzdulva a gyülekezet szerényebb viszonyok között élő tagjai elhatározták, hogy az eddigi 21 köből buza javadalmat 30 mázsára egészítik ki és az eddig csak részben fizetett más természetbeni járandóságot is teljes egészében fogják kiszolgáltatni. A legteljesebb elismeréssel örököltük meg úgy az Isten iránt való hála kifejezéseit, mint a példát követők elhatározását.

Lelkészi köri értekezőlet.

A cserései lelkészi kör 1938. júl. 31-én, Amañon tartotta meg rendezési értekezőletét. Az értekezőlet templomi istentisztelettel

vette kezdetét, Gy. Kovács József ambudi lelkész, imádsága után az Igét Gacsályi Zsigmond culciumi lelkész hirdette. Megkapó erővel mutatott rá arra, hogy még áron is megvegyék a hivek azokat a drága alkalmakat, amelyeken a közös hit épülése által munkálkodhatnak istenországá ügyében és a mi református Sionunk megmaradása érdekében. Ima és áldás után Siető Éva szavalata, Váradi József cserései lelkész »Kálvin János tanítása Krisztusról« címmel tartott felolvasása és Siető Vilma Alicze szavalata következett. Istentisztelet után a parochián szűkebb értekezőlet volt, ahol Gy. Kovács József értekezőleti elnök szeretetteljes üdvözlete után, Gyöngyössi Bálint culciumarei lelkész előterjesztette a nyugdíjintézeti alapszabály módosítására vonatkozó javaslatát. Az elnök és a jegyző 15 évi munkásságra hivatkozva, tisztségük-ről lemondtak. Értekezőlet ismét megválasztotta őket, azonban elfoglaltságukra hivatkozva az újabb megválasztást nem fogadták el. Elnöknek megválasztott Gyöngyössi Bálint, Gacsályi Zsigmond lemondott jegyző helyébe Váradi József. Isten áldását kérve a lemondott és megválasztott tisztikara, elnök a gyűlést bezárta.

Vidéki család nevelőnőt keres két leánygyermek mellé. Feltételek: perfekt német vagy francia és zongora tudás. Cim: Dr. Czárán Géza, Şepreuş jud. Arad.

Társzerkesztők:

Ardai Aladár, Bokor Sándor, Boruzs Lajos, Tóth Zsigmond.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

5091—1938-I. KÖRRENDELET. *Valamennyi Nagyliszteletű Esperesi és Lelkészi Hivatalnak.* A Vallás — és Művészetügyi Miniszter 27538—1938. sz. leiratával megküldi az Országörség 18632—1938. sz. átiratának másolatát azokra a feltételekre vonatkozólag, melyek között az Országörség működési engedélyt ad az ifjusági kolóniák és táborok számára és kéri, hogy ez az irat az Egyházkerület összes lelkészeivel közöltessék. Aláírások.

Az Országörség 18632—1938. sz. iratának másolata:

»Van szerencsém tudomására hozni, hogy az Országörség törvényének és szabályzatának értelmében a 7—18 éves ifjak és 7—21 éves leányok kolóniai és tábora az Országörség ellenőrzése és irányítása alá tartoznak. Ezek szerint szükségesnek tartjuk megkérni, sziveskedjék elrendelni, hogy minden alárendelt közegével közöltessék, mely abban a helyzetben lenne, hogy kolóniákat és taborokat szervezzen, hogy az Országörség által kibocsátott írásbeli engedéllyel kell rendelkezniök, mely a következő feltételek mellett adható:

1. Az összes résztvevőknek ugyanazon neműeknek kell leniök. Nem fogadtatnak el vegyes kolóniák vagy táborok.

2. A kolóniákban nem fejthető ki valamilyen célzatos tevékenység.

3. Orvosi segély és ellenőrzés az orvosi szolgálat által biztosított, mely gondoskodik és felel a kolónia jó egészségi állapotáról.

4. A nemzeti zászlónak előírásosnak kell lennie a külön Szabályzat értelmében (zászlórúd legkevesebb 10 méter, legtöbb 20 méter, a zászló mérete 1.20 — 2.50 méter, mely a zászlórúd magasságával arányban növekedik.) Más méretű zászló nem fogadható el.

5. Lennie kell egy országőr parancsnoknak, aki gondoskodik az országőr program végrehajtásáról. Ezt a parancsnokot javasolhatja a szervező intézmény, de működési engedélyt az Országörség adja meg. Az esetben, ha a szervező intézménynek nincs javaslata a tábor parancsnokot közvetlenül az Országörség nevezi ki. A parancsnoknak biztosítania kell legalább az ingyenes utazást és jó ellátást.

Az autorizációs kéressel egyidőben, melynek fentieket kell tartalmaznia, közölni kell: a vezető nevét, melyik helységben fog a kolónia működni, a helyiség befogadó képességét, a résztvevők számát és nevét.

Törekvésünk értékelésének reményében, kérjük fogadja örségi üdvözlötünket: Egészséget!« Oradea, 1938 augusztus 11. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

3396—1938-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli lelkeszi hivatalnak.* Az ünnep II. napi perselypénzekről szóló jelentést nem küldték be a következő egyházközségek:

Karácsony II. napról: Bégamonostor, Csávós, Dunaszentilona, Karánsebes, Szemlak, Ujkissoda, Bihatszenthányos, Hegyközpályi, Hegyközsáldobágy, Kisszántó, Köröskisjenő, Nagyszántó, Nyüved, Bályok,

Biharvajda, Poklostelek, Tóti, Felsőbánya, Józsefháza, Mikola, Nagybocskó, Szamoskóród, Domahida, Érdengeleg, Érendréd, Kismajtény, Nagykároly, Szaniszló, Arad, Gyanta, Nagyszalonta, Vadász.

Husvét II. napról: Bégamonostor, Csávos Dunaszentilona Karánsebes, Lippa-Radna, Szigetfalu, Ujkissoda, BiharszentJános, Bors, Élesd, Hegyközcsatár, Hegyközpályi, Hegyköszáldobágy, Hegyközujlak, Jákóhodos, Köröskisjenő, Mezőtelki, Nagyhakucs, Nagyszántó, Nyüved, Paptamási, Pósalak, Pusztajlak, Siter, Szalárd, Bályok, Berettyószéplak, Biharfélegyháza, Biharvajda, Éradony, Érbogyoszló, Érmihályfalva, Értarcsa, Hegyközszentimre, Hegyközszentmiklós, Poklostelek, Szentjobb, Tóti, Adorján, Aranyosmegyes, Avasujváros, Csengerbagos, Dabolc, Felsőbánya, Hosszumező, Józsefháza Kisbábony, Kőszegremete, Máramarossziget, Mikola, Nagybocskó, Nagykölcs, Nagytarna Ombód, Patóháza, Pettyen, Sándorhomok, Sárköz—Sárközujlak, Szamosdara, Szamoskóród, Szamoskrassó, Szatmárnémeti, Szatmárudvari, Szárazberek, Szinérváralja, Tamásváralja, Turterebes, Vámfalu, Bere, Domahida—érdengeleg, Érendréd, Iriny, Kaplony, Királydaróc, Kismajtény, Krasznaszentmiklós, Nagykároly, Szaniszló, Arad, Belzerénd, Feketegyarmat, gyanta, Magyarremete, Vadász.

A pünköszt másodnapi perselypénzekről szóló jelentés pedig még alig néhány egyházközségtől érkezett be.

Miután a számadást az 1937—1938 iskolai évre le akarom zárni, felszólítom a jeletést elmulasztókat, hogy mulasztásukat szept. 30-ig potolják, mert ellenkező esetben kénytelen leszek az ügyet megfelelő intézhedés végett az e.-kerületi közgyűlés elé terjeszteni. Oradea, 1938 augusztus 31. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

5381—1938-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* A fennhatóságom alatt álló magyar tannyelvű iskolák számára kizárólagos kötelező használatra a következő tankönyveket rendeltem el:

A) Vallástani kézikönyvek:

I—II. osztály. <i>Zöld Mihály</i> : A református gyermek első valláskönyve. Miniszteri jóváhagyás száma 754—1935.	15 Leu
III. osztály. <i>Czina Sándor</i> : Ó-szövetségi történetek. Min. jóváhagyás száma 750—1935.	15 Leu
IV. osztály. <i>Tőkés Gyula</i> : Jézus élete. Min. jóváhagyás száma 751—1935.	15 Leu
V. osztály. <i>Szendrei Dénes</i> : Jézus tanításai és csodatételei. Min. jóváhagyás száma 752—1935.	20 Leu
VI. osztály. <i>Tőkés Gyula</i> : Egyháztörténelem. Min. jóváhagyás száma 761—1935.	25 Leu
VII. osztály. <i>Debreczeni István</i> : Hittan és erkölcstan. Min. jóváhagyás száma 755—1935.	20 Leu

Kapható kizárólag az egyházkerületi tankönyvraktárban.

B) A többi tantárgyak tanítására szolgáló kézikönyvek.

- I. osztály. *Czina Sándor*: Betükert ABC ref. iskolák számára. Miniszteri engedélyezési sz. 411—1938. (Kizárólag az egyházker. tankönyvraktárban kapható) 26 Leu
- II. osztály. *Lőrinczy Ferenc, Bedelean Diomed, Cali Sándor* és *Ősz Sándor*: Magyar nyelv; olvasókönyv és egyéb tudnivalók. Számítan és limba română a magyar tannyelvü elemi iskolák II. oszt. számára, a legújabb 1938. évi tanterv alapján engedélyezve. Eng. 74—1838. és 115—1938. Cons. Perm. sz. alatt 60 Leu
- III. osztály. *Lőrinczy Ferenc, Bedelean Diomed, Ősz Sándor* és *Ferenczy Gábor*: Magyar olvasókönyv, magyar nyelvtan, természettudomány, számítan, limba română, istoria, geografia, a magyar tannyelvü elemi iskolák III. osztálya számára a legújabb 1938. évi tanterv alapján. Eng. 73—1938., 91—1938. és 102—1938. Cons. Perm. sz. alatt 80 Leu
- IV. osztály. *Lőrinczy Ferenc, Bedelean Diomed, C. Stan, Ferenczy Gábor, Cali Sándor*: Magyar olvasókönyv, magyar nyelvtan, természetrajz, földrajz, számítan, limba română, gramatica és istoria, a magyar tannyelvü elemi iskolák IV. o. számára, a legújabb 1938. évi tanterv alapján. Eng. 72—1938., 90—1938., 92—1928. és 115—1938. szám alatt 90 Leu
- V. osztály. *Lőrinczy Ferenc, Bedelean Diomed, C. Stan, Ferenczy Gábor, Cali Sándor* és *Ősz Sándor*: Magyar olvasó, magyar nyelvtan, társadalmi és állampolgári nevelés, földrajz, természettudományok, egészségtan, mezőgazdasági ismeretek és a teljes román anyag: Intuiție, cetire, memorizare, exerciții gramaticale, istorie. Eng. 437—1936. és 566—1936. sz. alatt 100 Leu
- VI. osztály. *Lőrinczy Ferenc, Bedelean Diomed, C. Stan, Ferenczy Gábor, Cali Sándor* és *Ősz Sándor*: Magyar olvasó, magyar nyelvtan, társadalmi és állampolgári nevelés, természettudományok, egészségtan, mezőgazdasági ismeretek és a teljes román anyag, u. m. Intuiție, cetire, memorizare, exerciții gramaticale, istoria, geografia. Eng. 437—1936. és 566—1936. sz. alatt 100 Leu
- VII. osztály. *Lőrinczy Ferenc, Bedelean Diomed, C. Stan, Ferenczy Gábor* és *Ősz Sándor*: Magyar olvasó, magyar nyelvtan, társadalmi és állampolgári nevelés, természettudományok, egészségtan, mezőgazdasági ismeretek és a teljes román anyag, u. m. Intuiție, cetire, memorizare, exerciții gramaticale, istoria, geografia. Eng. szám 437—1936. és 566—1936. 100 Leu

A Minerva-féle tankönyvek fenti bolti árából, abban az esetben, ha a megrendeléseket közvetlenül a *Minerva R. T. Cluj. Str. Baron L. Pop 5.* eszközlik, a cég az iskoláknak 20% engedményt ad. A tényleges postai költségeket (szállítás, utánvételezés) a cég felszámítja.

A 20% engedmény felhasználására 3673—1936. sz. a. az eszerek útján közölt intézkedésem marad érvényben.

Oradea, 1938 aug. 16. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

5850—1938-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Az 1938—39. tanévre a beírások — amennyiben időközben más törvényes intézkedés nem történik — az elemi iskolai törvény 19. fejt. értelmében szept. 1—10. napjai közt történnek. Ebből a célból a jelzett időben a tanítóknak állomáshelyökön kell tartózkodniok. Ha ez bármely igazolt okból lehetetlen, a beíratást az iskolaszéki elnök tartozik elvégezni.

A beíratás a felekezeti iskola helyiségében történik.

A minisztérium rendeletet adott ki, hogy a szülői nyilatkozatokat a jegyzőkkel vagy községi titkárokkal kell elkészíttetni. Ezt sem a törvény, sem annak végrehajtási utasítása nem írja elő s ennek következtében a minisztériumtól az erre vonatkozó rendelet visszavonását kértem. A nyilatkozatok kiállításában tehát lehetőleg az eddigi eljárást kell követni, de ha valahol azt követelnék, hogy a nyilatkozatokat a községi jegyző állítsa ki, ezt a követelést teljesíteni kell. A nyilatkozatok kiállításáért semmiféle díjat felszámítani nem szabad, s ha bármely nehézséget támasztának ezzel kapcsolatban, azonnal jelenteni kell a tényállás pontos leírásával a püspöki hivatalnak.

Ha a minisztérium ebben a tárgyban újabb intézkedést ad ki, külön értesíteni fogom az összes iskolákat.

A beíratkozás alkalmával szigorúan alkalmazkodni kell az elemi oktatási törvényben a 19. fejt. 2. bekezdésben előírt eljáráshoz, azaz a szülő (apa, vagy anya) vagy helyettese a beíratkozási nyilatkozatot személyesen tartozik beadni az állami elemi iskola igazgatójánál (lásd még hivatalos lap 1936. 246. old. 2936—1936. sz. körrendelet.)

Ezek a nyilatkozatok bélyegmentesek (126703—1929. min. rend.) Egyöntetűség és könnyebb kezelés céljából az egyházkerületi tan-szerraktár kiadásában megjelent nyilatkozatokat (declarația) kell használni. A nyilatkozat átvételéről az állami iskolai tanító igazolványt (adeverința) ad. Ennek bemutatására a törvény nem kötelez, csupán a nyilatkozat beadásának könnyebb igazolása végett vezet-

tük be. Ha tehát az áll. iskolai igazgató a nyilatkozat átvételét, ill. az igazolvány kiadását megtagadja, az igazolványra rá kell vezetni: Subsemnații martori dovedim că..... s'a prezintat personal la direcțiunea școalei prim. de Stat pentru depunerea declarației care a refuzat primirea cu motivul..... (vagy: fără motiv.) Két tanu aláírása.

A gyermek ugyan ezen igazolvány alapján is beírható volna iskolánkba, biztonság kedvéért azonban ajánlatos minden ilyen ügyben azonnal a püspöki hivatalhoz fordulni az összes szükséges adatok beküldésével (a gyermek neve, vallása, kora, osztálya, a szülők neve és vallása, mikor jelentkezett az állami iskolai tanítónál, milyen címen tagadták meg a nyilatkozat átvételét, megtörtént-e a visszautasításnak igazolása tanuk által.) Ha az állami iskola igazgatója a visszautasítás indokát írásban közli, ennek másolatát is be kell küldeni. Ha az állami iskolai igazgató azon a címen utasítja vissza a szülők nyilatkozatát, hogy a gyermek nem magyar anyanyelvű, szem előtt kell tartani az 1938. augusztus 4-i Mon. Of.-ban megjelent, a kisebbségi fő kormánybiztosság működési irányelveire vonatkozó minisztertanácsi jegyzőkönyv 5. szakaszát: a gyermek neveléséért törvényesen felelős személyek (apa, anya vagy gyám) egyedül jogosultak a gyermek etnikai hovatartozásának megállapítására, s beírathatják őt a felekezeti iskolába, az állami iskolába, vagy bármely más felekezeti iskolába.

Ha tehát a tanuló törvényes képviselője a tanulót magyar eredetűnek vallja és a nyilatkozatot névelemzés címén mégis visszautasítanak, a jelentéshez csatolni kell még a szülőnek a községi előljáróság, esetleg két tanu előtt tett nyilatkozatát, melyben magát magyar anyanyelvűnek vallja. Ajánlatos ezen nyilatkozattal az állami iskolai igazgatónál újból megkísérelni a nyilatkozat beadását.

Az elemi iskolai törvény világos intézkedése szerint a szülő — nyilatkozat adása mellett — gyermekét lakhelyén kívül is bármely felekezeti iskolába beírathatja.

Olyan gyermek, aki előző évben állami elemi iskolába járt, beírható a felekezeti iskolába, ha az állami iskola az igazolványt (adeverința) kiadja. Ellenkező esetben a tanfelügyelőséghez lehet folyamodni, elutasítás esetén pedig a minisztériumhoz.

Felhívom még a figyelmet a 9448—1938. sz. miniszteri rendeletre, hogy az elmúlt évben hozzánk beírt növendékeket nem szabad átadni az állami iskolának, hanem újra be kell írni a felekezeti iskolába. (Közölve a főigazgatóságok és tanfelügyelőségek hivatalos lapjában.)

Tudomásom van róla, hogy ezen rendelet alapján meg akarják egyes helyeken akadályozni az I. oszt. tanulók felvételét.

A miniszteri rendelet nem veszi tekintetbe a szülők azon jogát, hogy a gyermekeket a maguk választotta iskolába írhatják be, ezért kértem annak visszavonását. Addig is, míg ez megtörténik, a renDELETEH alkalmazkodni kell a következők pontos megtartásával:

1. Olyan iskolában, ahol a tavalyi növendékek beírása után nem telik be a törvényes létszám, a törvényes létszámig az I. osztályos növendékek felvétele meg nem akadályozható.

2. Ahol a tavalyi növendékek beírása után a törvényes létszám betelik, és ezen alapon az I. oszt. növendékek nyilatkozatát nem fogadják el, a visszautasított nyilatkozatokkal úgy kell eljárni, mint azt fentebb leírtam, a *cu motivul* szavak helyett ezt kell írni: pe baza ord. Min. 9448—1938. A növendékek azonban, mint számfelettek, nem írhatók be hozzánk mindaddig, míg a miniszter nem intézkedik. Ki kell mutatni azt is, hogy a beiratkozott felsőbb osztályos növendékek közül kik azok, akiket szüleik hajlandók az állami iskolába átíratni és miért. Minden törvényes eszközzel megkísérlem ezeknek a tőlünk kimaradó I. oszt. növendékeknek a helyzetét rendezni. Ha pedig a beíratások befejezése előtt megérkeznék a miniszter kedvező döntése, külön értesíteni fogom az összes iskolákat.

Korengedélyért, 1930 december 31 előtt született gyermekeknél az ill. főigazgatósághoz (inspectoratul școlar) kell folyamodni az ill. tanfelügyelőségen (revizorat) keresztül, még augusztus hóban. Elutasítás esetén az elutasító rendelet beküldése mellett hivatalomon keresztül vagy közvetlenül ajánlatos a minisztériumhoz felebezni, valamint abban az esetben is, ha a válasz két hét alatt nem érkezik meg.

Azok a szülők, akik gyermeküket az I. osztályba akarják beírni, már augusztus hó folyamán szerezzék be a születési anyakönyvi kivonatot, hogy az szükség esetén kéznél legyen, ámbár a minisztérium 163625—1937. sz. rendeletével megállapította, hogy a nyilatkozaton kívül más irat a beíratkozáshoz nem kell. Ha az anyakönyvi kivonat akár a név írásában, akár a vallás feltüntetésében hibás, annak kijavítására az ill. egyh.-megyei ügyész útján a törvényes lépéseket haladéktalanul meg kell tenni. Teljesen jogtalan a beíratkozásnál orvosi bizonyítványt követelni.

Az állami iskolai törvény végrehajtási utasítása 30. fej. szerint bizonyítani kell, hogy a tanuló letette a magánoktatási törvényben előírt vizsgálatot. Ez a fejezet tehát csupán a nyilvánossági jog nélküli iskolákra vonatkozik, s az igazolás legegyszerűbb módja a hiteles anyakönyv bemutatása.

A nyilvánossági jog nélküli iskolákban egyszer bukott tanulók

iskoláinkba beírhatók, a kétszer bukottakat az állami iskolába kell beírni, de a tanfelügyelőség engedélyével, vagy az áll. isk. igazgató igazolványa alapján a mi iskoláinkba beírhatók.

A beírható tanulók létszáma osztályonként 50, ha a működési engedélyben kevesebb nincs megszabva. Olyan osztályokba, ahol csak V—VI—VII. osztályos növendékek vannak, a létszám 40.

Ha az előírt létszámnál többen jelentkeznek, a kiválogatást a felekezeti iskola végzi, legegyszerűbben úgy, hogy csak azoknak bocsátja rendelkezésre a nyilatkozat mintát, akiket hajlandó felvenni. Ha ebben a tekintetben az állami iskolai igazgató nehézségeket támaszt, az összes adatok közlésével azonnal jelentendő.

Ismételten körrendeletileg hangsúlyoztam, hogy az állami iskolai igazgató felekezeti iskolánknak nem felettes hatósága, hacsak külön írásos miniszteri megbízása nincs. Ezért tehát a személyesen ismert állami felügyelőkön (inspector, revizor, subrevizor) kívül mindenkitől, aki iskolánkban ellenőrző vizsgálatot akar tartani, kellő udvarias formában igazoló iratot kell kérni. A minisztertől kiadott miniszteri megbízással egyértékű az, ha a megbízatás ténye hivatalos lapunkban, vagy a főigazgatóság hivatalos lapjában megjelent, vagy ha az alsóbb tanügyi hatóság megbízó levele a miniszteri számra hivatkozik.

Bármely nehézség merülne fel a beíratások körül, igyekezni kell azt a törvény és a miniszteri rendeletek alapján helyben barátságos úton rendezni, de ha ez nem sikerül, *azonnal* jelenteni kell a püspöki hivatalnak, lehetőleg még 10-ike előtt.

Ha az állami elemi iskolánál a beíratások idején senki sincs jelen, azonnal jelenteni kell a püspöki hivatalnak, közölve az összes beíratkozási nyilatkozatot tenni akaró növendékek névsorát.

Ha a saját iskolánkba beírt és rendesen feljáró növendékeket az állami iskolai igazgató igazolatlan mulasztásáért birsággal sújtja, az esperesi hivatalon keresztül az egyházmegyei ügyész jogsegélyét kell kérni, aki a megfelelő törvényes útasításokat erra nézve megkapta. — Oradea, 1938. aug. 17. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

5557—1938-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Felhívom a tanítóválasztó egyházközségek és az esperes urak figyelmét, hogy a fennálló állami törvényes intézkedések és egyházkerületi határozatok értelmében tanítóvá csak a következő kellekekkel rendelkező egyének választhatók meg:

1. Tanítói oklevél. Oklevél nélküli végzett tanítóképzősök nem választhatók.

Az oklevél érvényessége megszűnik, ha az illető tanító 6 évig az oklevél kelte után következő szeptember 1-től rendes állásban

nem működött. (El. ok. törvény 116. fej.) Ebbe a hat évbe nem számítható be a helyettes minőségben töltött idő (u. o.) A törvény nem mondja ki, de természetesen, hogy nem számítható be a katonai szolgálatban töltött idő sem.

Megszűnik az oklevél érvényessége, ha rendes tanító állásáról lemond és 2 évnél tovább új állást nem vállal.

Megszűnik az oklevél érvénye, ha a rendes tanító két évnél rövidebb ideig, de kétszernél többször szakítja meg szolgálatát.

Ha az oklevél érvénye az első okból szűnt meg, a törvény jogot ad a tanítónak arra, hogy új képesítő vizsgát tegyen.

Ha az oklevél érvénye a második két okból szűnt meg, új képesítő vizsgálat csak a miniszter engedélyével tehető.

2. Román vizsga. Érvényesek az 1923 január 1 óta szerzett külön bizonyítványok a sikeresen letett román vizsgáról.

Pótolják ezt: romániai tanintézetben 1926 jan. 1 után szerzett érvényes tanítói oklevél, vagy előzetes miniszteri autorizáció, ez utóbbi a benne foglalt feltételek szerint.

Az 1934 évbéli tájékoztató vizsgán megbukott tanítók, ha egyébként a fenti követelményeknek megfelelnek, választhatók.

Az 1938 évi tanfolyamra való behívás és az azon való részvétel a román vizsgára vonatkozó követelményeket további intézkedések pótolja.

3. Nem református tanítóképzőben végzett tanítók igazolni tartoznak, hogy az E. T. VI. tc. 11. §-ban előírt vallástani pótképesítő vizsgát letették.

Az esperes urakat felhívom, hogy ezen feltételek meg nem tartása mellett történt választásokat ne erősítsék meg, s ugyanakkor a fenti kellékek nélkül szükölködő tanítót működésétől azonnal függeszték fel és gondoskodjanak helyettesítéséről, a mulasztást elkövető presbiteriumok és iskolaszéki elnökök ellen pedig az eljárást haladéktalanul indítsák meg.

Ezen körrendeletem megjelenése után hatályukat veszti előző hasonló tárgyú körrendeleteim.

Oradea, 1938. augusztus 18. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

5574—1938. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Jelen soraimmal egyidejűleg megküldtem minden iskolának Er c s e Miklós igazgató-tanító úr árjegyzékét fizikai eszközökről.

A tanító úr bemutatta hivatalomban ezeket az eszközöket, s igazolom, hogy amit a tanszerekről árjegyzékében ír, a valóságnak megfelel.

Ezért ajánlom az iskolafenntartó egyházközségeknek, hogy a rendelkezésükre álló anyagi eszközökhöz mérten igyekezzenek fizikai tanfelszerelésüket innen kiegészíteni.

A megrendeléseket lehet közvetlenül az árjegyzékben jelzett címre küldeni, de lehet a tanszerraktár közvetítését is igénybe venni. Ebben az esetben a megrendeléssel egyidejűleg be kell küldeni a megrendelés értékének 20°-át, s nyilatkozatot kell adni arra nézve, hogy a rendelés többi része a legközelebb esedékes állam-

segélyből vagy kerületi tanítói segélyből levonható. A beérkező megrendeléseket tanszerraktárunk összegyűjtve, szept. 10-én adja át a tanszerkészítőnek, esetleg később beérkező megrendeléseket mindig a következő hónap elsején.

Nagyvárad, 1938 aug. 20. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

5769—1938-I. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Lelkészi Hivatalnak.* A Vallás és Művészeti Minisztérium 33989—1938. sz. a. leiratban felhívott, hogy az 1937. évi november hó 17-én megküldött mértékletességi Szövetség 25807. számú felhívását ismételten ajánljam a Lelkész urak figyelmébe. Miután e felhívással kapcsolatos rendelkezésem az 1937. évi december hó 1-én megjelent hivatalos lapunk 34. számában 7601—1937. sz. alatt közölve lett, kérem a Nagytiszteletű Esperes és Lelkész urakat, hogy e rendeletemet átolvasni és azt b. figyelmükbe venni sziveskedjenek.

Oradea, 1938 augusztus 17. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

5702—1938-I. sz. **Pályázat.** Az Eriului-i ref. egyházmegye kebelébe tartozó, eltávozás folytán megüresedett, voidai rendes lelkészi állásra. Javadalom: 1. 9 hold 1388 négyszögöl föld haszonélvezete, adóját az egyház fizeti, 2. 22 kat. hold állami föld, melyért az egyház nem szavatol, adóját lelkész fizeti, 3. 21 köböl, azaz 21 köböl rozs természetben, 4. 65 kis cseber bor megváltási ára: 3.000 Lei, 5. 5 öl kemény tűzifa megváltási ára: 3.000 Lei, 6. Lakás egy kat. hold beltelekkel, 7. Stóla az e. ker. megállapítása szerint, 8. Állami fizetés kiegészítés, melyért az egyház nem szavatol, 9. Legelő jog a legelőből. **Kötelesség:** az összes lelkészi teendők végzése és az állami elemi iskolába járó ref. növendékek hitoktatása. Pályázati határidő a megjelenéstől számított három hét. A pályázni kívánók kérvényüket lelkészi oklevelükkel, állampolgársági és saját esperesük által, a pályázati hirdetés közzlése után láttamozott szolgálati bizonyítványokkal felszerelve, Szabo Zoltán espereshez Săcueni jud. Bihor küldjék be. Oradea, 1938. augusztus 11. Sulyok István sk. püspök.

367—1938. sz. **Pályázat.** A tormac-i egyháztanács pályázatot hirdet 5 tanerős iskolájának egy helyettes férfi tanítói állására. Javadalom: Készpénz 10.000 Lei, havi előleges részletekben, 6 hold szántó, melynek adóját az egyház fizeti. 10 q. buza, 5 q. zab, 2 m³ tűzifa. Eredményes belmissziói munkásság esetén még évi 1200 Lei lakáspénz.

Kötelesség: A presbyterium által kijelölt osztály vezetése. Részvétel a belmissziói és egyházépítő munkában, általában a törvény és egyházi főhatóság által kiszabott kötelességek végzése. — Presbyterium feltétlenül megkívánja, hogy a pályázó hatósági orvosi bizonyítvánnyal igazolja, mely szerint teljesen egészséges és nem szenved semminemű tüdőbajban. Előnyben részesül a román nyelvet minél jobban bírja. Pályázati határidő szept. 4. Az állás választás után azonnal elfoglalandó. Kérvények a lelk. hiv. címére küldendők.

Tormac, jud. Timiș. Presbyterium. (Esperesi sz. 1416—1938.)

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Arad Cermeiu

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházkerületében

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Református Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizelési ár: egész évre 360 lei. Fél évre 180 lei. — Egyes lappéldányok ára 10 lei. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Nagyt. Lelkész uraknak szives figyelmébe ajánlom

REFORMÁTUS papi szabóságomat

Felelősséggel készítek ORLE. (Szánthó) palástot; palást-átalakítást, u. m. selymezést, lerakást. A palást-árek főveggel együtt minőség szerint 2500—5500-ig változó. Távolabbi paróchiákra személyesen is elmegyek. Postai megrendelést pontosan teljesítek. Esetleges információért a helybeli lelk. hivatalhoz sziveskedjek fordulni

Tisztelettel: **CSAPÓ LAJOS** papi szabósága
Satu-Mare, Ștefan Cel Mare 7.

Alapítási év 1897.

Egyházkerületünk kiadásában megjelent
KISBETŰS HANGJEGYES ÉNEKESKÖNYV
színes és fekete vászonkötésben ára 60 Lei

KÁLVIN-KÖNYVNYOMDA

Tulajnosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, STRADA DR. LAZAR AUREL 14.
a Református Leánynevelő-intézet épületben

Kálvin-könyvnyomda, Oradea.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelősszerkesztő: KOVÁCS J.

Egyházkerületünk problémái.

XV.

(Folytatás és vége.)

Jaj annak, aki ezeket nem érzi, aki nem szokott gyötrődni fölöttük, akinek nem probléma önmaga és hivatása! Az soha sem találja meg egyházunk problémáinak megoldását! Mert szivéből hiányzik a megoldás kulcsa. Minden probléma megoldásának egyetlenegy kulcsa, titka, nyitja és eszköze van, ami nem rajtunk kívül, hanem egyedül bennünk van, bennünk kell lennie! Ez a szeretet: az Ur Jézus és népünk szeretete. E kettős szeretet nélkül egyetlenegy problémát sem lehet sohasem megoldani. Akiben ez nincs meg, ha most indult el erre a pályára, akkor forduljon vissza és ne vegye vállára a palástot. Ha pedig már felvette, akkor tegye le és más uton induljon tovább. Mert lekipásztornak lenni a leggyönyörűbb hivatás, ha szivünkben itt van a kettős szeretet, de a leggyötrelmesebb robot és a legnagyobb lelkiismeretlenség, a legbűnösebb hazugság, ha hiányzik belőle!

Szeressük Krisztust és szeressük a népet!

Szeressük Krisztust: Kell-e ezt előttünk indokolni, hangsúlyozni, mikor mi legjobban érezzük az ige örök igazságát: »Ő előbb szeretett minket«, mert bennünket arra választott, hogy követői, hírnökei, tolmácsai legyünk a világban? Kell-e hangsúlyozni, ha érezzük ennek az elválasztásnak méltóságát? És lehet — ezt iránta való szeretet nélkül betölteni? Van-e más, ami erőt adhat ennek a sokszor eredménytelen, sokszor erőnkön felül való hivatásnak betöltésére, mint az iránta való szeretet?

És szeressük a népet, úgy, amint van: hibáiban és bűneiben. Sőt éppen azért szeressük, mert ilyen, mert annál nagyobb szüksége van szeretetünkre. Mert beteg és betegségének legnagyobb orvossága a szeretet. Nem a mi szeretetünk, hanem Krisztus szeretete, de nekünk az Ő szeretetét kell a mi szeretetünkben megéreztetni! Ha a mi szeretetünkben sem érzi meg — kérdem — miből fogja megérezni? Népünk szeretetre vágyik, mert ebben volt a legkevesebb része s ma még annál is kevesebb van. Kitől várhatja, ha nem tőlünk, kik véreből való vér vagyunk és közüle, belőle nőttünk

ki — egy vagy három, vagy öt nemzedékkal ezelőtt: mindegy. Kitől várhatja tehát több joggal, mint tőlünk és ki adja meg neki, ha mi nem?!

Szeressük Krisztust és népünket, hogy népünk megszeresse Krisztust! Mert erre nincs más emberi eszköz, csak a mi kettős szeretetünk.

Van két jó barátod. Egyformán szereted mindakettőt, de ők még nem szeretik egymást. Neked az minden óhajod és akkor volnál boldog, ha ők ketten is jó barátokká lennének és megszeretnék egymást. Minden reményed a te szereteted, mely mindkettő iránt egyformán hatja át szivedet. Ilyen két barátod van — minden lelkipásztornak — Krisztus és népünk. Sőt több, mint barátod: testvéred. Az egyik mennyei örök testvér, aki lehajlik hozzád, a másik földi, vérbeli testvér, kihez neked kell lehajolnod, hogy Hozzá: Krisztushoz felemeld. A kettőnek a te szivedben kell találkozni egymásra találni, baráttá, testvérré lenni, ami csak úgy lehetséges, ha szived Krisztus szeretetének csatornája lesz, melyen át népünkhöz eljusson.

Akkor nem lesznek többé problémáink, mert minden probléma megoldást nyer Jézus Krisztus által!

* * *

Ez értekezés megírására a cluji theologia megtisztelő felkérése adott alkalmat, midőn arra hívott fel, hogy az ez évi szokásos februári theologus konferencián tartsak előadást egyházkerületünk problémáiról. Az előadást megtartása után le akartam hivatalos lapunkban egy-két cikk alakjában közölni. De mikor megírásához hozzáfogtam, akkor láttam, hogy a tárgy sokkal nagyobb terjedelmet igényel, mert részletesebb kidolgozásra alkalmas, mint amilyen alakban a theologus ifjak előtt — az időhöz alkalmazkodva — megtartottam. Tehát az ott tartott előadás ennek az értekezésnek csak rövid vázlata.

Részletesebb kidolgozásával és külön megjelentetésével főképen az volt a célom, hogy ezekkel a problémákkal azok is megismerkedjenek és foglalkozhassanak, akiknek erre eddig nem volt alkalmuk és akik hivatalos lapunkat: a Reformátusok Lapját nem olvassák.

Szeretettel ajánlom e sorokat első sorban azoknak a világi testvéreimnek, akiket Isten akarata egyházunk kisebb, vagy nagyobb területére vezetőnek állított. Azzal az irántuk való szeretetből fakadó kéréssel teszem ezt, hogy ha problémáink fontosságát írásomból megismerték, vagy megérezték, akkor a megoldás munkálásában álljanak oda segítő testvéri szívvvel és lélekkel lelki-

pásztor testvéreim mellé, akik sok helyen egyedül és meg nem értve küzdenek és viaskodnak anyaszentegyházunkért, népünkért és Isten országáért.

Ebben a küzdelemben részt venni nemcsak munka, hanem gyönyörűség és dicsőség! De belőle ne reánk, hanem Isten nevére térjen dicsőség!

Debreczeni István.

Szeptember elején.

A költő szeptember végén érezte a borongó, sejtelmes érzéseket, mi szülők az elején érezzük a szorongás, aggodalom, gond fenyegető felsötétlését. Anyagi természetű, reális tépelődések és szoros számbavetések teszik álmatlanná az éjszakákat: előteremteti az iskolába menő gyermekek felszerelését, különböző díjakat. Másrészt az iskola választás, a jövő előkészítésének felelősség terhes gondja lovagolja izzadttá a lelket. Saját felekezeti iskoláink léte, megmaradása kényszerítő erővel mutat a mindinkább néptelenedő iskolák felé, míg ugyanakkor a keserű tapasztalatok fájó meggondolásra készítetnek. Eltitkolhatatlan és hovatovább tragikussá váló tény az, hogy egyik középiskolánknak sincs nyilvánossági joga s így gyermekeinknek évente kétszer kell bizottság előtt vizsgázni, a szülőknek pedig viselni a költségeket. És ha ehhez számítjuk, hogy egyetlen fiu-főgimnáziumunk végzett növendékei közül p. o. ez évben, sőt — úgy tudom — tavaly is, egyetlen egy se tudott átmenni az érettségire: nem csodálkozhatunk, ha mind több szülő elviszi fiát az utolsó évekre más intézetbe, hol több reménye lehet a sikeres vizsgára.

Nem kutatjuk az okokat. Meg vagyunk győződve, hogy az illetékesek minden lehetőt elkövetnek a jó eredmény érdekében. De ha ez így menne továbbra is, kétségtelenül szomorú következményei lennének.

Azonban — hála legyen érette a Gondviselőnek! — ez a mostani szeptember eleje több reménnyel biztat, mint az eddigiek. Megnyugtatóssal szolgál a magas kormány aug. 4-én közzétett kisebbségi törvényrendelete, amely bennünket e helyen kizárólag egyházi és iskolai tekintetben érdekel. Bizalommal tekintünk az elkövetkező intézkedések elé, amelyek közt rendkívül fontos számunkra az elintézetlen nyilvánossági jog iránti kérések mielőbbi eldöntése, elemi iskolás gyermekeink beirhatásának zavartalan szabadsága és az, hogy maturázó fiaink a magyarul tanult tárgyakból anyanyelvükön vizsgázhatnak.

Ezek azok, amelyek reménysugárt gyújtanak a szeptember eiejének borulatába s úgy a szülőknek, mint a gyermekeknek megkönnyítik az iskolai év elkezdésének terhét. Higyjük, hogy a biztató kezdet eredményes és kívánt véghez vezet.

Boruzs Lajos.

Beszámoló a székelyudvarhelyi továbbképző-tanfolyamról.

F. évi július hó 4—20. között mintegy 60 tanítónő hallgatta a székelyudvarhelyi továbbképző-tanfolyamon az elméleti és gyakorlati kiképzést szolgáló előadásokat. Ezek az elméleti és gyakorlati tudnivalók oly nagy hozzáértéssel voltak összeválogatva, hogy alkalmasok voltak a diákevekben szerzett ismeretek felfrissítésére, de tartalmazták a tudomány új vívmányának az ismertetését is.

Kerületünk 9 tanítónőt küldött ki erre a tanfolyamra. Az erdélyi egyházkerület vezetője nevében Illés Gyula tanügyi tanácsos köszöntötte a testvér-kerület kiküldötteit. — »Tolmácsolják az intézményekben szegényebb testvér-kerületnek azt a szeretetet, amellyel hozzánk küldött tanítónőit fogadtuk. Igérem, hogy a jövőben rendezendő tanfolyamainkat is szívesen nyitjuk meg előttük« — mondotta.

A tanfolyam mindegyik órája tartalmazott olyan anyagot, amelyre vagy az iskolai, vagy az iskolán kívüli munkában szükségünk van. Nagyon nehéz volna megmondani, hogy ezek közül melyik jelentett többet, vagy hasznosabbat a mi számunkra, hiszen mind az elméleti, mind a gyakorlati kiképzés egyformán felhasználható adatokat, ismereteket vagy rész terveket adott. Ha mégis fölibe akarnánk emelni egyiket a másiknak, azt mondhatnám, hogy az egész tanfolyam a munka-iskola gondolatán épült fel.

A munka-iskola történetét, célját, módszerét Váróné Csathó G. igazgatónő ismertette. Előadásainak minden mondatában kihangsúlyozta, hogy itt az ideje már, hogy a gyermeket ne tekintsük egy kis felnőttnek, hanem *gyermeknek*. Az iskolának nemcsak az a kötelessége, hogy megtöltsé őket az ismeretek halmazával, hanem sokkal inkább kötelessége nevelni a reábizottakat. »Tudós ember nem mindenki lehet, de erkölcsössé mindenkit nevelni kell« — mondotta. Természetesen a munka-iskola eredménye elsősorban függ a tanító személyiségétől. Igaza van Foersternek, amidőn ezt a jelmondatot illeszti egyik fontos pedagógiai munkája elé: »A tanító, ki csak az értelmet műveli, mester ember. A tanító, ki jellemfejlesztésre törekszik, művész.«

Mindazt, amit előadásaiban a munka-iskola módszeréről hallottunk, illusztrálták a gyakorlati tanítások s az ügyességi tárgyaknál az óra tervszerinti feldolgozása. Ha a torna- és rajzórák anyagát olyan lelkiismeretesen dolgozza fel a tanító, amint arra utasítást kapott, az iskolája bizonyára élénkebb, színesebb lesz.

A magyar és román irodalmi anyagból igen helyes megérzéssel azt választották a tanfolyam anyagául, amelyet az iskolában részletesen nem tanultunk annak idején. Különösen sokat jelentett az az irodalmi tájékoztató, mely a modern irodalmi termékek rengetegében utbaigazit a kimagaslóbb művészi alkotások felé.

Nagyon érdekes volt a természettani anyagnak az összeállítása is. Sok gyűjteményt láttunk, amelyeket a tanító maga is elkészíthet s barátságosabbá teheti vele az iskolát s kiegészítheti vele a hiányos felszerelést. A geológiát, amelyet Bányai János Európa-szerte híres tudós magyarázott, úgy megszerettük, hogy gyűjteményt is állított össze ki-ki magának a fontosabb ásványokból. A legnépszerűbb téma talán mégis a vitaminok voltak. Egy pillanatig sem volt elvont tudományoskodás, hanem esetről-esetre bemutatta a vitaminok értékét táplálkozásunkban s megtanított arra, hogy kell táplálkoznunk, hogy elegendő vitamin kerüljön a szervezetünkbe. A tanító sokirányú társadalmi tevékenysége mellett nem utolsó helyen áll az a feladata sem, hogy reámutasson a falu helytelen, egyoldalú táplálkozására s tőle telhető módon igyekezzék odahatni, hogy egészséges irányban változzék az meg. — A csecsemőápolás ismerete és ismertetése szintén társadalmi kötelessége a tanítónőnek, mert a falusi fiatal anyák jórésze teljesen tájékozatlan az elsősülött gyermek megérkezésekor s ennek a tudatlanságnak egész nemzedékek esnek áldozatul. Mindezeket azonban nem előadás alakjában veszik be faluhelyen, hanem — a tapasztalat bizonyosága szerint — közvetlen beszélgetés alkalmával.

A vallástani anyag három részből állott: az első rész az egyházzal és annak missziói munkájáról, a második a vallásos nevelésről s a harmadik az erdélyi fejedelmekről és nagyasszonyokról szólt. Az egyháznak csak annyiban van létjogosultsága, amennyiben az Isten üzenetét közvetíti kultusz által vagy kultuszon kívül. Az egyháznak nagyon fontos tere az iskola. Ha az iskolában a vallásos nevelést elintézzük a vallástani anyag megtanításával, eredménytelen munkát végeztünk.

Külön ki kell emelni a kerületi tanügyi előadó nekünk szánt délutánját, amikor az iskolai, adminisztrációs téren felmerülő nehézségeket, tanácstalanságot törvények alapján világította meg előttünk-

Ugyancsak ilyen irányban vált hasznunkra az új törvény 100 (?) fejezetének ismertetése is.

Mindezek csak a tartalmát sejtetik a tanfolyamnak. Maga a keret azonban, ahogy azt az udvarhelyi tanítóképző vezetősége megrendezte, páratlanul vonzó és jó volt. Elsőrendű ellátás, vasárnaponkénti kirándulások a Szent-Anna tóhoz, Szovátára s a Hargita-fürdőhöz, — rádió, fürdőszoba, stb. — jelentették azt a kulturnívót, amely a falusi tanítónőnek mindenkori igénye és álma.

Mi, akik résztvettünk ezen a tanfolyamon, hálásan emlékezünk vissza az udvarhelyi intézet nyújtotta javakra s e helyen is köszönjük vendégszeretetüket.

Bódis Ágnes,
tanítónő.

A GYERMEK.

A múlt év folyamán Párizsban nemzetközi elemi iskolai és népművelési kongresszus volt, melyen 44 nemzet képviselőjében, mintegy 3000 neves pedagógus vett részt. A kongresszus, mint vezérelveket, a következőket szűrte le:

»A gyermekekben nem kicsiny, értelmetlen felnőtteket, hanem olyan lényeket kell tekinteni, akiknek saját jellegű élményeik, sőt saját szociális törvényeik vannak. Meg kell adni a gyermekeknek a jogot, hogy képességeiket és erőiket szabadon kifejthessék, mint a felnőttek. Az iskola nem más intézmények függvénye, több annál; a pedagógia csak úgy tudja hatását eredményesen érvényesíteni, ha nem az uralkodás kizárólagos tárgyaként kezeli a gyermeket.«

Nagyon jól esett olvasni a fentti megállapításokat, mert a saját, kísérleti eszközök nélkül, a megfigyelés módszerével végzett, e helyen többször leszögezett állításaink igazolását látjuk benne. Többször leszögeztük már, hogy a gyermek pszichéje csak hasonlít, de sokban elüt a felnőttektől. A külvilág és annak tárgyai a gyermekre egészen más benyomást tesznek, mint a felnőttekre. A gyermek élményei egészen mások, mint a felnőttek élményei. Szociális érzéke egészen más, sőt eleinte egyáltalában nincsen is a gyermeknek. A gyermek tetteit a felnőttekre érvényes mértékkel mérni nem lehet.

A gyermek szabad kifejlődéseinek teret kell adni; a folytonosan felnőttek járszalagán vezetett gyermek önállóságát elveszti és az élet feladataival nehezen fog megbirkózni. Megértéssel és szeretettel kell nevelni a gyermeket; a felette való uralkodás igaz-

ságtalan, elkeseríti a gyermeket és megakadályozza természetes kifejlődését.

Mondom, többször leszögeztük már ezeket a szaktudósok által is igazolt nevelési elveket; ezuttal csak azért ujtjuk fel ezeket, mert nagy általánosságban egészen más elvek érvényesülnek a nevelés terén. A gyermeket a felnőttek kicsinyített képmásának tekintik és a felnőttekre érvényes mértékekkel mérlegelik minden tetteket. Elítélik a gyermekeket, ha jobban szereti a szabadlevegőt, mint az iskola zártlevegőjét; ha madarak után futkos, mikor tanulnia kellene; ha hangoskodik, ha ugrál, ha nem ül az asztalnál olyan nyugodtan, mint a nagyapa; ha mindent magának akar; ha szívesebben játszik, mint dolgozik; ha vitatkozik szüleivel; ha nem olyan megfontolt, mint a felnőttek; ha délibábot kerget; ha többre becsül egy galambot, mint egy malacot; ha tűzvészből a lovacsáját és nem a csizmáját menti ki; ha a komoly munkából is játékot csinál; ha étlen-szomjan elhallgatná a mesét, közben irtózik a komoly magyarázatoktól stb.

Pedig hát ez a gyermek világa, ez az irreális, ez a mesevilág, amit ha nem tud, vagy nem akar megérteni, tudomásul venni a nevelő, szakadatlan konfliktusba kerül a gyermekkel és csak nagy küzdelmek árán tudja őt a felnőttek reális világába bevezetni.

Spencer Herbert mondja, hogy a gyermek a mesék, az ifju a regények, a felnőtt a reális élet világában él.

Mit jelent ez? Azt, hogy a gyermek minden benyomását irrealizálja, meseszerűvé teszi s ha nevelni akarjuk, minden tudást és minden morált a mese szűrőjén keresztül kell a lelkébe csepegtetni. Jelenti továbbá azt, hogy tettei megítélésénél a mese törvényeit és nem a reális élet kategóriáit kell alapul venni.

A gyermek igazi nevelője csak az lehet, aki gyermekéveibe vissza tudja magát élni, vagy pedig a gyermek-pszichét alaposan ismeri. Aki nem a játékot és a mesét veszi alapul, az tortura alá veti a gyermeket s megakadályozza annak szabad kifejlődését.

Ezeket a reflexiókat keltette bennem a párizsi nemzetközi elemi iskolai és népművelési kongresszus egyöntetű megállapítása, amit örömmel iktatok ismételten ide, hogy indítékokat adjak a gyermek természetes és eredményesebb nevelésére.

Tóth Zsigmond.

HIREK

Harminc éves lelkészi jubileum. Kedves és megható ünnepelésben részesítette Székelyhid reformátussága augusztus 21-én nagyrabecsült papját: Szabó Zoltán esperes-lelkészt abból az alkalomból, hogy harminc év óta szolgál az Úrnak e gyülekezetben. Ünnepi istentisztelet keretében emlékezett meg Orosz Lajos érkeserüi lelkész Isten kegyelméről, mely a lelkész és gyülekezet harmonikus és eredményekben gazdag munkájából látszik. Buzgó imádságban kérte jubilánsra és hiveire Isten további gazdag áldását. Zsufolt templom hallgatta végig az alkalomhoz méltó, szép beszédet. Azután az Úrasztalánál üdvözölték a jubiláló pásztort dr Gulácsy Sándor az egyházközség, Bokor Imre a presbyterium nevében. Majd a Nőszövetség, ifjusági egyesület, elemi iskolások üdvözlete következett, melynek végeztével dr Benedek Imre nyújtotta át a gyülekezet ajándékát, egy értékes órát. Meghatott érzésektől átfűtött hangon mondott köszönetet a jubiláns, visszapillantva az elmúlt 30 év küzdelmeire és örömeire és elkötelezve magát mindhalálig való hűséges szolgálatra. A lelkípásztorok üdvözlését Boruzs Lajos kiskereki-i lelkész tolmácsolta, a politikai hatóságok nevében pedig Frențiu Péter vá-

rosi főjegyző fejezte ki jókívánatait. A református férfikar alkalmi éneke és közének zárta be a lélekemelő ünnepséget. A papilakon a róm. kath. egyház képviselői köszöntötték a jubilánst, élükön Hagen Ferenc esperessel. Sok szép beszéddel tarkított és vidám bankett fejezte be a kellemes emlékű napot.

A leány-cserkészek világjamboree-ja 1939-ben Budapesten lesz, a Cserkészlányok Világszövetségének Skóciában 1937-ben megtartott gyűlésén egyhangulag hozott határozatából kifolyólag. Az első magyar leánycsapat 1920-ban alakult meg. Magyarországon már nagyon sok leánytábor van. Nagyrésze négy nyelvet is beszél.

Betiltották a szekták működését. A július 15-én életbe lépett miniszteri rendelet betiltja mindazon vallásos jellegű alakulatokat, melyeknek tanításai az állam törvényeivel, a jó erkölccsel s a közrenddel ellentétben állanak. Betiltották ennek alapján: a millenisták, nemzetközi bibliakutató, Jehova tanui, pünkösdsők, reszketősök, Isten apostoli egyháza, nazarénusok, bünbánók, reformált adventisták, aratók, innocentisták szektáit. Ezek számára tilos mindenféle iratterjesztés is! A többi szekták közül a kultuszminiszterium egyenes ellenőrzése alatt működhetnek a baptisták, 7. napos adventisták és az evangéliumi keresztények.

Jó családból való, négy gimnáziumot végzett, lutheránus vallásu 18 éves ifju, ki orgonában teljesen jártas s belmissziói munkában is segédkezne, szerény díjazásért önálló kántori állást keres. — Megkeresések: Kovács Tibor Baia Sprie vagy a Baia Sprie-i Református Lelkészi Hivatalhoz küldendők.

A Sălistei román nyelvű kurzuson résztvett tanítóink minden vasárnap istentiszteletet tartottak. Az istentiszteletek persely pénzének felét a szászvárosi, másik felét a nagyváradai Református Árvaháznak küldték el

(250—250 Lei.) Katona Jenő tanító verses imádságának sokszorosításából fennmaradt tiszta jövedelmet (40 Lei) szerző a nagyváradai Református Árvaháznak engedte át. A 290 Leit hálásan köszönjük, s annak bizonyosságul könyveljük el, hogy a református tanítószáz legnehezebb körülmények között is kész áldozatot hozni egyházáért és árváinkért. *A Református Árvaház Bizottságának Elnöksége.*

Társszerkesztők:

Ardai Aladár, Bokor Sándor.
Boruzs Lajos, Tóth Zsigmond.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

5381—1938-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* A fennhatóságom alatt álló magyar tannyelvű iskolák számára kizárólagos kötelező használatra a következő tankönyveket rendeltem el:

A) Vallástani kézikönyvek:

I—II. osztály. <i>Zöld Mihály:</i> A református gyermek első valláskönyve. Miniszteri jóváhagyás száma 754—1935.	15 Leu
III. osztály. <i>Czina Sándor:</i> Ó-szövetségi történetek. Min. jóváhagyás száma 750—1935.	15 Leu
IV. osztály. <i>Tőkés Gyula:</i> Jézus élete. Min. jóváhagyás száma 751—1935.	15 Leu
V. osztály. <i>Szendrei Dénes:</i> Jézus tanításai és csodatételei. Min. jóváhagyás száma 752—1935.	20 Leu
VI. osztály. <i>Tőkés Gyula:</i> Egyháztörténelem. Min. jóváhagyás száma 761—1935.	25 Leu
VII. osztály. <i>Debreczeni István:</i> Hittan és erkölctan. Min. jóváhagyás száma 755—1935.	20 Leu

Kapható kizárólag az egyházkerületi tankönyvraktárban.

B) A többi tantárgyak tanítására szolgáló kézikönyvek.

- I. osztály. *Czina Sándor: Betűkert* ABC ref. iskolák számára. Miniszteri engedélyezési sz. 411—1938. (Kizárólag az egyházker. tankönyvraktárban kapható) 26 Leu
- II. osztály. *Lőrinczy Ferenc, Bedelelean Diomed, Cali Sándor és Ósz Sándor: Magyar nyelv; olvasókönyv és egyéb tudnivalók. Számtan és limba română a magyar tannyelvü elemi iskolák II. oszt. számára, a legújabb 1938. évi tanterv alapján engedélyezve. Eng. 74—1938. és 115—1938. Cons. Perm. sz. alatt* ... 60 Leu
- III. osztály. *Lőrinczy Ferenc, Bedelelean Diomed, Ósz Sándor és Ferenczy Gábor: Magyar olvasókönyv, magyar nyelvtan, természettudomány, számtan, limba română, istoria, geografia, a magyar tannyelvü elemi iskolák III. osztálya számára a legújabb 1938. évi tanterv alapján. Eng. 73—1938., 91—1938. és 102—1938. Cons. Perm. sz. alatt* 80 Leu
- IV. osztály. *Lőrinczy Ferenc, Bedelelean Diomed, C. Stan, Ferenczy Gábor, Cali Sándor: Magyar olvasókönyv, magyar nyelvtan, természetrajz, földrajz, számtan, limba română, gramatica és istoria, a magyar tannyelvü elemi iskolák IV. o. számára, a legújabb 1938. évi tanterv alapján. Eng. 72—1938., 90—1938., 92—1938. és 115—1938. szám alatt* 90 Leu
- V. osztály. *Lőrinczy Ferenc, Bedelelean Diomed, C. Stan, Ferenczy Gábor, Cali Sándor és Ósz Sándor: Magyar olvasó, magyar nyelvtan, társadalmi és állampolgári nevelés, földrajz, természettudományok, egészségtan, mezőgazdasági ismeretek és a teljes román anyag: Intuiție, cetire, memorizare, exerciții gramaticale, istorie. Eng. 437—1936. és 566—1936. sz. alatt* 100 Leu
- VI. osztály. *Lőrinczy Ferenc, Bedelelean Diomed, C. Stan, Ferenczy Gábor, Cali Sándor és Ósz Sándor: Magyar olvasó, magyar nyelvtan, társadalmi és állampolgári nevelés, természettudományok, egészségtan, mezőgazdasági ismeretek és a teljes román anyag, u. m. Intuiție, cetire, memorizare, exerciții gramaticale, istoria, geografia. Eng. 437—1936. és 566—1936. sz. alatt* 100 Leu

VII. osztály. *Lőrinczy Ferenc, Bedeleian Diomed, C. Stan, Ferenczi Gábor és Ősz Sándor*: Magyar olvasó, magyar nyelvtan, társadalmi és állampolgári nevelés, természettudományok, egészségügy, mezőgazdasági ismeretek és a teljes román anyag, u. m. Intuiție, cetire, memorizare, exerciții gramaticale, istoria, geografia. Eng. szám 437—1936. és 566—1936. 100 Leu

A Minerva-féle tankönyvek fenti bolti árából, abban az esetben, ha a megrendeléseket közvetlenül a *Minerva R. T. Cluj. Str. Baron L. Pop* 5. eszközlik, a cég az iskoláknak 20% engedményt ad. A tényleges postai költségeket (szállítás, utánvételezés) a cég felszámítja.

A 20% engedmény felhasználására 3673—1936. sz. a. az esperesek útján közölt intézkedésem marad érvényben.

Oradea, 1938 aug. 16. Atyafiságos szeretettel: **Sulyok István** sk., püspök.

Értesítés. A kiküldött iskolai nyomtatványok közül hiányzik az anyakönyv. A minisztérium t. i. ezen nyomtatvány tárgyában rendeletet adott ki. Ez a rendelet esetleg szükségessé teheti az anyakönyv eddigi alakjának megváltoztatását, s ezért a tanszerraktár nem készítheti el addig az anyakönyv nyomtatványát, míg meg nem kapja a minisztériumtól a szükséges felvilágosításokat. A jelenléti naplót egyes iskolák szintén nem kapták meg, mert a könyvkötőnek a kötés megfelelő elkészítésére hosszabb időre van szüksége. Az előadások megkezdéséig azonban a jelenléti naplót minden iskola meg fogja kapni. 5960—1939. szám.

5976—1938-I. sz. **Pályázat** a banati egyházmegyébe kebeleztetett caransebesi ref. egyház halálozás folytán megüresedett rendes lelkészi állására. **Javaldalom:** A) Díjlevél szerint: 1. Lakás az ujonnan épült lelkézlakon. 2. 14.400 leu készpénz. 3. A Királyhágómelléki Egyházkerület 161—1927 sz. határozatával megszavazott évi 18.000 leu közalapi segély. 4. Államsegély. 5. Stóla egyházkerületi határozat szerint. B) Az orșovai fiókegyháztól évi 6000 leu fizetés. **Megjegyzés:** Jelen díjlevél módosításának felsőbb hatósági jóváhagyása és megerősítése folyamatban van. A presbitérium a közalapi segély, államsegély és az orșovai egyháztól nyrendő fizetés kiszolgáltatásáért nem szavatol. **Kötelességek:** A caransebesi egyházban és az egyházhatóság által hozzácsatolt körzetben az összes lelkészi teendők ellátása s az elemi és középiskolás növendékek vallásoktatásának teljesítése. Az állás a kegyeleti idő eltelte után, tehát 1938 december 1-én elfoglalandó, esetleg megegyezés útján előbb is. A pályázni kívánók kérvényeket, lelkészi oklevelükkel, (hiteles másolatban) állampolgársági bizonyítványukkal felszerelve és esperesüktől a pályázati hirdetés közzéte után keltezett, vagy láttamozott szolgálati bizonyítványukkal ellátva a pályázat megjelenésétől számított három héten belül Nemes Elemér espereshez küldjék be. (Lugoj, jud. Severin.) Kelt Oradea, 1938 augusztus 23. **Sulyok István**, s. k. püspök.

333
1938

3 clito

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Bihor

Tinca

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Alexandrii 31.

Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

**Ref. Egyházkerületünk
kiadásában megjelent**

Kisbetűs

Hangjegyes

Énekeskönyv

szines és fekete vászonkötésben

Ára 60 Lei.

KÁLVIN-KÖNYVNYOMDA

Tulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, STRADA Dr. LAZAR AUREL 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületben

Kálvin-könyvnyomda, Oradea.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelősszerkesztő: KOVACS J.

Törvényeink.

Egyházi életünket törvények szabályozzák, amelyeket magunk alkottunk, de amelyeknek hatályát az állami legfelsőbb hatalom is elismerte azáltal, hogy megerősítette azokat. Ezek az egyházi törvények csak reánk, reformátusokra vonatkoznak, minket köteleznek s a mi jogainkat írják elő. A református ember mindig is szívesen hivatkozott törvényben biztosított jogaira, ha nem is teljesítette mindig szívesen az előirt kötelességeket. Az azonban jóleső érzéssel töltötte el mindenha, hogy nekünk reformátusoknak van külön egyházi törvényünk, könyvbe foglalva, paragrafusokba szedve és e paragrafusokat alkalomadtán rá lehet huzni akárkire. A belső embereknek meg természetyszerűleg kifogástalanul tudniok kellett mindig a törvényt, mert az egyházi életnek minden kifelé néző oldalán ott van a vonatkozó törvénycikk. Ezek ismerete nélkül mozdulni se tud egyetlen funkcionárius se.

1907-ben lépett életbe az a Törvény, amelynél újabb mind e mai napig nincs érvényben nálunk, romániai reformátusoknál. Harmincegy év még akkor is bemohosította volna e törvény egyik-másik cikkelyét, talán csak paragrafusát, ha békében és a régi keretek között telt volna is el ez az idő. De közben volt egy világháború, határok törtek össze és új határok emelkedtek fel és pedig nem csupán a térképen, hanem a lelkekben is. Újból kell tehát megalkotni a törvényt az idők szellemének megfelelően.

Ezt a szükségét érezte a református egyház másutt is, itt is. Össze is hívták a törvényhozó zsinatot mindenütt, és meg is alkották, életbe is léptették az új törvényt mindenütt, csak nálunk nem! 1927-ben rendeltetett el a zsinati atyák megválasztása, ma már több mint tíz éves a zsinat. Új törvénykönyvünk még nincs. Némely új törvénycikket emlegetnek itt is, ott is, sőt idéznek is belőle, hivatkoznak is rá, sőt szabályrendeletként életbe is léptettek bizonyos módosításokat, amelyeket a Törvény másként szabott meg. Hogy tovább ne menjünk, ott van a lelkész-választásra vonatkozó szakasz. Mi még a régi alapján állunk, az erdélyi kerület régen túlhaladt rajta.

Néha már magunk se tudjuk, melyik az érvényes, mihez tartsuk magunkat. Az egyháztagek is tudják, hogy van valami készülőben, hallják is, hogy a szomszédban másként megy, mint nálunk, sőt megtörténik, hogy egyenesen követelik, hogy az új törvény alapján rendeztessék a pap-választás. Az egyházi adózás ügye, iskola-fenntartás, díjlevelek kérdése, az állami jogsegély és még sok, fel nem sorolható kérdés várja az új, törvényes rendezést. Több mint egy éve olvastam egyik legkitünőbb, egyházi vezető állásban levő jogászember tollából jól megindokolt sürgetést a zsinat mielőbbi befejezésére. Azt hittük, hogy az előkelő helyről jött figyelmeztetés megfelelő helyeken meghallgatásra talál.

Annyira ismerjük a viszonyokat mi is, ha a kulisszák mögé nem láthatunk is, de főként bizunk annyira saját vezetőinkben, hogy a könnyed nemtörődés, vagy a kényelmes elhanyagolás vádját, még ha fölhangzanék is, elhallgattatjuk. De hangot kell adnunk amaz elgondolásunknak, mely szerint eljött a 24-ik órája annak, hogy a zsinat alkossa meg az új törvénykönyvet.

És azt sem gondoljuk, hogy e véleménynyilvánítás időszerűtlen volna. Sőt megvagyunk győződve, hogy eleddig alkalmasabb, megfelelőbb időpontot nem is kaptunk, mint most, mikor az államhatalom részéről is megértést, közeledést tapasztalunk a kisebbségek felé. Református anyaszentegyházunknak vitális érdeke, hogy korszerű törvénykönyve mentől hamarabb érvénybe lépjen. Nem tudjuk, hogy az egyes előkészítő bizottságok mennyire haladtak munkájukkal, mi van készen és mi van tételben (mert azt fel se merjük tételezni, hogy volna valami a kezdet kezdetén), de azt tudjuk, hogy ha teljesen készen volna az egész, akkor se volna korán. Nem lehet és nem szabad tovább nyújtani ezt a dolgot. Illetékes helyen le kell tárgyalni és tető alá hozni az új törvényünket. Szabályrendeletekkel, kerületi határozatokkal nem lehet a törvényt helyettesíteni. A mi népünk arra van nevelve, hogy előtte a »szentesített törvény« valóban szent, valóban törvény, amely előtt meghajlik, tiszteli, de a határozatokra csak legyint: ma így határoznak, holnap úgy. Legyen hát törvény, új, korszerű, megfelelő törvény, amely kielégítse a hosszú várakozást.

Boruzs Lajos.

Értesítés. Tanszerraktárunkban jó minőségű írókréta kapható 100 drb dobozban 40 Leiért. Valamennyi irodai felszerelés szintén jutányos áron beszerezhető. Papírt és borítékot külön rendelő-lapra kell vezetni.

Lelkitáborozáskor.*

Csel. 2: 1 b.: »... mindnyájan egy akarattal együtt valának.«

I. 1. Platon szerint »az emberiség kezdetben egy erőteljes, lelkileg s testileg hatalmas egység volt, de büntetésül az Isten által kettévágatott, és most már az egyik fél óhajtozik a másik után.« Talán ez az ösztön a magyarázata, hogy az ember együttélésre, közösségre vágyik; talán az a törekvés, hogy egyik ember a másiknak életébe, lelkébe beleolvadjon, abban kiteljesedjék; vagy talán az ember magasabbrendűsége. Seneca szerint »egységre, egyetértésre születtünk.« A remetéik, a zárkózott fönségek, azok, akik »észak-fok, titok, idegenség« akarnak lenni, az embergyűlölők, a sovínisták, vagy bigottak, akik »extra regnum«-ot, vagy »extra ecclesiam«-ot vallanak — rendellenes és kivételes emberek, népek és egyházak. Családban élni, a családoknak közösségekbe tömörülni, faji, népi egységet alkotni, a népeknek szövetségeket létesíteni, az egyházaknak egymás felé közeledni, — tehát egyeseknek is, szervezeteknek is, nagy közösségeknek is az együttélésre tudatosan törekedni — ez a helyes. »Az élet nem kívánja tőlünk — mondja Goethe — hogy elszigetelődjünk, különváljunk más népektől; ellenkezőleg arra ösztönöz, hogy minél jobban érintkezzék velük.« Egységre van szükségünk, mert ez Isten akarata: együtt valának mindnyájan egy akarattal.

Minden széthúzás, minden ék, minden sorompó és minden tiltó öv — istenellenes. Nem jelenti ez azt, hogy az egyéniség semmisüljön meg, hogy a nemzetek és egyházak adják fel öntudatukat, tagadják meg hitvallásukat; nem jelent ez sem nemzetköziséget, sem felekezetköziséget, hanem nemzet- és felekezetfelettséget. Jézus, mikor 99 bárányt elhagy, hogy az elveszett egyett megkeresse, és mikor megtalálta, annak örömeire lakomát rendez, ezzel kifejezte, hogy milyen fontosnak és értékesnek tartja az egyes személyiséget. Dante leírja az »Isteni színjáték« c. művében, hogy Kajafást azért a mondásáért, hogy inkább vesszen egy a közösségért, mint a közösség egyért, a pokolban látja, amint két cölöpön fekszik hidnak kifeszítve és ólomruhas alakok szakadatlan sora megy át rajta, hogy ismerje meg minden egyes embernek a súlyát. Tartsa meg minden egyén, nép és felekezet az ő sajátos színezetét és jellegét, legyen minél kiötvözöttebb és kiforrottabb jellem, minél erősebb öntudatu nemzet és határozottabb hitvallásu felekezet, (tebát az egység első-sorban saját keretén belül legyen meg, és az legyen erős), de mint

* A lipovai konferencián tartott igehirdetés.

lyen, ne feledkezzék meg arról, hogy az egység Isten akarata, hogy a »lidérces messze fény«-eknek, az apró pici lángocskáknak egy máglyában kell összelobogniok, a sóhajoknak orkánná erősödniök, a térdenállva, vagy lehajtott fejjel mondott imáknak eget nyitniok, a titkos szobákban elsuttogott szavaknak mennydörgéssé csattanniok össze.

2. Természetesen nem akármilyen tömörülcs egyezik meg Isten akaratával. A csöcselék, vagy a tömeg nem Isten szerinti egyesülés. »Egy akarattal,« vagyis szervezett módon kell az egyesülésnek történnie. Rendszernek, emellett állandóságnak kell benne érvényesülnie. És az sem közömbös, hogy ez az akarat kié, hogy a vezetés milyen irányban történik. A fészítsd meg-et kiáltó jeruzsálemi tömeg nem Isten akarata szerinti közösség. Nem az az a közösség sem, amely római Circus Maximusban gyült össze (a császártól kezdve a szenátorokon keresztül az utcai söpredek-népig) azért, hogy a keresztyének kivégzését szórakozásból végignézzék. A zárt sorokban menetelő és egyetlen ember vasfegyelmének engedelmeskedő katonaság sem Isten akarata szerinti egyesülés. Még az sem az, amely Petőfi szavaiat, Jókai beszédét hallgatni csoportosult össze. Sem a népszava, sem a tömeg akarata, sem a vezéreké nem ez a szükséges egyakarát. A nép akarata szabadosságba, felelőtlen-ségbe csaponghat, a vezéreké a zsarnokságig fajulhat. Sem a demokrácia, sem a diktatura nem adhatja ezt az egyakaratot, mert az emberi természet gyökerében romlott; még akkor sem adhatja, ha olyat ígér is, mint az oroszok cárja, Nagy Péter: »Én új emberi nemet teremtek.«

A jóra, szépre, igazra, szentségesre irányuló akarat, tehát isteni akarat az, amelynek engedelmességében az egyesülésnek történnie kell. A theokrácia, Isten uralma az, amely alatt szervezeten, tudatosan össze kell fognunk. Azok az emberek, akikről a bibliában olvastunk, hogy »egyakarattal együtt« voltak, a megígért Szentlélek kitöltésére vártak. Tudnunk kell, hogy »semmiféle természeti és humanisztikus erő és adomány nem alkalmas és nem elégséges arra, hogy valamely közösségnek belső összetartást adjon. A Szentlélek Isten megszentelő munkája az, amely utat nyit az emberi szivekben a tagok közötti belső kapcsolatok létesítésére. (Tavaszy: Dogmatika.) Különböző egyének, népek, egyházak között tehát csak a Szentlélek teremtheti meg az igazi, az állandó egységet. A különböző emberi, közösségekre vonatkozó tervek csődje, világkongresszusok és mozgalmak sikertelensége, paktumok, barátsági és meg-nemtámadási szerződések érvénytelensége, egyesületek felbomlása, vagy működésképtelensége, gyülekezetek tengődése, sokszor hivatás-

szerüségének elvesztése — mind azt bizonyítja, hogy ahova nem áradt ki a Szentlélek, ott nincs igazi közösség.

3. A Szentlélek által teremtett közösségben levő egyén azonban nem ábrándozó, a megismert isteni akarat szemléletébe, vagy tanulmányozásába elmerülő, hanem munkálkodó, tevékeny egyén. Nem lehet olyan, mint az a Thales nevű görög bölcs, aki annyira elmerült a csillagok nézésében, hogy közben szakadékba zuhant; nem lehet olyan, mint az az ifjabb Plinius, aki egy görög szónok beszédeit tanulmányozta, míg a Vezuv városokat temetett hamu alá a közelében. Aki Isten akaratát megismerte, akire a Szentlélek kitöltetett, az Isten munkatársa. Az ilyennek lehetetlen nem munkálkodnia azon a munkaterületen, ahova Isten őt állította. Ha áldozat, szolgálat nem terem valakinek az életében, ha egy közösség minden egyebet csinál, csak nem szolgál, és nem olyan magátólértetődő módon, mint ahogy a virág nyílik a réten, vagy a kerti ágyásokban, ott baj van az egyetlen akarat megismerésénél, megszeretésénél, valamint a Szentlélek Isten közösségbeillesztő erejével való kapcsolatnál is. Jaj annak az egyháznak, népnek, egyesületnek, amelyik a Szentlélek nélkül akar létezni, és amelyik nem imádkozik, és nem így imádkozik: »Jövel, Szentlélek Uristen!«

4. »Mindnyájan egyakarattal együtt« legyenek. E közösségnek egyetemesnek kell lennie. Mindenkinek ott van a helye. Egyetlen ember is nélkülözhetetlen. Mindenkinek sajátos hivatása, értéke van, ahol és amiben pótolhatatlan. A napszámosnak, vagy a miniszternek, egy szórvány 3 4 tagból álló ifjúságának, vagy a katolikus népszövetségnek, az észteknek, vagy Nagybritanniának megvan a különleges szerepe ebben a közösségben. A fűszál szeme, a harmat, ugyanúgy tükrözi a napot, mint a poprádi tengerszem, vagy a Gyilkostó; egy tócsa, ugyanúgy, mint a füzesek közül kicsillanó Tisza, vagy a Csendes-Oceán. Aki tehát ki akarja magát vonni e közösségből, az Isten ügyének árulója.

II. Mi most összegyűltünk ide erre a lelkitáborozásra: amit Isten reánk bizott, meg akarjuk tenni: egységben akarunk összeforjni. Tudjuk, hogy erősebbek leszünk, hogy több feladatot leszünk képesek megoldani. Testvériségben fogjuk meg egymás kezét. Az istentelenekkel szemben alakítsuk meg és tehetségünk szerint növeljük, erősítsük a krisztusi dolgozó ifjúság frontját. Ellentét ne legyen közöttünk. Ne válasszon el bennünket egymástól semmi. Istennel az az akarata velünk szemben, hogy az Ő dolgozó ifjúsága legyünk: az Ő tervében munkatársak. Mindenkivel, közülünk a legkisebbel is nagy tervet akar megvalósítani: a szeretet és béke országát.

Ritka az ilyen lelkitábor, ahol, mint itt, reformátusok, róma katolikusok és evangélikusok vagyunk együtt. Örvendetes jelen-ség ez. Mindnyájatoknak hirdetem testvéri őszinteséggel: Első-sorban mi ifjuság ébredjünk annak tudatára, hogy ne azokat ke-ressük, amelyek elválasztanak egymástól, hanem amik egyesítenek, *Az Isten akaratával megegyező nemes célok szolgálatában talál-kozzunk egymással.* A szolgálathoz nem kellene dogmák. Marad-jon érintetlenül mindegyikünk hitvallása, azt tiszteljük is legnagyobb mértékben.

Rákóczi fejedelem egy emlékérmét készítettett annak emlékére, hogy a különböző felekezetek között helyreállott a béke. Ez emlé-ken látható egy oltár és körülötte a felekezeteket jelképező három angyal. Körirata ez: Concurrunt, ut alant — összesereglenek, hogy táplálják a szeretet tüzét. Mi is azért seregettünk össze, hogy ezt az egyesítő szolgálatot tanuljuk meg. A szeretetszolgálat nyelve a mindenkinek egyaránt érthető nyelv.

Széchenyi 1815-ben ezt írja az Útirajzokban: •A német sokat ír, a francia sokat beszél, az angol tesz.« Ehhez hozzáfűzhetjük: a magyar sokat határoz. Mi gyűlésező, konferenciázó nép vagyunk. Szeretünk tanácskozni, határozni. Lelkesedésünk sokszor vet lobot. Adjon a Szentlélek nekünk annyi erőt a kivitelben, mint amilyen lelkesedésünk szokott lenni a határozatban.

Szepsesi Nits István J.

Meghívó

hetedik külmissziói konferenciára.

Cluj—Kolozsvár, 1938 szeptember hó 25—26.

*Központi gondolat: Világválság és világmisszió.
Vezető ige: „Sok háboruságon át kell nekünk
az Isten országába bemennünk.“ Csel. 14:22.*

PROGRAM:

Szeptember 25-én, vasárnap:

- Dél előtt 10 óráig: személyes jelentkezés az alsóvárosi ref. lelk. hivatalnál. (C. M. Foch 46.) Jelentkezési díj 10 Lei.
10—11-ig: Istentisztelet. Csel. 14:19—22. alapján igét hir-det Vásárhelyi János püspök. Imát mond Kádár Géza helyi lelkész.
11—12-ig: Előadás: •Világválság és világmisszió.« Utána Babos Sándor beszámoló levelének felolvasása.
Fél 1-től: A külmissziói kiállítás megnyitása a Theológián. Megnyitót mond Kádár Géza gen. direktor.

Délután fél 5—fél 6-ig: A Külmisszió Barátai gyűlése. Előadás: Külmissziói munkánk a válaszuton. (Dr Horvát Jenő.)
6—fél 8-ig: Missziói ünnepély. Bibliamagyarázat. Ünnepi előadást tart Dr Tavaszy Sándor püspökhelyettes. A kísérő műsort a helyi gyülekezet szolgáltatja.

Szeptember 26-án, hétfőn:

Fél 9—fél 10-ig: Bibliaóra csoportokban. II. Móz. 3:10—12; 4:10—16. A kikerülhetetlen küldetés.
10—fél 12-ig: Előadás megbeszéléssel: Imádság és misszió. (Debreczeni István ker. belm. előadó.)
12—1-ig: Előadás: Misszió a gyülekezetben, gyülekezet a misszióban. (Biró Mózes lelk.)
Délután 5—fél 7-ig: Előadás megbeszéléssel: Áldozat és misszió. (Maksay Albert theol. prof.)
7—fél 9-ig: Bezáró áhitat és imaóra. »Az Úré a föld.« Zsolt. 22:28—29.) Dr Imre Lajos ker. belm. előadó.)

Jelentkezések a lelk. hivatalok útján a kvár-alsóvárosi ref. lelk. hivatalhoz küldendők, *legkésőbb szeptember 20-ig*. Olcsó kosztról és ingyenes szállásról kívánatra gondoskodunk. Mindenkit szeretettel várunk. A konferencia perselypénze a külmissziónk javára szolgál.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

CSUKA FERENC.

1860—1938.

Vannak nevek, amelyeket nyomtatásban alig-alig látunk, pedig viselőjük több, külön ember sok olyannál, akinek a neve léptenyomon szerepel. Így volt Csuka Ferenc apátkereszturi lelkész is, kinek elmulását, távozását fájdó szívvel jegyezzük fel. Mig itt volt közöttünk, olyan természetesnek, magától értetődőnek tartottuk, hogy itt van közöttünk az az áldott lelkű, nagyszívű ember, akinek közelében jobbnak érezte magát az ember, felmelegedett mellette és kinyílt a szív. Igen, mert az őszinte, egyenes, nyíltszívű, becsületes és halálíg megbízható férfi mintaképe volt ő, akiben a hamisságnak, álnokságnak még árnyéka sem találtatott. Emellett — ami természetes is, mert az együtt jár — kemény koponya, erős jellem, meggyőződéséhez tántoríthatatlanul ragaszkodó, elvei mellett a poklokön át is kitartó lélek volt. Nem ingadozott, nem hajladozott, nem diplomataizált, azt mondta a szája, amit a szive diktált. És mindig azt cselekedte, amit az örök belső törvény parancsolt. Rend, igazság, szeretet: ezek vezették egész életében.

Egy kicsiny gyülekezetben szolgált kezdettől mindvégig, ötven esztendőn át. Nyílt volna alkalma bőven, hogy nagyobbbal cserélje fel, de ő elégedett volt ott is. Világosan tudta és érezte, hogy nem a nagy egyházak adminisztrálása, hanem a kicsinyek megtartása az igazi papi munka. A rábizott kiesi nyáját meg is őrizte, rendben is tartotta úgy, hogy pé'daképpül szolgálhat. Szinte tulzásig szerény volt. Elhárított magától minden megtiszteltetést, nem fogadott el soha magasabb tisztséget, nem akart más lenni, csak közkatona, noha kiváló képességei, rátermettsége és munkabírása sokkal magasabbra, többre predesztináltak. Igaz, hogy cím és rang nélkül is elsőik között volt mindig mindenütt. És pedig nem csupán a kornak kijáró tisztelet övezte, hanem az igazi kiválókat megillető honestat alkotott gyűrűt körülötte.

Szinte törhetetlennek látszott az egészséges szervezete egészen két évvel ezelőttig. Olyan volt, mint az acél. Pedig életének egy hosszú korszakában, tizenöt éven át alig evett asszony-főztjét. Magános életet élt, maga gondoskodott magáról, nem lett volna csoda, ha tönkrement volna az egészsége. Igaz, hogy azután annál gondosabb, szeretőbb, gyöngédebb ellátásban, gondozásban volt része élete utolsó percéig felesége és két gyermeke részéről. Az utolsó huszonhat év a legtisztább, legtökéletesebb családi boldogságban telt el fölötté, mert szerette családját kimondhatatlanul s ugyanúgy szerették őt viszont.

Két év óta gyöngélkedett, már nem is szolgálhatott, de valójában csak féléve, hogy súlyosabb természetű zavarok léptek fel egészségi állapotában, ágyban fekvő beteg pedig tiz napig volt. Aug. 29-én este 6 órakor pihent el. Temetése 31-én volt, amelyre az esős idő ellenére is nagy számban gyűltek össze a környékről barátai és tisztelői. Tizenkét palástos pap tiszteletadó sorfala között vitték át a koporsót a paróchiáról a templomba, hol Szabó Zoltán esperes biblia-olvasása és mélyen megindító imája után Boruzs Lajos kiskereki-i lelkész hirdette az örökélet evangéliumát és bucsuzott el a kiváló paptól, atyai jóbaráttól, a nagyon szeretett férjtől és apától. A temetőben pedig Kalmár István bályoki lelkész mondott Isten hozzádot az egyházmegye nevében.

Nagy hirtelenséggel, három héten belül két nagy veszteség érte az érmelléki egyházmegyét Végh József és Csuka Ferenc elhalálásával. Osztálytársak voltak, együtt kezdték, testvéri szeretetben folytatták nemes pályafutásukat s mondhatni: egyszerre fejezték be. Hisszük, hogy az örökkevalóság Ura kegyesen fogadta megfáradt, öreg szolgálit és odaállította őket jobbkeze felől. Az Ő földi, küzködő egyházának pedig adjon az Úr sok olyan hűséges, állhatatos, megbízható szolgát, mint ők voltak.

Azokat pedig, kik könnyes szemmel és fájó szívvel néznek a megboldogult Csuka Ferenc után, vigasztalja meg az Örökkévaló a viszontlátás boldog reménységével.

B. L.

HIREK

A n.-bányai egyházmegye tanítói köri értekezleteinek megállapított munkaanyaga az 1938-1939. tanévre: I. Gyakorlati tanítás román nyelven: Október hóban: cetire IV. oszt. Novemberben: converzație III. oszt. Decemberben: geografie VI-VII. oszt. Februárban: istorie III. o. Márciusban: gramatica V-VII. o. Májusban: compunere IV. oszt. II. Gyakorlati tanítás magyar nyelven: Októberben: számtan I. oszt. Novemberben: vallás II. oszt. Decemberben: írva-olvasás I. oszt. Februárban: alkotmánytan V—VII. oszt. Március: ének IV. oszt. Május: ma-

gyar nyelvtan III. oszt. III. Pedagógiai értekezések: Októberben: Szülői értekezletek. Nov.: Gyermek hibák s azok kiküszöbölése. Decemberben: Akaratnevelés. Februárban: Kálvinista szellem iskoláinkban. Márciusban: Korunk újabb pedagógiai irányelvei. Májusban: A kézimunka tanításának fontossága. IV. A szabályzat 11. §-a szerint az egyh.-ker. által kitűzött, a felekezeti iskola életébe vágó kérdések tárgyalása. Seini—Sátmár, 1938 szept. 2. Török Bernát, egyházm. tan. ért. elnök. Beregi István, egyházm. tan. ért. jegyző.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

6354—1938-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Tudomásom van róla, hogy a minisztérium 148365—1938. sz. a. elrendelte, hogy az állami elemi iskolákban a tanítás szept. 20-án kezdődjék. Tekintettel arra, hogy ezt a rendelkezést csak az állami iskolák helyzete tette szükségessé, amely helyzet nem áll fenn a felekezeti iskoláknál, figyelmeztetem az összes elemi iskolai hatóságokat, hogy felekezeti iskoláinknál az előadásokat a szabályzat szerinti időben, szept. 15-én meg kell kezdeni, annál is inkább, mert a minisztérium magánoktatási igazgatósága hozzánk semmi hasonló rendeletet nem küldött. Oradea—Nagyvárad, 1938. szept. 8. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

6209—1938-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Tudomásvétel és mihez tartás végett közlöm a minisztérium 136866—1938. sz. rendeletét. — »Referindu-ne la adresa Dvs. Nr. 5418—938, avem onoare a vă face cunoscut că Ministerul aprobă ca la școlile Dvs. să se aplice programa analitică din 1936, și în anul școlar 1938—1939, urmând ca noua programă să o puneti în aplicare începând cu anul școlar 1939—1940. Veți căuta însă pe cât posibil, să puneti în aplicare și noua programă.»

Ennek értelmében tehát az új elemi iskolai tanterv iskoláinkban csak 1939—1940. tanévtől kezdve lép életbe, azonban annak elveit már ez évben lehetőleg meg kell valósítani.

Ebből a célból megrendeltem minden esperesi hivatal és iskola számára az új tantervet és annak magyar fordítását, s azt mihelyt elkészül, az illetőknek kiküldetem. Oradea—Nagyvárad, 1938 szeptember 5. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

6074—1938-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* A Mot. 64. fej. utolsó bekezdésben biztosított jogomnál fogva a Mot. szab. 118. fej. f) bekezdésben foglalt követelmény pontos teljesítése végett szabályzatot dolgoztatok ki az iskolai irattárak kezelésére nézve. Ez a szabályzat jelenleg tanulmányozás végett az egyházmegyei tanítói értekezletek elnökénél van, végleges alakját az egyházkerületi közgyűlés fogja megadni, s a miniszter elé fogom terjeszteni megerősítés végett.

Ennek következtében az új szabályzat megjelenéséig az iskolai irattárak berendezésében kövessék az eddigi eljárást, gondoskodva róla, hogy az iratokat teljes rendben tartsák és a legnagyobb gondal őrizzék. Oradea—Nagyvárad, 1938 szeptember 6. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

22J4—1938-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak, elemi és középiskolai vallástánító lelkészeknek.* Tudomásvétel és esetleges kifogások esetén az ellenőrző közegek részéről miheztartás végett ismételve u. e. szám alatt márc. 10-én kelt körrendeletemet, közlöm a miniszter alábbi rendeletét vallástani kézikönyveink engedélyezéséről:

»Ministerul Educațiunii Naționale Direcțiunea Invățământului Particular și Confesional Nr. 25575—1938. Oficiul Episcopal reformat Oradea. Domnule Episcop, Ca răspuns la adresa Dvs. cu Nr. 1336—1938, vă facem cunoscut că Ministerul aprobă menținerea dispozițiilor luate prin ordinul Nr. 185768—1937, referitor la folosirea manualelor de religie, în școlile de sub autoritatea Dvs. bisericească, până la expirarea termenului de aprobare al acestor manuale (an școlar 1939—1940.) Director: ss. A. Călugăru, Șeful serviciului: ss. A. Popovici.«

Válaszul 1336—1938. sz. felterjesztésére van szerencsém közölni, hogy a minisztérium jóváhagyja a 185768—1937. sz. rendeletben tett intézkedések fenntartását a vallástani kézikönyvek használatára nézve az Ön egyházi hatósága alá eső iskoláknál, ezen könyvek engedélyezési határidejének lejártáig (1939—1940. tanévig.) Oradea—Nagyvárad, 1938 szeptember 7. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

6352—1938-III. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi egyházközség érdemes Presbitériumának.* Bizonyára minden lelkeszi hivatal megkapta a nagytiszt. Esperesi hivataltól az elmúlt évről hátralékként elővezetett, valamint a folyó évre előirt közalapi járulékok befizetésére vonatkozó felhívást, miután az 1938. évi április hó 1-én tartott igazgatótanács ülése a hátralékos, valamint a folyó évre előirt közalapi járulékok beszédese tárgyában olyképen határozott, hogy »a közalapi járulékok 1938. évtől kezdődőleg minden egyházmegyében az esperesi látogató küldöttség (Kánonika vizitáció) által beszédessenek«, — folytatólag pedig a következőképen: »ha valamelyik

egyházközség a közalapi járulékot nem fizetné be az egyházlátogató küldöttségnek, sőt június 30-ig sem küldené be az egyházmegyei közalapi pénztárba, az ellen az esperes az egyházmegyei ügyész útján haladéktalanul indítsa meg az eljárást és erről a Püspöki Hivatalnak augusztus hó 15 ig jelentést tegyen.«

Fenti igazgatótanácsi rendelkezésre tekintettel, továbbá figyelemmel arra is, hogy szeptember 1-ig az összes előirt közalapi járulékokat be kellett szolgáltatni az egyházmegyei közalapi pénztárkezelő kezeihez, de miután a nagytt. Esperesi Hivataloktól az az értesítés érkezett be hozzám, hogy ebbeli kötelezettségüknek több egyházközség a mai napig sem tett eleget, így felhívom az érdekelt egyházközségeket, hogy a hátralékos és folyó évre előirt közalapi járulék tartozásaikat haladéktalanul annyival is inkább rendezzék, mert mindaddig, amíg a járulékok be nem szedettek és arról megnyugtató értesítés az esperesi hivataloktól be nem érkezik, — ugyancsak az igazgatótanács határozata alapján kénytelen vagyok minden közalapi és missziói segély kiutalványozását felfüggeszteni, jóllehet tudom azt, hogy ez intézkedéssel épen azok az egyházközségek vagy szóránymissziói munkát végző lelkészársak kerülnek igen nehéz helyzetbe, amelyek, vagy akik a legjobban rá vannak utalva a segélyezésre. Az eddig befolyt közalapi pénzek pedig haladéktalanul beküldendők az egyházmegyei pénzkezelők által. — Oradea—Nagyvárad, 1938 szeptember 2. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

5353—1938-III. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli egyházközség érdemes Presbitériumának.* A hivatalos lap augusztus hó 1-én megjelent 22. számában 5533—1938. sz. alatt felhívtam az egyházközségek presbitériumait arra, hogy az elmúlt évről hátralékként elővezetett, valamint a folyó évre előirt és különböző imen fennálló járulékok rendezése iránt azonnal intézkedjenek, — mielőtt még a beszédés érdekében másképp rendelkeznek.

Emlékeztetnem kell a presbitériumokat az egyházker. közgyűlés 60—1937. sz. határozatára, melynek 3. bekezdése olyképen intézkedik, hogy azokban az esetekben, amikor a presbitériumok nem teljesítik kötelezettségeiket, a Püspöki Hivatal elrendelheti a késedelmes egyházközségek terhére az egyházközségi számadások átvizsgálását, már csak azért is, hogy a nemfizetés okai a helyszini vizsgálat alapján állapitassanak meg és hogy a további intézkedések annak eredményétől tétessenek függővé.

E közgyűlési rendelkezésre tekintettel nyomatékosan felhívom az egyházközségeket, hogy az esedékessé vált járuléktartozásaikat legkésőbb szeptember 30-ig annyival is inkább szolgáltatassák be, mert annak elmaradása esetén kénytelen leszek a közgyűlési határozatban foglaltak alapján eljárni. — Oradea—Nagyvárad, 1938 Szeptember 2. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

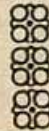
M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Arad
Cermeiu

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadhatók.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Alexandrii 31.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Nagyt. Lelkész uraknak szives figyelmébe ajánlom

REFORMÁTUS papi szabóságomat

Felelősséggel készítek ORLE. (Szánthó) palástot; palást-
átalakítást, u. m. selymezést, lerakást. A palást-áruk fő-
veggel együtt minőség szerint **2500—5500**-ig válto-
koznak. Távolabbi paróchiákra személyesen is elmegyek.
Postai megrendelést pontosan teljesítek. Esetleges infor-
mációért a helybeli le. k. hivatalhoz sziveskedjenek fordulni.

Tisztelettel: **CSAPÓ LAJOS** papi szabósága
Satu-Mare, Ștefan Cel Mare 7.

Alapítási év 1897.

Egyházkerületünk kiadásában megjelent
KISBETŰS HANGJEGYES ÉNEKESKÖNYV
színes és fekete vászonkötésben ára 60 Lei

KÁLVIN-KÖNYVNYOMDA

Tulajnosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, STRADA DR. LAZAR AUREL 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületben

Kálvin-könyvnyomda, Oradea.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelőszerkesztő: KOVÁCS J.

1538—1938.*

Most, amikor Istenünk kimondhatatlan nagy kegyelméből a debreceni Kollégium négyszázadik életévének végére értünk el — amely egyuttal a Kollégium szakadatlan főiskolai élete háromszázötvenedik tanévének a vége is — a három fenntartó testület és vele együtt a Kollégiumból kisarjadt Tisza István-Tudományegyetem, megáll egy áhitatos pillanatra a mindennapi munka és küzdelem útján, hogy hálaadó örömnepet üljön s magát Urának színe előtt megalázza. Ezen az örömnepén együtt szeretne örvendezni mindazokkal a magyar testvérekkel, akik Kollégiumunk négyszázados multjában és jelenében meglátják azt a szolgálatot, amellyel ez az evangéliumi keresztyénséget, a haladó tudományosságot és az erkölcsi jellemerőt ápolta és fejlesztette itt, Nyugat nagy végvárában kelettel szemben.

Ennélfogva a Kollégium fenntartói, valamint az Egyetem Tanácsa tisztelettel és szeretettel meghívják, hogy személyesen vegyen részt az 1938 október 4—5-én tartandó négyszázados jubileumi ünnepségükön, óhajtunk Isten segítségével megünnepelni.

Ha »...tisztelességgel illetetik egy tag, vele együtt örülnek a tagok is mind!« (I. Kor. 16: 26.) Ennekokáért jöjjetek el magyar testvéreink és »örüljete az örülőkkel.« (Róm. 12: 15.)

Az ünnepség sorrendje:

Október 4. Gyülekezés és csoportosulás helyfoglalási rend szerint és bevonulás a Nagytemplomba. Gyülekezés a Kollégium hátsó udvarán 8 óra 15 perckor. 9 órakor: Ünnepi istentisztelet a Nagytemplomban. Istentisztelet után kivonulás és átvonulás a Kollégium udvarára. 10 óra 30 perckor: Ünnepi közgyűlés a Kollégium udvarán. Diszközgyűlés után kivonulás a Nagyerdőre, az egyetem központi épülete elé. 12 óra 40 perckor: Az egyetemi templom alapkövetétele és a négy reformátori szobor leleplezése. (Méliusz Juhász Péter reformátor, Huszár Gál nyomdaalapító, Szenczi Molnár Albert zsoltárfordító, Komáromi Csipkés György bibliafordító) külön pro-

* A debreceni református Kollégium 400-ados jubileumára kibocsájtott meghívójából.

gram szerint. 13 óra 15 perckor: Indulás a nagyerdei diakonissza székházhoz. 13 óra 30 perckor: A református Diakonissza-Intézet felavatása külön program szerint. 14 óra 45 perckor: Ebéd az Arany Bikában (Adja Debrecen sz. kir. város közönsége.) Ebéd után a kollégiumi Nagykönyvtár, Déri-múzeum és az iskolatörténeti kiállítások megtekintése. (Csoportok vezetéséről gondoskodunk.) 19 órakor: Egyházzenei hangverseny a Csokonai Színházban külön program szerint, amelyből kiemeljük, hogy szünet előtt régi kollégiumi egyházi énekek, szünet után pedig Kodály Z. Psalmus Hungaricus kerül előadásra a mester vezényletével. 21 órakor: Vacsora (adja a debreceni Református Egyház).

Október 5. 9 órakor: Sub auspiciis gubernatoris doktorjelöltek avatása az Egyetem Aulájában. 10 órakor: Honoris causa doktorok avatása (kilenc theologiai, egy jogi, egy államtudományi, egy orvosi és két filozófiai). 11 óra 30 perckor: A tiszántuli református püspök és főgondnok átadja a négyszázéves debreceni Kollégium tiszteletbeli főiskolai tanáraivá megválasztottak részére diplomájukat. 12 óra 30 perckor: Sportbemutató a Stadionban, külön program szerint. 14 óra 30 perckor: (Ebéd (adja a Tiszántuli Református Egyházkerület). Délután a Déri-múzeum, a város és a Kollégium megtekintése. Csoportos vezetőkről gondoskodunk. 20 órakor: A Kultuszminiszter fogadóestje az Egyetem központi épületének diszudvarán.

Október 6. Elutazás, illetőleg kirándulás Hortobágyra, Lilla-füredre, Budapestre, stb.

A magyar reformátusok világgyűlése.

Az egész világon élő magyar reformátusok lelki közösségének hatalmas megerősítője volt az összesereglés, melyben augusztus 23—26. napjain a világ minden részéből Debrecenbe elzarándokolt magyar reformátusok találkoztak. Ehez hasonló méretű lelkitáborozása nem volt még sem a hiveknek, sem a lelkészeknek.

A 22-i világgyűlés már külső méreteiben is fölemelő volt, mely erővel töltötte el a lelkeket. A kollégium udvarán külön csoportokban gyülekeztek a különböző országokból felsorakozott reformátusok, köztük Amerikából, Braziliából, Franciaországból, Németországból stb. Különös nagyszámmal voltak csehszlovákiak. Onnan vonultak fel a Nagytemplomba, hol orgonaszó mellett helyezkedtek el. Számukra jellemző, hogy az elhelyezkedésük egy óra hosszáig tartott s nemcsak zsufozásig megtöltötték az óriási szent hajlékot, hanem a mellette levő Emlék-kertet is, hova hangszórón közvetítették a bent elhangzott beszédeket.

Soha sem zendült még ilyen erővel és ilyen mélyről ősi szép énekünk: a »Te benned biztunk« mint ott a sok-sok ezer ember ajkáról és szivéről. Az ígét Szabó Imre esperes hirdette a Krisztusban való lelki egységről megrázó erővel. Az istentisztelet végeztével Ravasz László püspök megáldotta a franciaországi magyar ref. misszió nemzeti zászlóját.

A világyűlést Farkas István püspök imádsága után báró Vay László tiszántuli egyh.-ker. főgondnok nyitotta meg, aztán az üdvözlések következtek, a város és a debreceni egyház, a magyarországi egyetemes egyház és különböző országok kiküldöttei nevében. Különösen mély hatást tettek az amerikai presbiteriánus egyházak képviselőjének: dr Ujlaky Ferencnek szavai: »Bámulva látjuk, mennyi erő marad kihasználatlanul, mennyi érték hull porba itthon, ahol nagy református tömegek vannak... 120 templomot, majdnem ugyanannyi lelkészlakot építettek a magyar reformátusok Amerikában. Mialkottuk meg a világ legnagyobb, leggazdagabb egyh. társ. intézményét, az amerikai Magyar Református Egyesületet, melynek 21.000 tagja s egy és egynegyed millió dollár vagyona van. Fölemelt fővel jöttünk haza megmondani, hogy ami ott van, ezt nem nagyapáink építették, nem gazdag főurak ajándékozták, nem örökség, hanem mi magunk létesítettük. Eljöttünk haza megmondani, hogy ne csüggedjete, bizzatok Istenben és bizzatok saját magatokban is. Ébredjetek tudtára, milyen érték van bennetek.« — Kedves és a beszéd hatását legjobban kifejező volt az a jelenet, mikor a templomon kívül hallgató csehszlovákiai egyszerű földmives hivek a 120 templom s az amerikai egyesület említésekor némán egymásra néztek, fejük felemelésével egymásra intettek, mintha mondták volna: hallod-e testvér, mondjuk el otthon és azt tanuljuk meg.

Az üdvözlésekre Ravasz László válaszolt.

Majd dr Vasady Béla egyet. tanár, az ORLE tanulmányi főtitkára terjesztette elő a világyűlés hitvallásos deklarációját s utána különböző határozati javaslatok következtek, melyek között első volt a Magyar Reformátusok Világszövetségének megalakításáról való, amelyet, valamint a többieket elfogadtak. A gyűlés báró Vay zárószavaival, dr Magda Sándor csehszlovákiai püspök bensőséges imádságával és énekkel ért véget.

A gyűlés után a hatalmas tömeg a Kossuth szoborhoz vonult, hol Takaró Géza new-yorki lelkész mondott nagyhatású beszédet, dr Hegyaljai Kiss Géza debreceni lelkész pedig ódát olvasott fel. — Majd a Kollégium falában elhelyezett Kölcsey-emléktáblát koszoruzta meg — halála 100-ik évfordulója alkalmából a világyűlés nevében

dr Incze Gábor budapesti, vallásoktató-lelkész, — míg Szigethy Ferenc sajaszentpéteri lelkész alkalmi ódáját adta elő.

A nap művészi eseménye a műsoros estély volt, melyet az Arany Bika szálló óriási termében tartottak meg, hova be sem fért a közönség. A megnyitót Ravasz László dr püspök, az ünnepi beszédet dr Makkai Sándor mondta Krisztus magyar családjáról. Ez a beszéd volt az egész nap legkiemelkedőbb élménye. Beszédét tiszta evangélium és erőteljes református öntudat jellemezte. Előadása hitet erősítő és ellenállhatatlanul meggyőző erejű volt. Nagyszerű szám volt Bódás János szombathelyi lelkész, ismert költő teljesen irodalmi vonalú »Tebenned biztunk« c. hatalmas költeménye. A Kóréh Endre operaházi tag éneke, Hajdu István gordonka játéka és a debreceni Szenczi Molnár énekkar művészi számai által kiegészített műsort Tasnádi Nagy András ny. államtitkár beszéde zárta be. — Az egész műsort a magyar rádió is közvetítette. — A bevételt a Kálvineumok javára fordították,

Az egész, mozgalmas nap eseményei között meg kell emlékezni az óriási tömeg élelmezéséről is, mely szinte emberfeletti feladatot rótt a rendezésre és mégis simán ment végbe a kollégium hátsó udvarát egészen betöltő sátrakban. A felszolgálás fáradságos munkáját a diakónissza-testvérek és a leánykörök tagjai végezték nagy szolgálatkészséggel. Meg kell emlékezni a rendezés nagy teljesítményéről, melyben a főrészt dr Vasady Béla egyet, tanára volt, ki mindenre kiterjedő gondoskodással készítette elő és hajtotta végre a nap gazdag és sokirányú programját.

A világgyűlés hathatósan mélyítette az evangéliumi hitet, erősítette a református öntudatot, fokozta az összetartás, a testvéri együvé tartozás érzését és hisszük, hogy alázatosan szolgált a Isten dicsőségét.

Nyugdíjintézeti járulékaink.

Juniusban kaptuk meg Végrehajtó Bizottság értesítését a helyi javadalom után fizetendő tagsági díjakról s egyben felszólítást, hogy f. évi január 1-től ezt az összeget fizessük be. Ugyanekkor a gondnok elköteleztetett, hogy nemfizetés esetén vonja le a belhivatalnok javadalmából a kimutatott összeget és fizesse be a kerületi nyugdíjpénztárba.

Sok gondot okozott nekem s bizonyára velem együtt másoknak is ennek a tekintélyes összegnek mikénti befizetése. 4420 Leit kellene fizetnem s talán nem tévedek, ha azt mondom, hogy legtöbb lelkésztestvéremnek is hasonló összeg a járuléka. Az én javadalmam

ugyanis egy kis-közepes javadalom. A tanítóké ennek körülbelül a fele. Bárnikor és báhonnan hasitom ki ezt a summát, egy összegben nagyon érzékenyen érint, azt gondoltam tehát, hogy havi részletekben törlesztsem és pedig úgy, hogy fölhatalmazást adok a kerületi pénztárnak államsegélyemből való négy egyenlő részletben leendő levonásra. Ugy is tettem és szives fogadtatásra talált. Ujévtől kezdve pedig 12 havi elosztásban vonatik le s így nem fogom annyira érezni a terhét egyszerre. Szerény véleményem szerint ez lenne a leghelyesebb megoldás egyetemlegesen. Adjon minden lelkész meghatalmazást illetén levonásra.

Annak bizonyára egyik lelkésztestvér se szivesen tenné ki magát, hogy a gondnok vonja le és fizesse be helyette, mert tudomásom szerint még azt is sérelmesnek találták egyesek, hogy a gondnok ilyen köteleztetést s egyben felhatalmazást kapott és nem is iratták alá a gondnokkal. Szerintem is megalázó volna, ha erre kerülne a sor. Pedig könnyen odáig fejlődhet a dolog. Hiszen az élet nehéz, mindig jön valami szükség. Ha egy kis pénz kerül a házhoz, száz helye van. Az ember néha azt se tudja, melyik kötelezettségét részesítse előnyben. Így aztán mindig az marad hátrább, amit közvetlenül nem sürgetnek. Ilyenformán bármelyikünk kerülhetne abba a helyzetbe, hogy egyszer csak a gondnok kap felszólítást a járulék befizetésére.

Viszont a kerületi pénztárnak is könnyebb volna az ügykezelés, ha az egész vonalon, mindenkinél alkalmazható a levonás módszerét, nem kellene külön-külön nyilvántartania, kiktől vonhatja le és kiktől nem. Meg lehetne ezt tárgyalni egyházmegyei lelkészértekezleteken is és az egész egyházmegye lelkészi karára vonatkozóan nyújtani felhatalmazást.

Távol álljon tőlem, hogy bárkit is megbántsak jelen soraimmal. Őszintén örülnék, ha sokan volnának közöttünk, akik könnyedén lepengethetik egy összegben a járulékot, de — ahogy én ismerem magunkat — ilyenek inkább csekély számmal akadnak.

Kérem lelkésztestvéreimet indítványom szives megfontolására.

Boruzs Lajos.

A keresztyénség legújabb világstatisztikája. A legújabb világstatisztikai kimutatás szerint a föld összes lakossai közül több, mint hétszázmillió a keresztyén. Így tehát összesen van a világon 340 millió római katólikás, 125 millió görög keleti és 235 millió protestáns keresztyén.

Beszámoló az érmelléki ref. egyházmegye tanítóköreinek 1937—8. évi köri tevékenységéről.

Az érmelléki ref. egyházmegye tanítókörei ebben az iskolai esztendőben nem működhettek zavartalanul. Ez volt az oka annak, hogy az év elején kitűzött programot csak nagyon kis részben tudták megvalósítani. Az érmihályfalvai kör tartott a kitűzött 6 értekezlet helyett 4-et, a diószegi 4, az ottomani 3, a margittai 1 értekezletet, a székelyhidi kör nem tartott egy értekezletet sem.

Az első értekezés: »*Hogyan lehetne a román nyelvet iskoláinkban legeredményesebben tanítani*« — a következő elveket állapította meg:

Legjobb az u. n. direct-módszer használata. Sohasem szabad a tárgyaknak a magyar nevét is megmondani, hanem a bemutatott dolgokat egyenesen románul kell megnevezni, hogy a fordítás nehézsége a tárgy és a fogalom között ne álljon. Még az elvont fogalmakat, cselekvésszókat is a lehetőség szerint érzékeltetni kell és nem magyarról átfordítani. Csak így fejlődik ki rövid idő alatt a gyermek beszédképessége.

Leküzdhetetlen feladatot ró a tanítóra az a körülmény, hogy a román beszélgetés a III. osztályban van előírva, de ugyanakkor már kezdődik a román földrajz és történelem tanítása is s így a gyermek minden alap nélkül kénytelen birkózni egy olyan nehéz anyaggal, amely úgy a gyermeket, mint a tanítót, szinte leküzdhetetlen nehézségek elé állítja. A jelenlegi tankönyv román társalgási része sem alapot nem ad, sem pedig az életben szükséges beszélgetési anyagot nem nyújtja; a földrajz és különösen a történelem anyaga nehéz, bonyodalmas, minélfogva úgy a konverzatio, mint a földrajz, valamint a történelem anyaga alapos átdolgozásra szorul.

Az ottomani kör kéri a főhatóságot, hogy az évvégi statisztikai adatok beterjesztésére nyomtatványt bocsásson az egyh.-kerület az iskolák rendelkezésére.

A *fásítási rendelettel* kapcsolatosan a köri értekezletek kimondják, hogy mindenekelőtt megfelelő területre van szükség, ami nem áll a legtöbb iskola rendelkezésére; aztán a fatenyésztést a magvetésen kell kezdeni és végig vezetni a gyermekek szemei előtt, hogy annak minden oldalával tisztába legyenek. A fák szeretetére és kimélésére való nevelést sohase tévessze a tanító szemei elől.

Az *„iskola nyugodt és sikeres működésének feltételei”* című tétel körül a következő elvek szűrődtek le:

Hogy az iskola nyugodtan működhessen, annak két feltétele van: a törvényes rendelkezések pontos betartása és a szülők belátása és áldozatkészsége. Ez utóbbira rá kell nevelni a hiveket, mert ebben a tekintetben még sok a kívánni való. Az ottamani kör kéri a főhatóságot, bocsásson ki egy rendeletet, mely magában foglalja mindazokat a követelményeket, melyek az iskola zavartalan működéséhez szükségesek.

„A családi és iskolai nevelés összhangba hozása” című tétel megállapításai a következők:

A legtöbb szülőnek fogalma sincs a nevelésről, azért rosszul nevel, sőt az iskola hatását is lerontja. Meg kell születnie a »Családi nevelés« könyvének, amely szaktudást és egyöntetűséget vigyen a családi nevelésbe. A szülői értekezletek rendszeresítenek s ennek főtárgya a nevelés, illetve a családi és iskolai nevelés összhangba hozása legyen. A tanítónak meg kell látogatnia a családokat s a kérdéses ügynek ezzel is sokat tehet. Látogatás alkalmával környezettanulmány végzendő, mert csak így lehet a gyermeket tárgyilagosan megítélni.

„A legmegfelelőbb iskolai fegyelmezés” leszűrt eredményei a következők:

A gyermeket mindig foglalkoztatni kell, hogy tennivágyását hasznos dologba fektesse, mert ebben az esetben nem rendetlenkedik. A tulzsufolt iskolától fegyelmet várni nem lehet. A testi fenyegetés kiküszöbölendő. Ajánlható a helyesen alkalmazott jutalmazás. A rossz hajlamokat kineveléssel és nem kiveréssel kell megszüntetni. Mindig a nevelés legyen a cél, a tanulás csak eszköz a jól nevelt ember kialakítására.

„Az iskolai szertár és muzeum megszervezésének a módja” a következő megállapításokat eredményezte:

Az iskolai szertár és muzeum a tanító és gyermekek közös munkájával megszervezhető. Hasznavehetetlen tárgyakból — kiégett villanykörte pl. — egészen jó kísérleti eszköz szerkeszthető. A leckével együtt fel lehet adni bizonyos tárgyak megszerkesztését. Így szemléletes és maradandó lesz a tanulás. E mellett a gyermeket jobban fogja a tárgy érdekelni.

Bod Ferenc bemutat egy praktikus haladási naplót, mely a főhatóságnak elfogadásra ajánlatott.

A Czina-féle Abc kisebb javításokkal használhatónak minősített.

Ajánlatos, hogy az iratterjesztés egy ének és versgyűjteményes művet adjon ki az iskolai ünnepélyekre való tekintettel.

Ezeken kívül magyar és román nyelvű mintatanítások szolgálták az egyházmegye tanítóságának szellemi fejlődését s népoktatásunk előhaladását.

JAKAB LAJOS
e. m. ért. főjegyző.

TÓTH ZSIGMOND
e. m. ért. elnök.

HIREK

Orgonaavató-ünnepély Aranyosmeggyesen. Bensőséges örömmünnepet ült az aranyosmeggyesi gyülekezet szeptember 4-én, orgonájának közadakozásból történt kijavittatása és használatba vétele alkalmából. Részt vettek ezen a környékbeli gyülekezetek vezetői és tagjai, sőt Szatmárról is többen elmentek, hogy együtt örvendezzenek az ünnepő gyülekezettel. Az ünnepély délután, a templomban tartott vallásos-ünnepellyel kezdődött. A szorongásig megtöltött templomban szárnyalóan csendült fel az ének, melynek elhangzása után Fekete Antal józsefházai lelkész olvasta fel a Krónikák II. könyve 5-ik részének 12—14-ik verseit és imádkozott. A 31. dicséret közös eléneklése után Boros Jenő esperes mondotta el a 150. zsoltár alapján felépített, gondolatokban gazdag ünnepi beszédét, majd áhitattal imádkozott és megáldotta a gyülekezetet. Ezt követőleg Máté Lenke énekelt két vallásos műdalt, Váry Imre helybeli kántor orgonakiséréte mellett. Gulya Géza apai lelkész az egyházi ének jelentőségéről és fontosságáról tartott előadást, melyet a Rácz Endre kántor hegedűjátéka követett. Bántó Bálint szatmári segédlelkész dr

Kecskeméthy István »Jairus leánya« c. költeményet szavalta el mély átérzéssel. Végül a XC. zsoltár 1. versének eléneklésével fejeződött be az ünnepély. Este 70 teritékes társasvacsora volt az iskolában, melyet a gyülekezet tagjainak közadakozásából állítottak elő. A minden tekintetben jólsikerült orgonaavató ünnepély beszámolója végén jóleső érzéssel állapíthatjuk meg, hogy az aranyosmeggyesi gyülekezetben mindenek jó renddel folynak, amiért — a gyülekezet tagjainak áldozatosága mellett — a presbytériumot illeti a legnagyobb elismerés. Itt még él a dicső ősök szelleme és a mult drága értékeire méltó utódok féltő gondadal vigyáznak! — S mindenek felett hálával gondolunk a gondviselő Istenre, aki várakozáson felül megáldotta ezt az örömmünnepet és megsegítette ezt az ősi egyházközséget nemes szándéka véghezvitelében. V. I.

Szép adomány szeretetházra. Egy magát megnevezni nem akaró református földbirtokos a »néhai Nagy Béláné—Ormós Adél« emlékének megörökítése céljából 10.000 leut adományozott a szatmári Lorántfy Egyesület által létesített Szeretetház alapra.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

6718—1938-I. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Német esperesi és lelkészi hivatalnak.* Tudomásulvétel és szigorú mihez-tartás végett közlöm, hogy a C.F.R. vezérigazgatóságának rendelkezése szerint, a vasuti kedvezményes utazási jegyek váltására jogosító igazolványok október 1-től csak az esetben érvényesek, ha tulajdonosaik szeptember hó folyamán, a vasuti pénztáraknál ugy-nevezett »C.F.R. biztosítási bélyeget« vásárolnak és azokat igazol-ványaikba beragasztják. A biztosítási bélyegek 1939 március 31-ig érvényesek. *A biztosítási bélyegek nélküli igazolványokat október hó 1-től a vasuti személyzet elkobozza és az ilyen utasokat a vasut úgy kezeli, mintha jegy nélkül utáztak volna.* A vezérigaz-gatóság rendelkezése szerint az alábbi igazolványok tulajdonosai I. osztályra 40 leis, II. osztályra 30 leis, III. osztályra 20 leis bélye-geket kötelesek vásárolni. — Nagyvárad, 1938 szeptember hó 20. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

6361—1938-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* A beiratások után előfordulhat, hogy egyes nő-vendékeket, akik hozzánk iratkoztak be, az állami iskola igazgatója pénzbírsággal sújt az elemi iskolai törvény 21. fejeletnek helytelen alkalmazásával.

Felhívom a figyelmet arra, hogy ezen fejezet alapján (az állami iskolába való beiratkozás elmulasztása miatt) büntetést kironi a tör-vény szavai és a bíróságok gyakorlata szerint csak a minisztérium-nak van joga, ezért a 21-ik fejelet alapján az állami iskolai igazgatótól iskoláinkba beiratkozott gyermekekre kirótt büntetéseket ezen ala-pon kell megtámadni.

Oradea—Nagyvárad, 1938 szeptember 7. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

6486—1938-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Jelen körrendelettemmel egyidejűleg kiküldöttem minden iskola és minden esperesi hivatal részére 1 példányt az új elemi iskolai tantervről. Annak ellenértékével Lei 60.—val az ill. egyházközségeket megterheltem.

Oradea—Nagyvárad, 1938 szeptember 17. Atyafiságos szere-ttel: Sulyok István sk., püspök.

6483—1938. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli kö-zépiskolai vallástanító lelkész úrnak.* Tekintettel arra, hogy az új vallástani tanterv szerinti kézikönyvek még nem készültek el, s azokra ez iskolai év folyamán nem is lehet számítani, a következő tankönyvek használatát rendelem el a középiskolák I—VII. o.-ban:

I. o. Farkas: Ószövetségi történetek.

II. o. Farkas: Újszövetségi történetek.

III. o. Tőkés: Egyháztörténelem.

IV. o. Debreczeni: Hittan és erkölcstan.

V. o. Székely János: Vallástörténet.

VI. o. Székely János: Egyháztörténelem.

VII. o. Makkai Sándor: Kegyelemből hit által.

VIII. o. Istentiszteleti rendtartás (A K. H. M. Egyházkerület Kiadása 1933. évi 1. kv.) Egyházalkotmány, belmisszió, külmisszió, egyházfegyelem.

Minthogy ez utolsó osztály számára tankönyv nincs, a vallás-tanító lelkész urak úgy oldják meg feladatukat, hogy az istentiszteleti rendtartást az E. T.-könyvet, a belmisszióról szóló kézikönyvet, a külmisszióra vonatkozó iratokat, a kerületi egyházfegyelmi szabályzatot adják a növendékek kezébe, egy-egy növendékkel készíttessenek a legfontosabb kérdésekre vonatkozó összefoglaló ismertetést, s azt az osztállyal együtt tárgyalják meg, elkerülve azt a tilalmazott és pedagógiailag sem helyeselhető eljárást, hogy az egyes kérdésekre vonatkozólag jegyzeteket diktáljanak.

Le kell szögezmem ez alkalommal, hogy egyházkerületi közgyűlésünk áldozatok árán is hajlandó volt gondoskodni az V—VIII. oszt. tankönyvek kiadásáról, a tankönyvek kiadási jogát meg is szerzte, s ekkor következett be a tantervváltozás az összes testvéregyházkerületekben. Nem akartam, hogy egy évtizedre elmaradjunk elavult tantervvel és kézikönyvekkel a testvéregyházkerületek mögött, s ezért kérem középiskolai vallás-tanító lelkésztestvéreimet, hogy a jelen iskolai éven valószínűleg túl nem terjedő provizórius motyogások legjobban tudásuk szerint áthidalni.

Oradea—Nagyvárad, 1938 szept. 16. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

6447—1938-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Tudomásvétel és mihez tartás végett közlöm a minisztérium 139688—1938. sz. rendeletét.

Odată cu aplicarea orarului pe anul școlar 1938—39 la școlile Statului, Ministerul Educației Naționale a luat următoarele dispozițiuni față de școlile particulare și confesionale:

La școlile secundare și primare particulare și confesionale, cu limba de predare minoritară (germană, maghiară, polonă, bulgară, sârbă, evreiască), se va aplica în anul școlar 1938—39 acelaș orar, ca și la școlile secundare și primare ale Statului.

La acest orar — din care anexăm un exemplar — se vor mai adăuga orele de limba maternă a elevilor (limba de predare a școlii).

Orarul Statului complectat cu orele de limba maternă, se vor repartiza pe cele 6 zile din săptămână, nerezerându-se ziua de Joi pentru instrucția și educația străjerească, fiindcă la aceste școli, până la nouă dispozițiuni, nu se predă instrucția străjerească.

Azaz: 1. Az 1938—39. tanévben ugyanazt az órarendet kell alkalmazni, mint az állami iskolák.

2. Az állami iskolák órarendjéhez hozzá kell adni a magyar nyelvi órákat.

3. Az országőri oktatás további intézkedésig iskoláinkba nincs bevezetve, ennek következtében az órarendet 6 napra kell beosztani; *csütörtök, amely az országőrségbe beszervezett iskoláknál az országőri oktatás számára van fenntartva, iskoláinknál rendszer előadási nap.*

Megmarad tehát változatlanul a szabályzat azon intézkedése, hogy csütörtök d. u. heti szünet (el. isk. szab. 107. fej. 6. bek.)

Nem kaptam még meg az elemi iskolák órabeosztását. Mihelyt megérkezik, azonnal közölni fogom.

Oradea—Nagyvárad, 1938 szept. 16. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

5287—1938. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Tudomásvétele végett közlöm, hogy az eszközölt változtatások miatt ABC-s könyvünk új kiadása mellett a régi nem használható. Régi készletünk felhasználása végett úgy intézkedtem, hogy az Érmelléki és Bihari egyházmegyék az 1938—39-ben a régi kiadású ABC-t használják. Ennek újra való approbálási száma u. a. mint az új kiadású ABC-é.

A többi egyházmegyék már 1938—39-ben az új ABC-t használják.

Oradea—Nagyvárad, 1938 szept. 17. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

Pályázat. A hegyközszentimrei egyház presbytériuma pályázatot hirdet ideiglenes *organista-kántorságra*. *Javadalom:* 1. Három szoba, konyha, kamara s megfelelő melléképületekből álló lakás és kert természetben. 2. 24 kat. hold szántó haszonélvezete, melyből 16 és fél kat. hold agrár föld, melynek adóját megválasztott fizeti és amelynek zavartalan birtoklásáért egyházi előjáróság felelősséget nem vállal. 3. Három öl tűzifa beszállítva. 4. $\frac{5}{8}$ fajzás és legeltetési jog haszonélvezete. 5. 3 mázsa tiszta buza természetben. Stóla egyh. ker. megállapítás szerint. *Köteleesség:* Organista-kántori teendők ellátása. Egyh. énekkar szervezés és vezetés. Nőszövetségi összejöveteleken — általában a belmissziói munkálatokban — lelkesnek segédkezés. Egyh. jegyzőség. Pályázhatnak okleveles rendes és nyugalmazott férfitanítók, kiknek megválasztása azonban csak ideiglenesen — régebben bezárt iskolánk — esetleges megnyitásáig tart és akkor önként érthetően megszűnik. Pályázati határidő jelen hirdetés megjelenésétől számított 2 hét. *Presbytérium.*

Pályázat. Az andridi (érendrédi) ref. egyház pályázatot hirdet az időközben megüresedett II. tanítói állás ideiglenes betöltésére. *Javadalom:* 1. Megfelelő lakás kerttel. 2. 1500 Lei készpénz-fizetés. *Köteleesség:* A IV—VII. vegyes osztályok tanítása, lelkész mellett mindennemű belmissziói munkában segédkezés. A román nyelvnek szóban és írásban való birása elengedhetetlen feltétel. A pályázóknak személyes megjelenése előnyös, de csak a megválasztott pályázó költségét téríti meg az egyházközség. Kellőképen felszerelt pályázatok az andridi jud. Salaj lelkészi hivatalhoz küldendők be. Pályázati határidő 1938 október 1. *Presbiterium.*

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Jud. Arad Cermeiu

ROMANIA

25 bani Posta

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. hivatalos közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Református Püspöki Hivatal Oradea,
Strada Alexandrii 31.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizelési ár: egész évre 360 lei. Fél
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

**Ref. Egyházkerületünk
kiadásában megjelent**

Kisbetűs

Hangjegyes

Enckeskönyv

színes és fekete vászonkötésben

Ára 60 Lei.

KÁLVIN-KÖNYVNYOMDA

Tulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Roman Károly

ORADEA, STRADA DR. LAZAR AUREL 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületben

Kálvin-könyvnyomda, Oradea.

